ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 3.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovasta olevan lähetystön rap. n:o 1.

Ministeri Vaja-Koskinen.

14/2 1933.

10.000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

Moskovassa, 14 p. helmik. 1933.

N:o 206.

Salainen.

15257/Sal 33

18/2.33

Herra M i n i s t e r i,

5 C8

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä viisi kappaletta Moskovan-lähetystön raporttia № 1 tältä päivältä:

Oppositsioonivirtauksia Neuvostoliitossa ja toimenpiteet niitä vastaan.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. T. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri.
H e l s i n k i.

618—33

Salainen.

M o s k o v a **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

RAPORTTI n:o 1.

15 257/Ke. 33

Moskova *ssa* 14 *p:nä* helmi *kuuta* 19 33. 18/2.33

5 C8

Asia: Oppositsioonivirtauksia Neuvostoliitossa ja toimenpiteet niitä vastaan.

Oppositsioni Stalin'ia vastaan on kommunistisessakin puolueessa edelleen varsin voimakas. Se aiheutuu lähinnä tyytymättömyydestä taloudellisen tilanteen yleiseen kehitykseen Neuvostoliitossa. Niiden helpotusten sijasta, joita viisivuotissuunnitelman avulla on selitetty saavutettavan väestön jokapäiväiseen elämään, on tosiasiallinen kehitys kulkenut tavalla, joka on jokaisen havaittavissa ja tunnettavissa, aivan päinvastaiseen suuntaan: väestön elintaso on vuosi vuodelta yhä alentunut. Puolueen keskuselinten ja neuvostohallituksenkin on senvuoksi täytynyt jälleen ryhtyä päättäviin toimenpiteisiin tästä johtuvan kasvavan tyytymättömyyden aisoissa pitämiseksi.

Äskeisessä yhteisessä kokouksessaan ovat kommunistisen puolueen keskuskomitea ja keskuskontrollikomitea kiinnittäneet asiaan huomiota ja todenneet, että oppositsioni on kaikessa hiljaisuudessa jatkanut "myyräntyötään". Lokakuussa 1932 toimeenpantu puhdistus, jossa 20 huomattavissa asemissa olevaa kommunistista toimihenkilöä m.m. S i n o v j e v ja K o m e n e v erotettiin

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

T a v a l l i n e n.

puolueesta, ei ole näin ollen ollut riittävä, minkä vuoksi puolueen keskuskomitea nyt on katsonut jatketut ja laajemmalle ulottuvat puhdistustoimenpiteet tarpeellisiksi. Johtavalla taholla ovat siten ent. Neuvostovenäjän hankinta-komissaari E i s m o n t ja ent. elintarvekansankomissaari T o l m a t s h e v erotetut puolueesta. Ent. postikansankomissaari S m i r n o v taas on erotettu puolueen keskuskomiteasta. Huomiota herättää myös se, että komissaarienneuvoston ent. puheenjohtaja, nykyinen postikomissaari R y k o v sekä ent. ammattiliittojen keskusneuvoston puheenjohtaja T o m s k i jälleen ovat saaneet varotuksen. Aikaisemmat rankaisutoimenpiteet, joiden kautta he ovat menettäneet silloiset johtavat asemansa, eivät siis ole riittäneet tuomaan heitä takaisin niin sanotulle "puolueen päälinjalle."

Mutta puhdistus ei tällä kertaa ole rajoittunut puolueen keskuselimiin, eikä niitä edes ensikädessä koskenut. Puolueen keskuskomitea on nimittäin määrännyt puhdistuksen toimeenpantavaksi kaikissa puolue-elimissä yli koko Neuvostoliiton. Se on nyt täydessä käynnissä kaikkialla ja toimitetaan sitä erittäin suurella ankaruudella. Varsinkin on näin asianlaita Pohjois-Kaukasian puoluejärjestöissä, jotka jo vanhastaan ovat olleet huonossa maineessa ja joissa n. 30 % jäsenistä nyttemmin on erotettu puolueesta. "Pravdan" mukaan on puhdistustyötä varten muodostettu erikoisia tutkimuskomissiooneja, jotka ohjeidensa mukaisesti ryhmittelevät puhdistettavat ainekset kahteen ryhmään: "tyhjäntoimittajiin", jotka eivät ota osaa aktiiviseen toimintaan puolueen hyväksi ja sen vuoksi ovat puoluejärjestöissä tarpeettomia ja varsinaisiin "vahingontekijöihin", luokkavieraisiin aineksiin, jotka tahallisesti häiritsevät ja ehkäisevät taistelua luok-

kaviholisia, kuten kulakkeja, keinottelijoita y.m.s. vastaan. Tässä yhteydessä on syytä mainita, että on näkyvissä merkkejä siitä, että puhdistusta maalaispuoluejärjestöissä samalla pyritään käyttämään hyväksi "puolueen yleislinjalle" uskollisemman kaupunkilaiskommunismin voimistuttamiseksi maaseudulla siirtämällä kaupunkilaiskommunisteja johtaviin asemiin maaseudun puoluejärjestöissä.

Kaikkien näiden toimenpiteiden tarkoituksena on oppositsioonivirtausten tukahuttaminen puolueen omassa keskuudessa. Sen ulkopuolella olevat suuret väestöjoukot taas koetetaan saada tarkemman valvonnan alaisiksi äskettäin voimaansaatetun ja paraillaan täytäntöönpanon alaisena olevan passipakon avulla. On kuitenkin varsin kysymyksenalaista voidaanko n.s. oppositsionia näillä toimenpiteillä heikentää, sillä olemukseltaan ei tämä oppositsioni ole, kuin ehkä poikkeustapauksissa, puoluetaktillista, vaan asiallista, olojen kehityksen esille tuomaa, jolle päivittäin antaa uutta voimaa väestön elintason yhä jatkuvasta alentumisesta aiheutuva tyytymättömyys.

A. E. Yrjö-Koskinen

P.S. Olen saanut kuulla, että viime viikolla 7 korkeata virkamiestä maanviljelyskomissariaatissa olisi vangittu "puolueen päälinjalta" poikkeamisen vuoksi ja asian yhteydessä satakunta muuta henkilöä. Tietoa en kuitenkaan vielä ole saanut varmistetuksi, kysymyshän saattaa myöskin olla siitä, että kun valmistukset kevätkylvöjä varten sujuvat erittäin huonosti, lähetän katastrofia eräillä alueilla, jo nyt etsitään syyllisiä, joiden niskaan epäonnistuminen voidaan sälyttää.

Sama

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C c 8

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 2.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

15/2 1933.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

N:o 211.

Moskovassa, 15 p. helmikuuta 1933.

Salainen.

16 257/Sec. 33

18/2.33

Herra M i n i s t e r i,

5 C 18

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä viisi kappaletta Moskovan - lähetystön raporttia N:o 2 tältä päivältä:

Huhut sotilasvallankaappauksen mahdollisuudesta Neuvostoliitossa.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

618—33

Salainen.

M o s k o v a **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

RAPORTTI n:o 2.

16 257/kc 33
18/2.33
5 Cs

Moskova *ssa* 15 *p:nä* helmi*kuuta* 19 33.

Asia: Huhut sotilasvallankaappauksen mahdollisuudesta Neuvostoliitossa.

Tammikuun 26 päivänä 1933 päivätyllä kirjelmällä N 1458 on ministeriö ilmoittanut seuraavan kysymyksen: Väite, että punaisen armeijan johto - Voroshilov, Blücher, Sedjakin - toimisi Stalinia vastaan vallan riistämiseksi "politbyro"lta punaisen armeijan johdolle, olevan tätä nykyä ministeriössä erikoisesti mielenkiinnon esineenä ja ministeriön sen vuoksi toivovan, että raportteerauksessani kiinnittäisin tähän kysymykseen huomiota. Tämän johdosta on minulla kunnia esiintuoda seuraavaa:

Kuten eilispäivälle päivätyssä raportissani N 1, koskeva oppositsioonivirtauksia Neuvostoliitossa ja toimenpiteitä niitä vastaan olen selostanut, on oppositsiooni puolueessa ja eräissä hallintolaitoksissa Stalinia ja n.s. "puolueen päälinjaa" vastaan huomattavan voimakas. On otaksuttavissa, että tyytymättömyyttä, josta tämä oppositsiooni aiheutuu, myös löytyy armeijan keskuudessa, huolimatta siitä, että sen asema ja olosuhteet on järjestetty huomattavasti edullisemmiksi, kuin muun väestön. Mitään mainitsemista ansaitsevia ilmauksia ei tämä tyyty-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:
Tavallinen, ei kuitenkaan lehdille.

mättömyys kuitenkaan armeijan keskuudessa ole saavuttanut ×) eikä sen yhteydessä myöskään, sikäli kuin se esiintyy oppositsioonina puolueessa, ole mainittu Voroshilov'in, Blücher'in tai Sedjakin'in nimiä.

Mitä sotilasvallankaappauksen mahdollisuuteen tällä tulee, en pidä sitä lähiaikoina todennäköisenä. Mutta joskin sellainen mahdollisuus olojen yhä kärjistyessä on tulevaisuutta silmättäpitäen otettava huomioon, ei ole luultavaa, että se tapahtuisi tiedustelussa mainittujen herrojen johdolla. V o r o s h i l o v on tosin suosittu armeijan keskuudessa, mutta heikkolahjaisena, vähän sivistystä saaneena, puolueen kautta, etupäässä Stalin'in avulla, tavallisesta työmiehestä kohonneena pidetään häntä Stalinin uskollisena aseenkantajana. B l ü c h e r'iä katsotaan myös oikeauskoiseksi kommunistiksi. Hän on nykyään Saksassa virallisesti terveyttään hoitamassa, mutta otaksutaan matkalla olevan myös muita tarkoitusperiä. Varsinaisessa toimessaan Kaukaisen Idän sotavoimien päällikkönä lienee hänen huomionsa näinä aikoina ensi sijassa kiintynyt Mandshurian tapausten seuraamiseen. S e d j a k i n on tsaarin aikuisia upseereita ja nykyään sota-asiainkomissariaatissa koulutusasiain päällikkönä. Häntä pidetään lahjakkaana, toimintakykyisenä miehenä, eikä ole mahdotonta, että hän olisi mukana, jos sotilasvallankaappausta joskus yritetään.

Se nykyisestä ylemmästä sotilasjohdosta, jonka lähinnä katsotaan voivan tulla kysymykseen mahdollisen sotilasvallankaappauksen johtajana, on T u k h a t s e v s k i j, nykyään Voroshilov'in lähin mies sota-asiainkomissariaatissa. Hän on myös vanhoja upseereita ja tunnettu toimintatarmostaan ja alotekyvystään. Vallan-

---

×) Europalaisten lehtien tiedot sotilaskapinasta Novonikolajevskissa Siperiassa ovat suuresti liioiteltuja.

kaappaus onnistuakseen vaatii kuitenkin huolellista valmistelua niin lujasti hallitussa maassa kuin Neuvostoliitto nykyään on, minkä vuoksi pidetäänkin nyttemmin vähemmän todennäköisenä, että se alkaisi Moskovassa. Täällä ovat G.P.U:n silmät liian valppaat. Sen sijaan voi maaseudun sotilaspiireistä alkaneella liikkeellä olla suurempia onnistumisen mahdollisuuksia. Kuitenkaan, kuten ylempänä jo olen huomauttanut, ei tällaista yritystä, sikäli kuin olen voinut asiaan perehtyä, ole lähiaikoina odotettavissa.

A. I. Yli-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 3.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

9/3 1933.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

N:o 327.

Moskovassa, 9 p. maalisk. 1933.

S a l a i n e n.

17258 Sac : 33

3.33

Herra M i n i s t e r i,

5 C 18.

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä viisi kappaletta Moskovan-Lähetystön raporttia N:o 3 tältä päivältä:

Neuvostoliitto ja Saksan tapahtumat.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

R. E. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

618—33

Salainen.

M o s k o v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 3.

Moskova *ssa* 9 *p:nä* maalis*kuuta* 1933.

17 258 he : 33
11/3.33
5 Cop.

Asia: Neuvostoliitto ja Saksan tapahtumat.

On luonnollista, että Saksan viimeaikaisia tapahtumia on täällä seurattu suurella tarkkaavaisuudella, ja voidaan sanoa kasvavalla epäluulolla. Jo Hitlerin valtaantulo oli täkäläisille epäilemättä epämiellyttävä yllätys ja senjälkeiset tapahtumat ovat tietenkin olleet omansa vain lisäämään täällä huolestumista Saksan ja Neuvostoliiton välisten suhteiden kehityksestä.

On kuitenkin pantava merkille, että virallinen Neuvostoliitto, sikäli kuin se ilmenee "Isvestijan" ja "Krasnaja Svesdan" palstoilla, toistaiseksi on suhtautunut tapahtumiin Saksassa suurella pidättyväisyydellä. Joskin neuvostohallitus on katsonut olevansa pakotettu esittämään Berlinissä muodollisen vastalauseensa Hitlerin puheen johdosta 2 päivänä kuluvaa kuuta, sivuutetaan asia täällä, ainakin tähän mennessä , vain lyhyellä uutisella. Puoluelehdet sitä vastoin eivät suinkaan ole salanneet pettymystään, eivätkä säästäneet sanoja tapahtumista kertoessaan. "Pravda" on siten päivittäin sisältänyt kehoitus- ja kiihoituskirjoituksia, jotka ilmei-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

T a v a l l i n e n.

sesti lähinnä ovat tarkoitetut puoluejäsenille Saksassa.

Täkäläisten virallisten piirien pidättyväisyys, mitä tulee mielenilmauksiin tapahtumain epäsuotuisesta kehityksestä Saksassa, on kyllä ymmärrettävissä. Neuvostoliiton ja Saksan suhteethan ovat Rapallon ajoilta saakka tosiasiallisesti olleet siksi läheiset, ettei niitä siitä lähtien ole voineet häiritä silloin tällöin sattuneet, varsin vakavatkaan välikohtaukset. Tällä hetkelläkin liittää yleismaailmallinen talouspula ja siitä pääasiassa johtuva yleismaailmallinen poliittinenkin levottomuus Neuvostoliiton ja Saksan nähdäkseni niin kiinteästi toisiinsa, ettei ole todennäköistä Saksan sisäisten tapahtumien voivan sanottavasti häiritä tähänastisen yhteistyön jatkumista.

Varsinkin taloudellisella alalla on tämä yhteistyö nykyään molemmille maille erittäin tärkeä. Saksan teollisuudelle merkitsevät venäläiset tilaukset tällä haavaa enemmän, kuin ehkä koskaan aikaisemmin. Ja Neuvostoliitolle taas on viennin esteetön jatkuminen Saksaan todennäköisesti edellytyksenä sen kyvylle täsmällisesti suorittaa Saksassa kuluvana vuonna lankeavat maksunsa. N.s. Pjatakov-sopimuksen perusteella suoritetut liiketoimet edellyttävät noin 700 milj.Rmk. suoritusta kuluvana vuonna Neuvostoliiton taholta Saksalle. Ilman huomattavaa vientiä Saksaan, ei Neuvostoliitto voi tästä maksuvelvollisuudesta selvitä. Sitäpaitsi vientikään yksin ei tähän siitä, vaan tarvitaan lankeavien vekselien lunastamiseen, kuten viime vuonnakin, huomattava osa Neuvostoliiton kultatuotannosta sekä vientiylijäämästä muihin maihin. Kun sitäpaitsi pidetään mielessä, että Neuvostoliiton ulkomaankaupan yleistase parina viime vuonna on osoittanut pas-

siivisuutta, on helppoa ymmärtää, että vastuunalaisella taholla täällä tahdotaan pitää vientimahdollisuudet Saksaan niin suotuisina kuin suinkin.

Mitä Saksan vientiin kuluvana vuonna Neuvostoliittoon tulee, lasketaan, että se pyörein luvuin tulee nousemaan 400 milj.Rmk:aan. Summa on laskettu edellyttämällä, että Saksan ja Neuvostoliiton väliset neuvottelut, joita paraikaa käydään maiden virallisten elinten välillä ja jotka koskevat toiselta puolen venäläisten tilausten finanssioimista Saksassa, toiselta Neuvostoliiton kuluvana vuonna Saksassa lankeavien maksujen täsmällisen suorituksen varmistamista, voidaan saattaa myönteiseen päätökseen. Molemmin puolin näytään kuitenkin uskottavan, että niin jo lähitulevaisuudessa tulee tapahtumaan. Kaikesta päättäen on Saksassa edelleenkin vallalla varsin vahva luottamus Neuvostoliiton jatkuvaan maksukykyyn.

Tämä taloudellinen näkökulma määrä/ nähdäkseni nykyään Neuvostoliiton poliittisen suhtautumisen Saksan viimeisiin tapahtumiin. Ei ole odotettavissa, että virallinen Neuvostoliitto tulisi sanottavammin s.o. sillä tavoin reagoimaan kansallissosialistien kommunismin hävittämispyrkimyksiin Saksassa, että se saattaisi maiden välisen taloudellisen tai poliittisen yhteistoiminnan vaaranalaiseksi. Eikä ole todennäköistä, että Hitlerkään sitä haluaa. Saksalla on nähdäkseni liian suuret arvot kysymyksessä, jotta se voisi yht'äkkiä tehdä täyskäännöksen suhtautumisessaan Neuvostoliittoon.

Tästä kokonaan erillään on III Internationalen asenne. Se koettaa, hyvin ymmärrettävästi, käyttää Saksan tapahtumia hyväkseen omien tarkoitusperiensä edistämiseksi. Eikä menestyksettä,mikäli täällä voi päätellä. Sen kansainväliselle työväestölle osoittama ke-

hoitus yhteisrintaman muodostamiseen "fascismia" vastaan näyttää saavuttaneen vastakaikua niin hyvin II Internationalen kuin riippumattomienkin työväen puolueiden keskuudessa. Tämän lähentymisen merkitys on kuitenkin paremmin arvioitavissa ulkopuolella Neuvostoliiton, kuin täällä. Saksan ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin ei sillä nähdäkseni ainakaan toistaiseksi tule olemaan merkitystä.

A. V. Yrjö-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 8.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön Esp. n:o, H.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

16/3 1933.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

N:o 350.

Moskovassa, 16 p. maalisk. 1933.

S a l a i n e n.

23 259/sc. 33
18/3.33
5 Cis.

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä viisi kappaletta Moskovan-lähetystön raporttia N:o 4 tältä päivältä:

Neuvostoliiton varustautuminen ja tapahtumat Kaukaisessa Idässä.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

618—33

Salainen.

M o s k o v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 4.

Moskova *ssa* 16 *p:nä* maalis*kuuta* 19 33.

23259 Kre. 33
185/3.33 2
5 Cis

Asia: Neuvostoliiton varustautuminen ja tapahtumat Kaukaisessa Idässä.

Kun Moskovasta käsin tarkastelee tapahtumia Kaukaisessa Idässä, ei voi olla kiinnittämättä huomiota siihen ulkonaiseen rauhallisuuteen, millä täällä näihin tapahtumiin suhtaudutaan. Lehdistössä käsitellään tapahtumia varsin vähän - paitsi uutismuodossa - ja milloin ulkopolitiikkaa virallisissa lausunnoissa on kosketeltu, kuten Molotov'in alustuksessa Neuvostoliiton Toimeenpanevan keskuskomitean tammikuisessa istunnossa, on suhtautuminen Kaukaisen Idän tapahtumiin ollut silmiinpistävän varovainen.

Kuitenkin viittaa kaikki siihen, että täällä kuumeisesti varustaudutaan sodan mahdollisuuden varalta. Poliittinen tilannehan mailmassa on tällä hetkellä niin sekava, että aseellisten ratkaisujen ajatus ikäänkuin liikkuu ilmassa. Että näin on laita nimenomaan Neuvostoliitossa, ei sovi ihmetellä kaiken sen sisäisen propagandan jälkeen, jota täällä jo vuosia on harjoitettu sotapsykoosin luomiseksi väestön keskuudessa. Varsinkin täkäläinen nuoriso on kasvatettu siihen uskoon, et-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:
T a v a l l i n e n, ei kuitenkaan lehdille.

tä kapitalistiset maat odottavat vain sopivaa hetkeä hyökätäkseen Neuvostoliiton kimppuun, mikä asiallisesti tietenkin merkitsee sen valmistamista myös offensiiviseen sotaan.

Kuitenkin on mielestäni suurella varovaisuudella suhtauduttava kaikkiin ennusteluihin Neuvostoliiton offensiivisista aikeista lähiaikoina. Että täkäläisillä offensiivinen ajatus on mielessään kaikessa taloudellisessa rakennustyössään, on kyllä todennäköistä, mutta toistaiseksi on tämä rakennustyö vielä niin keskeneräinen, etteivät he ilmeisesti halua sitä vapaaehtoisesti keskeyttää. Toiselta puolen eivät heidän taloudelliset kokeilunsa myöskään vielä ole johtaneet sellaiseen ratkaisevaan katastroofiin, mikä tekisi sodan heille tästä syystä toivottavaksi. Lyhyesti sanoen on käsitykseni se, ettei Neuvostoliitto lähiaikoina vapaaehtoisesti ryhdy sotaan, jolleivät tapahtumat Liiton ulkopuolella sitä siihen pakota tai muuten vedä.

Että Neuvostoliitto toistaiseksi ei halua sotaa, johtuu käsitykseni mukaan siis yksinomaan tai ainakin pääasiallisesti siitä, että se ei katso sisäisessä varustautumisessaan, sisäisessä voimain keruussaan vielä olevansa valmis. Osaltaan siihen ehkä myös vaikuttanee se, ettei tilanne kapitalistisissa maissa kaikesta viimeaikaisesta sekasorrosta huolimatta sen mielestä vielä ole suoraa toimintaa varten kypsä. Mutta yksi asia on ilmeinen, nimittäin että kaikki, mitä täällä tehdään ja suunnitellaan, käsitetään valmistukseksi tulevaa aseellista ratkaisua varten, joka ajan pitkään ei ole vältettävissä.

Tähän ratkaisuun valmistautuu Neuvostoliitto nimenomaan sotilaallisesti yhä kiihtyvässä tempossa.×) Muu-

---

×) Jälempänä olevat, sotilaallista asiantuntemusta edellyttävät tiedot olen saanut ensi sijassa ev.luutn,Paasoselta.

tamassa vuodessa on armeija teknillisesti uudistettu ja myös koulutuksellisesti vastaavasti edistynyt, ollen nyt ilmavoimiin ja mekanisoituihin joukkoihin nähden todennäköisesti yksi maailman johtavista armeijoista. Sitä paitsi näyttää se aika jo olevan ohi, jolloin varustautuminen pääasiassa tapahtui ulkomaisella avulla. Nykyään on kotimainen sotatarveteollisuus täällä yleensä varsin korkealla tasolla. M.m. lentokoneet ja tankit valmistetaan nykyään kotimaassa, joskin erinäisiä yksityisiä osia, kuten moottoreita, osittain tuotetaan ulkomailta. Kommunistisen puolueen keskuskomitean ja keskuskontrollikomitean kokouksessa viime tammikuulla Voroshilov eräänlaisella ulospäin osoitetulla tendensillä julistikin, että Neuvostoliiton puolustuslaitos nykyään on kaikkia ajan vaatimuksia vastaavalla tasolla.

Tästä huolimatta ei kotimainen tuotanto nykyisessä kiireessä näytä riittävän, vaan on Neuvostoliitto vielä viime aikoina antanut huomattavia sotatarvetilauksia ulkomaille. Ainakin seuraavat tilaukset on tehty:

1. Italiasta on tilattu: 1 risteilijä, joka kokoonpannaan Neuvostoliitossa, 2 sukellusvenettä , 4 tykkivenettä ja 1000 kpl. 1-tonnin lentokone pommeja. Tilaus lienee jo pääasiassa suoritettu;

2. Englannista: hyökkäysvaunumateriaalia, m.m. uivia H-vaunuja, joiden mallin mukaaan Neuvostoliiton tehtaat ryhtyvät sarjavalmistukseen;

3. Ruotsista, Bofors'ista: hyökkäysvaunutorjuntatykkejä huomattava määrä;

4. Saksasta : 70 kpl. 500 hv. sähkömoottoria sukellusveneitä varten. Määrä riittää 35 sukellusveneeseen . Kauppa ei kuitenkaan liene vielä lopullisesti selvä.

Monet muutkin seikat osoittavat kiireellista varustelua, esim.

1. On perustettu ainakin 7 uutta divisioonaa;

2. Sotakoulujen oppilasmäärää on lisätty, kurssiaikoja supistettu ja sarja uusia kouluja perustettu;

3. On rakennettu uusia ratoja länsirajalle ja yhdysratoja sisämaahan;

4. Aseistus ja varustus on jatkuvan parantelun alaisena, jolloin taloudelliset tekijät eivät näytä merkitsevän mitään.

Kaikki tämä todistaa ilmeisesti Neuvostoliiton uskovan, ettei aseellinen ratkaisu tule varsin pitkälle siirtymään.

Tätä perspektiiviä vastaan on nähdäkseni myös katseltava tapahtumia Kaukaisessa Idässä. Neuvostoliitto ei katso vielä olevansa valmis eikä sen vuoksi tällä hetkellä halua aseellista yhteenottoa varsinkaan Japanin kanssa. Tämä käy riittävän selvästi ilmi Neuvostoliiton koko suhtautumisesta tapahtumiin Kaukaisessa Idässä. Ettei se kuitenkaan ole kokonaan valmistautumaton sen mahdollisuuden varalta, että Japani ryhtyisi hyökkäykseen, osoittaa sen Kaukaiseen Itään sijoittamien sotavoimien määrä. Ne ovat nykyisin huomattavasti japanilaisten matereella olevia joukkoja voimakkaammat. Neuvostoliitolla on nimittäin Kaukaisessa Idässä seuraavat sotavoimat:

10 jalkaväkidivisioonaa
1½ ratsuväkidivisioonaa
5 hyökkäysvaunu pataljoonaa
n. 2 ilmaprikaatia
erikoisjoukkoja (raskasta tykistöä, viestipatalj., pioneeripatalj. j.n.e.)

Nämä voimat ovat jakaantuneet kahteen ryhmään, nim.:

a) Tshita - Irkutsk-ryhmä

b) Habarovsk - Vladivostok-ryhmä.

Kaukaisen Idän armeijan teknillistä materiaalia on sitä paitsi viime aikoina täydennetty ja on se nykyään huomattavan runsas. Siperian rata on jo Irkutskiin saakka kaksiraiteinen ja sitä jatketaan edelleen.

Japanin aikeista Neuvostoliiton suhteen tällä hetkel-

lä on täältä käsin varsin vaikea puhua. Kuitenkin tuntuu mitä suurimmassa määrin epätodennäköiseltä, että Japanikaan nykyään etsisi selkkausta Neuvostoliiton kanssa. Sillä on arvatenkin lähiajoiksi kädet niin täynnä Mandshukuo'n asioiden järjestämisestä poliittisesti ja taloudellisesti, ettei sillä nyt liene halua yhteenottoon Neuvostoliiton kanssa, varsinkaan kun se, kuten edellisestä selvinnee, ei tapaa Neuvostoliittoa varustautumattomana Kaukaisessa Idässä.

Kaikki viittaa kuitenkin, nykyhetkellä asiaa arvostellen, siihen, että aseellista konfliktia Neuvostoliiton ja Japanin välillä ai ajan pitkään voida välttää. Milloin se tulee, on vaikea käydä ennustamaan. Osaksi se riippuu arvatenkin olojen kehityksestä Neuvostoliitossa. Jos ne nopeasti rappeutuvat, ottanee Japani aikaisemmin, kuin muuten ratkaisevan asekeleen.

A. S. Yrjö-Koskinen.

P.S. Neuvostoliiton nykyinen varustautuminen sisältää mielestäni meille erittäin vakavan mementon. Varsinkin herättää huolestumista täkäläisten ilmavoimien valtava kehitys. Nykyään lienee tilanne sellainen, että sodan tullen Neuvostoliitto muutamassa tunnissa voi hävittää ei ainoastaan meidän tärkeimmät keskuksemme, vaan myös yhdyslinjamme, meidän voimatta tehdä sanottavaa sen estämiseksi. Ilmapuolustuksen nopeaan kehittämiseen olisi sen vuoksi meillä nähdäkseni kiinnitettävä mitä vakavinta huomiota.

Aijk.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan lähetystön rap. n:o 5.

Ministeri Yrjö Koskinen.

28/3 1933.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

N:o 412.

Moskovassa, 28 p. maalisk. 1933.

S a l a i n e n.

32260/ae 33.

1/4.33

Herra M i n i s t e r i.

5 Cs.

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. raporttiani N:o 5 tältä päivältä:

Neuvostoliiton ulkopoliittinen asema.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. I. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri.
H e l s i n k i.

612—33

Suomen Lähetystö

N:o 412.

Moskovassa, 28 p. maalisk. 1933.

S a l a i n e n.

32260/ae 33.

1/4.33

Herra M i n i s t e r i.

5 Cs.

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. raporttiani N:o 5 tältä päivältä:

Neuvostoliiton ulkopoliittinen asema.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. I. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri.
H e l s i n k i.

612—33

Salainen.

Moskova **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

RAPORTTI n:o 5.

Moskova *ssa* 28 *p:nä* maalis *kuuta* 1933.

32 26 Ohe. 33
1/4 · 33
5 C18

Asia: Neuvostoliiton ulkopoliittinen asema.

Huolimatta eräistä syksyn ja talven kuluessa saavutetuista tuloksista, kuten hyökkäämättömyyssopimuksen aikaansaamisesta Puolan ja sitten Ranskan kanssa sekä diplomaattisten suhteiden uudistamisesta Kiinan kanssa, voidaan nykyisin tuskin olla toteamatta, että Neuvostoliiton ulkopoliittinen asema on viimeaikoina huomattavasti huonontunut. Katsaus tätä osoittaviin ilmiöihin kuluneina kuukausina lienee senvuoksi paikallaan.

Suurvaltana on Neuvostoliiton ulkopoliittista asemaa tietenkin ensi sijassa arvosteltava sen suhteiden perusteella muihin suurvaltoihin. Alkaakseni idästä, suhteista Japaniin, on ilmeistä, että koko kulunut vuosi on ollut Neuvostoliitolle suurta nöyryytyksen aikaa. Se on säilyttänyt rauhan Japanin kanssa, noudattanut "varovaista" ja "harkittua" politiikkaa kaukaisessa Idässä, kuten Molotov Neuvostoliiton toimeenpanevan keskuskomitean kokouksessa tammikuun lopulla lausui, mutta millä hinnalla? Sen on täytynyt sivultakatsojana seurata Ja-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

T a v a l l i n e n.

panin vallan etenemistä alueilla, jotka mitä suurimmassa määrin kiinnostavat sitä itseä ja joiden omistus saattaa illusooriseksi koko sen osallisuuden Tyynen valtameren rannikkoon, puhumattakaan taloudellisista tekijöistä. Muita mainitsematta lienee Itä-Kiinan rautatie nyttemmin Japanin lunastettavissa melkein millä hinnalla se haluaa.

Kuten aikaisemmin olen Ministeriölle tiedoittanut, olen sitä mieltä, ettei lähiaikoina kuitenkaan ole vaaraa välien rikkoontumisesta Nauvostoliiton ja Japanin välillä. Mutta ilmeistä on, että viime vuoden tapahtumat ovat siinä määrin vahvistaneet Japanin asemaa Neuvostoliiton suhteen kaukaisessa Idässä, saattaneet, mikäli ymmärrän, Neuvostoliiton aseman siellä strateegisestikin niin kestämättömäksi, että riippuu vain Japanista milloin se tahtoo vetää johtopäätökset. Ilman vakavaa taisteluhalua se kuitenkaan tuskin voi tapahtua ja siihen tarvinnee Japani nykyään hengähdysaikaa.

Sivuutan Kiinan, sillä sitä ei nykyään voida pitää tekijänä kansainvälisessä suurpolitiikassa.

Mitä europalaisiin suurvaltoihin tulee, on nähdäkseni Italia ainoa, johin nähden Neuvostoliiton suhteet eivät sanottavammin ole muuttuneet. Voisi ehkä päätellä, että hyökkäämättömyyssopimuksen tekemisen jälkeen Ranskan kanssa suhteet sille taholle olisivat tulleet paremmiksi. Niin ei kuitenkaan näytä olevan asianlaita. Molemmat maat ilmeisesti lähtivät neuvotteluissa väristä premisseistä. Neuvostoliitto toivoi, että Ranska avaisi sille kukkaronsa ja Ranska todennäköisesti taas, että sen teollisuudelle avautuisivat Venäjällä suuret markkinat. Litvinovin äskeinen esiintyminen Genevessä on mielestäni

symptomaattinen. Hän katsoi aluksi olevansa velvollinen tekemään kumarruksen Ranskalle nonagressioni-sopimuksen johdosta ja kannatti sen vuoksi eräissä suhteissa tunnettua ranskalaista ehdotusta, mutta sen tehtyään katsoi hän täyttäneensä kansainvälisen kohteliaisuuden vaatimukset ja lähti tiehensä, jättäen Dovgalevskin tehtäväksi hiljalleen vetäytyä takaisin. Luullakseni tunnetaan nyt jo molemmin puolin pettymystä suhteiden viimeaikaiseen kehitykseen.x)

Saksassa on tilanne Hitlerin tultua valtaan suuresti muuttunut. Kuitenkaan ei käsitykseni mukaan ole odotettavissa, että Saksan ja Neuvostoliiton poliittisissa suhteissa tapahtuisi mitään äkkijyrkkää muutosta. Niiden taloudellinen riippuvaisuus toisistaan on toistaiseksi liian suuri. Mutta jos se vähenee - eräät merkit viittaavat siihen, että täällä aletaan siihen pyrkiä - niin ei ole luultavaa, että suhteet kansallissosialistisen Saksan ja kommunistisen Venäjän välillä ajan pitkään voisivat jatkua Rapallon sopimuksen pohjalla. Ennemmin tai myöhemmin syntynee kriisi, jos Hitler saa olla vallassa. Vaikkakin se vaatisi aikansa, voidaan kuitenkin jo nyt todeta, että Neuvostoliiton suhteisiin Saksaan on viime aikoina tullut eräänlainen epätietoisuuden vivahdus, joka Isvestijan tämänpäiväisestä, selostuksena Ministeriölle tässä postissa lähetetystä pääkirjoituksesta selvästi on havaittavissa. Niin hillitty kuin mainittu, viralliseksi katsottava kannanilmaisu onkin, näkyy siitä rivien läpi kuitenkin pelko, että Saksa Hitlerin johdossa lähtee kulkemaan toisia linjoja, kuin Rapallon.

Mitä vihdoin Englantiin tulee, on ilmeistä, että Neuvostoliitto eräiden täällä työskennelleiden englantilaisten insinöörien vangitsemisella on varsin suuressa

x) Kuitenkin lienee myönnettävä, että Ranskan ja Neuvostoliiton suhteiden kehityssuunta ei tällä hetkellä ole selvä. Kaupalliset neuvottelut jatkunevat vielä ja voivat ehkä johtaa tuloksiin, vaikkakin on vaikea uskoa Ranskan suostuvan Sovietin luottovaatimuksiin. Osaltaan voi nykyisellä konfliktilla Englannin kanssa olla vaikutuksensa Ranskan ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin.

määrin huonontanut myös tällä taholla suhteitaan, joita tähänkään saakka ei voida pitää muina, kuin viileinä. Toimenpide tuntuu sivullisesta käsittämättömältä ja osoittaa nähdäkseni ulkoasiainkomissariaatin täydellistä voimattomuutta OGPU:n edessä. Kuitenkaan en usko, että diplomaattiset suhteet olisivat vaarassa. Sitä vastoin on mahdollisempaa, että Englanti katkaisee kaupalliset suhteensa Neuvostoliittoon, jos mainitut englantilaiset insinöörit tuomitaan. Nykyisessä sekasorrossa täällä ei tämäkään ole mahdotonta. Mutta riippumatta siitäkin johtaako nykyinen konflikti asianomaisten kohdalta oikeudellisiin seuraamuksiin vai ei, se kaikissa tapauksissa nähdäkseni jättää jälkensä Englannin ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin.

Jäljellä ovat <u>Yhdysvallat</u>. Täällä on eletty viime ajat jännittyneessä odotuksessa Roseveltin valtaantulon vaikutuksista Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain välisiin suhteisiin. Lehdet julkaisevat kaiken, mistä vähänkin voi saada tukea toivolle, että Yhdysvallat nyt tunnustaisivat Neuvostoliiton. Miten käy, lienee ennenaikaista päätellä, mutta selvää on, ettei Metropolitan Vickersin juttu ainakaan ole tämän toiveen toteutumista edesauttanut.

Sen kehityksen rinnalla, mitä edellä on kosketeltu, merkitsee vähemmän, että Neuvostoliiton suhteet sen läntisiin naapureihin nykyisin ovat normaalit, joihinkin nähden, kuten Suomeen ja Puolaan parantuneetkin. Lopputulokseksi jää kuitenkin, että Neuvostoliiton ulkopoliittinen asema on viime kuukausien aikana ilmeisesti heikontunut.

A. T. Mäki-Kokkila.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap:n:o 6.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

5/4 1933.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

Moskovassa, 5 p. huhtik. 1933.

№ 435.

35261 Sec. 33

8/4.33

5 Cop.

Salainen.

Herra Ministeri.

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, oheenliitettyinä 5 kpl. Suomen Moskovan -Lähetystön raporttia № 6 tältä päivältä:

Valmistukset kevätkylvöihin Neuvostoliitossa.

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. I. Ahlo-Krokius

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri.
Helsinki.

618—33

Salainen.

M o s k o v a **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

RAPORTTI n:o 6.

35261/he. 33

Moskova *ssa* 5 *p:nä* huhti *kuuta* 19 33. 8/4.33

5 C18

Asia: Valmistukset kevätkylvöihin Neuvostoliitossa.

Vuosi 1933 alkoi Neuvostoliitossa kevätkylvöille varsin huonoin entein. Edellisen vuoden sato oli tullut huomattavasti laskettua heikommaksi, osaksi tosin johtuen tärkeillä vilja-alueilla sattuneesta puolittaisesta kadosta, mutta suurelta osalta myös talonpojan haluttomuudesta työhön nykyisen järjestelmän alla. Vaikka tarkempia lukuja viime vuoden sadosta vielä ei olekaan saatavissa, voidaan nyt jo päätellä, että sato on tullut edellisen vuoden satoakin huonommaksi, joka taas osoitti jyrkkää alaspäin menoa verrattain hyvästä v:n 1930 sadosta.

Näissä olosuhteissa on käsitettävissä, että myöskään valtion viljankeruu ei ole sujunut suunnitelmien mukaisesti. Toukok. 6 p:nä 1932 annetulla asetuksella oli viljanluovutussuunnitelma sen vuoden sadosta vahvistettu 20,5 milj. tonniksi ja tuli sen olla kerättynä vuoden loppuun mennessä. Tosiasiassa saatiin mainittuna aikana kokoon vaan noin 17,5 milj. tonnia, ja tämäkin määrä niin ankarin pakkotoimenpitein varsinkin vuoden loppupuolella, että talonpoikaistaloudet

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

T a v a l l i n e n.

monin paikoin itse jäivät siemenviljaa vaille. Samanlaisilla menettelytavoilla on keruun kokonaismäärää arvatenkin vielä vuodenvaihteen jälkeenkin voitu jonkun verran lisätä, mutta epäilystä ei ole siitä, että lopputulos on ollut laskelmia alempi. Varsinkin on huomattava, että keruun tulos on ollut erikoisen huono neuvostotiloilta, joihin neuvostohallitus kuitenkin oli kiinnittänyt suuria toiveita, korottaen niiden luovutusvelvollisuuden huomattavasti edelliseen vuoteen verraten.

Viljankeruun ankaruus on johtanut siihen, että monin paikoin maaseudulla ja varsinkin maaseutukaupungeissa muun elintarvepulan lisäksi myös leipäpula on viime aikoina käynyt yhä tuntuvammaksi. Ei liene liioiteltua sanoa, että huomattavat osat etuoikeudetonta väestöä nykyisin näkee suoranaista nälkää. Kun muidenkin väestöluokkien varustaminen elintarpeilla on vuoden mittaan tuottanut keskusviranomaisille yhä kasvavia vaikeuksia, mistä merkkinä on m.m. se, että kaikkien tärkeämpien teollisuuslaitosten hallinnoille on joku aika sitten annettu tehtäväksi itse huolehtia työväkensä muonittamisesta, niin on ymmärrettävää, että valmistautuminen kuluvan vuoden kevätkylvöihin on muodostunut erittäin keskeiseksi tehtäväksi neuvostohallituksen viimeaikaisessa maatalouspolitiikassa. Sen palvelukseen on asetettu koko puolue- ja valtiokoneisto sanomalehdistöineen, maaseudun järjestöjä on ankaralla kädellä puhdistettu "tuholaisista", on muodostettu erikoisia "poliittisia osastoja" kaikille soviettitiloille ja kaikkien kone- ja traktoriasemien yhteyteen valvomaan kylvövalmisteluja, työkuria on kolhooseissa koetettu tiukentaa j.n.e. Sanalla sanoen kuluvan vuoden kevätkylvösuunnitelman onnistumiselle annetaan keskusvallan taholta nykyisin niin ensiluokkainen merkitys, että se ehkä paremmin ,kuin mikään muu, osoittaa miten kriitilliseen vaiheeseen Neuvostoliiton agraaripolitiikka nyttemmin on joutunut.

Parannusta tilanteeseen koettaa neuvostohallitus, paitsi yllämainituin keinoin, saavuttaa myös eräänlaisen suunnanmuutoksen avulla maataloudessa. Jo syksyllä 1932 antoi Stalin tiedoksi, että kevätkylvöjen kokonaispinta-alaa ei enää tulla lisäämään, vaan kiinnittämään päähuomio satoisuuden kohottamiseen. Saman ohjelman omaksui sitten puolueen keskuskomitean ja keskuskontrollikomitean tammikuinen kokous ja senjälkeinen Liiton toimeenpanevan keskuskomitean kokous. Kevätkylvöpinta-ala v. 1933 vahvistettiin tämän mukaisesti 95 milj. hehtaariksi s.o. pari miljoonaa hehtaaria alemmaksi, kuin mitä aikaisemmin oli suunniteltu ja 1.7 milj. ha alemmaksi, kuin v:n 1932 todellinen kevätkylvöpinta-ala. Eri maanviljelijäluokkien välillä jakaantuu tämä pinta-ala seuraavasti:

neuvostotilat	10.05 milj. ha	(viime v.11 milj
kollektiivitaloudet	66.81 " "	(" " 66.7 ")
yksityistalonpojat	18.14 " "	(" " 18.19")

Jyväviljaan nähden sisältää suunnitelma kuitenkin vähäisen kylvöpinta-alan nousun, jakaantuen se seuraavasti:

neuvostotilat	6.4 milj. ha.
kollektiivitaloudet	45.9 " "
yksityistalonpojat	10.8 " "

Vehnän kylvöpinta-ala on vahvistettu 23.2 milj. hehtaariksi. Satoisuuden kohottamisen kautta on kuitenkin laskettu vuoden satomäärää voitavan vähennetystä pinta-alasta huolimatta huomattavasti kohottaa, jyväviljaa koskien aina 13 %. Hehtaaria kohti se tosin sittenkään ei nousisi ennensotaiseen määrään, huolimatta kaikesta koneellisesta avusta, mikä maanviljelykselle viime vuosina on hankittu, mutta kaikki merkit viittaavat siihen, etteivät laskelmat tässäkään suhteessa tule pitämään paikkaansa.

Samaan päämäärään, nim. satoisuuden kohottamiseen, pyritään myös äskettäin säädetyn, maanviljelystalouksia koskevan verotusjärjestelmän muutoksen avulla. Viljan luovutus kuluvan vuoden sadosta on nimittäin äskettäin määrätty tapahtuvaksi luontaisveron muodossa, sen sijaan että se aikaisemmin oli "sopimuksellista" s.o. viljasta

suoritettiin joku muodollinen pakkohinta, minkä ohella talonpoika erikseen oli verovelvollinen. Kun nyt pääasiallinen vero on määrätty suoritettavaksi luonnossa, toivoo neuvostohallitus sen kiihoittavan maanviljelysväestön lisäämään viljelyksen tuottoisuutta, jotta sillä veron maksettuaan olisi sitä enemmän jäljellä vapaaseen käyttöön. Laskelma lienee erheellinen, sillä venäläinen talonpoika tuntee jo neuvostohallituksen kevätlupausten arvon.

Neuvostovallan ponnistuksia nykyään kevätkylvöjen onnistumiseksi osoittaa edelleen se suurenmoinen touhu, millä on koeteltu valmistaa "iskureita" kolhoositalouksiin. Moskovassa pidettiin maaliskuun alussa johtavien kolhoositalonpoikien kokous, jonka kokoonhaalittu osanottajamäärä lienee noussut 1500 henkeen. Tämän lisäksi on alueittain pidetty samanlaisia kokouksia, joissa jos kus Sovietin johtohenkilötkin ovat käyneet puhumassa. Herää hakematta kysymys, onko oikea ajankohta johtavien "maatalousmiesten" kuljettamiseen pari viikkoa kestävissä kokouksissa, silloin kun valmistukset mitä tärkeimpinä pidettyihin kevätkylvöihin ovat kiireimmillään.

Tämän vuoden kevätkylvöt ovat jo alkaneet Neuvostoliiton eteläisillä alueilla, osittain jo Keskisen Volgankin varsilla, aikaisen kevään tulon vuoksi toista viikkoa aikaisemmin kuin tavallisesti. Valmistukset niitä varten ovat kuitenkin kaikista ponnistuksista huolimatta jääneet useissa suhteissa keskeneräisiksi. Mitä ensinnäkin siemenvarastoihin tulee, on ne ainoastaan paikotellen saatu suunnitelman mukaisesti täytetyksi. Neuvostotiloilla ja kollektiivitalouksissa on tilanne tässä suhteessa parempi, vaikka niilläkin on monasti täytynyt kylvää pellot normin alittavilla siemenmäärillä. Yksityistalonpoikien ryhmässä, joka vielä käsittää n. 9 milj. talonpoikaistaloutta, on kylvösiementilanne

sitä vastoin virallistenkin neuvostotietojen mukaan erittäin huono. Paikotellen puuttuu siemen kokonaan, sittenkun se, mitä ehkä aikaisemmin on ollut tai mitä valtiolta tähän tarkoitukseen on lainaksi saatu, on käytetty elantoon. Tämän vuoksi ovatkin neuvostoelimet, huolimatta täkäläisen agraaripolitiikan yleisestä suunnasta, monin paikoin määränneet kollektiivitalou det rientämään siemenviljaa luovuttamalla yksityistalonpoikain avuksi. Tulosta voi kuitenkin epäillä, sillä useimmissa tapauksissa ei kollektiivitalouksillakaan siementä liiaksi ole.

Huonosti ovat tähän saakka sujuneet kylvövalmistelut myös peltokalujen kuntoonsaattamisen osalta. Paraiten tämä ilmenee kahdesta neuvostohallituksen 29 p:nä kulunutta maaliskuuta antamasta käskykirjeestä. Toinen niistä koskee maatalouskoneiden ja näiden varaosien tuotantoa. Käskykirjeessä todetaan, että samalla kun eräiden koneiden tuotanto on sujunut tyydyttävästi, on eräiden muiden suuresti jäänyt jälkeen suunnitelmista. Maaliskuun 24 päivään mennessä on siten ensimäisen vuosineljänneksen suunnitelma, mitä tulee hevosaurojen valmistukseen, täytetty vain 47 %:tiin, hevoskylvökoneiden 44 %:tiin , traktoriaurojen 74 % ja varaosien 62 % suunnitelmasta. Eräitä varaosia on tuotettu vain 20 % suunnitelmasta. Toinen käskykirje taas koskee traktorien korjausta. Siinä todetaan, että kuluneen maaliskuun 20 pv:ään mennessä on maanviljelyskomissariaatin alaisissa laitoksissa korjattu vain 48 % ensi vuosineljänneksen suunnitelmasta, neuvostotilakomissariaatin alaisissa taas 44 % suunnitelmasta. Kun lisäksi otetaan huomioon, että tuotanto ja korjaaminen ei vielä merkitse sitä, että koneet olisivat käyttökelpoisina käytettävinä siellä, missä niitä tar-

vittaisiin, täytyy myöntää, että laskelmat viljelyksen koneellistuttamiseen nähden ovat tämän kevään osalta suuresti pettäneet.

Mitä vihdoin hevosiin tulee, ei tilanne tässäkään suhteessa ole juuri valoisampi. Tarkkoja tietoja nykyisestä hevoskannasta Neuvostoliitossa ei tosin ole saatavissa, mutta erinäisistä lehdistässä olleista hajatiedoista, jopa neuvostohallituksen omistakin määräyksistä ja toimenpiteistä voi kuitenkin päätellä, että tilanne on erittäin epätyydyttävä. Helmikuun alkupuolella antoi neuvostohallitus tämän vuoksi asetuksen, jossa yksityiskohtaisuudella, mikä panee hymyilemään, määrätään, miten hevosta on valmistettava kevätkylvöjä varten. Hevosen on annettava olla joitakin aikoja ennen kylvöjen alkamista täysin työttömänä ja tällöin saatava vahva ruokinta; tätä varten on muodostettava riittäviä rehuvarastoja j.n.e. Sanottavaa merkitystä tällaisillä määräyksillä tuskin kuitenkaan voi olla, sillä yleisesti tunnettua on, että juuri rehujen puute, yhdessä kasvavan elintarvepulan kanssa, on johtanut siihen, että hevoskanta Neuvostoliitossa kuluvan talvikauden aikana edelleen on huomattavasti alentunut.

Kuten edellaesitetystä selvinnee, eivät enteet kevätkylvöjen onnistumiselle Neuvostoliitossa ole tällä hetkellä lupaavia. Ennenaikaista on kuitenkin niiden mykyisessä vaiheessa mitään varmempaa sanoa. Saanen tilaisuuden kylvöjen päätyttyä asiaan palata.

A. I. Ehrnrooth

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 7.

Ministeri Yrjö Koskinen.

20/4 1933.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

№ 512.

Moskovassa, 20 p. huhtik. 1933.

S a l a i n e n.

38261 Sec. 33

22/4.33

5 C18.

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. Moskovan -lähetystön raporttia № 7 tältä päivältä:

Oikeudenkäynti englantilaisia insinöörejä vastaan.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. F. Ehrn. Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri.
H e l s i n k i.

618—33

Salainen.

M o s k o v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

38 261 fae. 33
22/4.33 S
5 Cs.

RAPORTTI n:o 7.

Moskova ssa 20 p:nä huhti kuuta 19 33.

Asia: Oikeudenkäynti englantilaisia insinöörejä vastaan.

Tuomio on nyt langennut englantilaisia, "Metropolitan Vickers'in" palveluksessa olevia insinöörejä vastaan nostetussa oikeudenkäynnissä. Niin hyvin heitä kuin juttuun sekaantuneita venäläisiä koskevat rangaistukset ovat jo lehdistä tunnetut. Yleisenä vaikutelmana niistä voi lausua, huomioonottaen muka toteennäytettyjen syytösten vakavuuden, että ne ovat läpeensä odottamattoman lievät.

Joskin on erittäin vaikeata ulkopuoliselle muodostaa objektiivista käsitystä siitä, mitä todellisuudessa on tapahtunut, on tuskin luultavaa, että syytöksillä englantilaisia insinöörejä vastaan on todellisuuspohjaa. Ainakin on jäänyt täysin selvittämättömäksi, mitä intressiä mainituilla insinööreillä olisi ollut vahingontekoon samoin kuin sekin, että heillä olisi ollut joitakin ulkopuolisia toimeksiantajia. Syyttäjäviranomaisten löysät väitteet tässä suhteessa ovat jääneet täysin todistamattomiksi. Näin ollen täytynee tässäkin tapauksessa katsoa, että kysymyksessä on näyttämölleasetus yleisen mielipiteen hämäämiseksi jossakin määrätyssä tarkoituk-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:
Tavallinen.

sessa. Näistä tarkoitusperistä on luonnollisesti mahdotonta lausua muuta, kuin arvailuja. Todennäköisimmäksi näyttäytyy tällöin se, että tässäkin, kuten useissa aikaisemmissa prosesseissa, lähinnä on kysymys syitten löytämisestä suunnitelmavajausten selittämiseksi. Neuvostoliiton raskas teollisuus osoittaa nimittäin kuluvana vuonna erittäin epäsuotuisaa kehitystä suunnitelmanormeihin verrattuna. Siitä kuitenkin lähemmin erikoisessa raportissa.

Oikeudenkäyntiä täällä seuranneisiin on sen kulku tehnyt erittäin kiusallisen vaikutuksen. Syytettyjen englantilaisten insinöörien esiintyminen siinä on nimittäin ollut, Grigory'a lukuunottamatta, siksi raukkamaista, ettei voi välttyä ajatukselta, että heille ennen asian asilletuloa on tehty selväksi, mitkä perspektiivit, riippuen esiintymisestä, heitä odottavat. Ja kuitenkin on vaikea käsittää, ettei 6 englantilaisen joukossa ole yhtään niin englantilaista, joka uskaltaisi puhua suunsa puhtaaksi, vaikkakin he tietävät, että kotimaa on pannut heidän puolestaan vaakaan koko arvovaltansa.

Tämän esiintymisen taustaa vastaan katsottuna tuntuvatkin Englannin diplomaattiset toimenpiteet oikeusjutun yhteydessä hätiköidyltä. On vaikeata suurelle osalle mailman mielipidettä tehdä uskottavaksi, että syytetyt olisivat viattomia, sen jälkeen kun osa heistä on tunnustanut syyllisyytensä, osa suurin piirtein katsoen kieltäytynyt vastaamasta ja vain yksi jyrkästi torjunut syytöksen. On tässä turhaa ruveta arvailemaan olisiko Neuvostoliitto joustavammalla diplomatialla Englannin taholta luopunut oikeudenkäynnistä, mutta ilmeistä on, että Englannin uhkavaatimusten edessä ei Neuvostoliitolla ollut muuta mahdollisuutta, kuin antaa asi-

an mennä oikeuteen. Kysymys oli tullut prestige-kysymykseksi.

Eilen tehty Englannin hallituksen päätös Neuvostoliiton tärkeimpien vientitavarain tuontikiellosta osoittaa, että oikeudenkäynnillä tulee olemaan erittäin pitkällemeneviä seuraamuksia Englannin ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin.

A. S. Yrjö-Koskinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA: Moskovassa olevan Lähetystön kap. n:o 8.
Ministeri Yrjö-Koskinen.
26/4 1933.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

N:o 548.

Moskovassa, 26 p. huhtik. 1933.

S a l a i n e n.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
41 262/kr. 33
29/4 33 | 9 | LÄH
5 Cs. | | ASIA

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. Suomen Moskovan - Lähetystön raporttia N:o 8 tältä päivältä:

Teollisuus Neuvostoliitossa. I.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. V. Gyldenstolpe.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri.
H e l s i n k i.

018—33

Salainen.

M o s k o v a **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

RAPORTTI n:o 8.

Moskova *ssa* 26 *p:nä* huhti *kuuta* 19 33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
41 262 luc. 33
29/4 33
5 Cu

Asia: Teollisuus Neuvostoliitossa. I.

Täysin sopusoinnussa kommunistisen puolueen pyrkimysten kanssa on neuvostohallitus alunpitäen asettanut päämääräkseen Neuvostoliiton teollistamisen mahdollisimman laajassa mittakaavassa. Alkuvuosina rajoituttiin varsinaisen teollisuuden luomiseen ja kehittämiseen, mutta, kuten tunnettua, on teollistamispyrkimys viime vuosina ulotettu jo maatalouteenkin. Mitä varsinaiseen teollisuuteen tulee, ei ole kiellettävissä, että huomattavia tuloksia on tuotannon määriin ×) nähden saavutettu, varsinkin jos lähtökohdaksi otetaan ensi vuosina vallankumouksen jälkeen vallinnut teollisuuden täydellinen lamaannustila. Mutta myös v:teen 1913 verraten on teollisen tuotannon kokonaismäärä huomattavasti noussut. Virallisten neuvostotietojen mukaan oli teollisen tuotannon kokonaisarvo v. 1913 Rpl. 10.251 milj. V. 1932 ilmoitetaan sen nousseen 34.293 milj. kultaruplaan.

V. 1932 keskivaiheilla näyttää kuitenkin tapahtuneen eräänlainen hidastuminen Neuvostoliiton teollisuus

---

×) Teollisuustuotannosta Neuvostoliitossa puhuttaessa on aina pidettävä mielessä, että sitä koskevat numerot ovat yksinomaan paljouslukuja. Käyttökelpoisen tavaran tuotannosta ei kuitenkaan ~~ole numeroita saatavissa.~~

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi
3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:
Tavallinen.

tuotannon kasvussa. Sen jälkeen kun ensimäinen vuosipuolisko vielä oli osoittanut n. 25 % tuotannon nousua (suunnitelma edellytti 36 %) , laski kasvuprosentti vuoden jälkipuoliskolla jatkuvasti, niin että koko vuoden kasvuprosentiksi jäi vain 8,5. Jo syksyllä 1932 kiinnitti puoluejohto ja neuvostohallitus tähän ilmiöön huomiota. Todettiin, ettei siihen astista väkinäistä teollistuttamisvauhtia enää käynyt jatkaminen, vaan oli tyydyttävä rauhallisempiin otteisiin. Tämän uuden suunnan julisti Stalin puolueen keskukomitean ja keskukontrollikomitean yhteisessä istunnossa tammikuulla, ilmoittaen ennakollisesti, että toisessa viisivuotissuunnitelmassa - joka vieläkään tosin ei ole valmistunut - teollisuustuotannon vuotuinen lisäkasvu on laskettu keskimäärin vain 13 à 14 %. Kuitenkin vahvistettiin toisen viisivuotiskauden ensimäisen vuoden tuotantolisäys vielä 16,5 %:ksi. Huomattavasitä paitsi on, että Neuvostoliiton pääteollisuuksia varten on vahvistettu huomattavasti korkeammat prosenttiluvut.

Raskas teollisuus. Siirryn selostamaan kehitystä eräissä perustavaa laatua olevissa teollisuuden haaroissa. Mitä ensinnäkin rautaan tulee, käy kehityksen yleinen suunta selville seuraavasta taulukosta

Tuotanto milj. tonneissa.								
1913	1922	1924	1927	1928	1929	1930	1931	1932
4,20	0,18	0,70	3,05	3,30	4,30	5,00	4,80	6,20

Suunnitelma edellytti v:lle 1931 8 milj. tonnin tuotantoa ja v:lle 1932 9 milj. tonnin.

Mitä kuluvaan vuoteen tulee, näyttää kehitys suunnitelmaan verraten edelleen jatkuvan epätyydyttävästi, siitä huolimatta että suunnitelmaa ei ole viime vuodesta nostettu, vaan on tuotanto tänäkin vuonna vahvistettu 9

milj. tonniksi. Tämä tietää kuitenkin, että suunnitelman täyttämiseksi tarvitaan 44 % tuotannon nousu viime vuoteen verraten. Kokonaistuotannosta on v. 1932 lopussa valmiiden uunien valmistettava 7,7 milj. tonnia ja vuoden kuluessa käyntiin pantavien uusien uunien 1,3 milj. Keskimäärin edellyttää suunnitelma siis n. 24.500 tonnin päivittäistä tuotantoa. Tammikuussa oli päivittäistuotanto kuitenkin keskimäärin vain 15,400 tonnia (jouluk.1932 17.700 t. ja tammik. 1932 - 16.000 t.) Helmi- ja maaliskuussa on päivittäinen tuotanto, tosin suurin vaihteluin, jossakin määrin noussut, mutta vielä huhtikuussa ei se nouse korkeammalle, kuin keskimäärin noin 18.000 a 19.000 t. päivässä. Tämäkin kuitenkin merkitsee, jos tuotanto tällaisena jatkuu, vähäistä vuosituotannon nousua edelliseen vuoteen verraten.

Teräs seuraa suurin piirtein katsoen samaa kehityskäyrää. Sitä on omansa valaisemaan seuraava taulukko:

Tuotanto milj. tonneissa.							
1913	1924	1927	1928	1929	1930	1931	1932
4.20	1.40	3.77	4.25	4.87	5.79	5.35	5.80

Suunnitelma edellytti v. 1931 - 8.8 milj. tonnin tuotantoa ja v, 1932 - 9,6 milj. tonnin.

Teräksen tuotanto on kuluvana vuonna suunnitelmassa vahvistettu 8,9 milj. tonniksi eli siis huomattavasti alemmaksi, kuin viime vuoden suunnitelma, edellyttäen kuitenkin 53 % lisäystä viime vuoden tosiasialliseen tuotantoon. Tästä määrästä on vanhojen laitosten valmistettava 6,9 milj. tonnia. Päivittäin edellyttää suunnitelma siis teräksenkin osalta suunnilleen 24.500 tonnin keskimääräistä tuotantoa. Teräksen päivittäiset tuotantoluvut ovat kuitenkin tähän mennessä yleensä ol-

leet, usein huomattavastikin raudan vastaavia tuotantolukuja alhaisemmat.

Repeämät raudan ja teräksen tuotannossa ahtavat luonnollisesti aihetta huolestumiseen tällaisellä hallitustaholla, sillä rauta ja teräshän ovat - hiilen ja naftan ohella - teollistamissuunnitelmien kulmakivet. Sen vuoksi onkin tuotannon nousu näissä teollisuuksissa kuluvalle vuodelle vahvistetussa suunnitelmassa edellytetty huomattavasti suuremmaksi, kuin teollisuudessa yleensä. Tämän mukaisesti ovat myös pääomasijoitukset näihin teollisuuksiin kuluvana vuonna edelleen erittäin suuret. Rauta- ja terästeollisuuden tuotannon nostamiseen on nimittäin tälle vuodelle varattu kokonaista 2.197 milj. Rpl., josta uutisrakennuksiin 920 milj.

Hiili. Hiilen tuotannon kehitys neuvostovallan aikana käy selville alla olevasta taulukosta:

Tuotanto milj. tonneissa.						
1913	1927	1928	1929	1930	1931	1932
28,9	26,o	35,8	41,7	47,1	53,5	62,6

Tuotanto osoittaa siis viime vuoteen saakka jatkuvaa nousua, ollen jo v. 1932 lähes 2½ kertaa ennensotaista suurempi. Tästä huolimatta on v. 1932 tuotantosuunnitelma 90 milj. tonnia tullut täytetyksi vain 69,5 % saakka.

Kuluvalle vuodelle vahvistettu suunnitelma edellyttää vain 84 milj. tonnin vuosituotantoa, josta Don'in hiilikaivosalueen yksin on tuotettava 51,8 milj. tonnia. Päivittäisen tuotannon tulisi siis nousta keskimäärin n. 230,000 tonniin. Se on kuitenkin kuluvana vuonna vaihdellut 170.000 ja 200.000 välillä päivässä. Varsinkin on Don'in hiilikaivosalue suuresti alittanut laskel-

mat. Ensimäisen vuosineljänneksen kuluessa tuotti se kaikkiaan ainoastaan 10.371.000 tonnia, osoittaen siten vähennystä viime vuodenkin ensi vuosineljänneksen tuotantoon verraten, joka nousi 10.912.000 tonniin. Sen jälkeen on tuotanto kuitenkin saatu jossakin määrin nousemaan, joten jos nykyistä vauhtia voidaan ylläpitää, tulee tuotanto kuluvana vuonna osoittamaan nousevaa lukua, arviolta 68 à 70 milj. tonnia.

Kaivosteollisuudessa huomattavissa oleva tuotannon jatkuva nousu johtuu ensi sijassa uusien kaivosten avaamisesta, toisessa ehkä jossakin määrin myös kaivostyön mekanisoimisesta. Neuvostoliiton kaivosteollisuuteen on ensimäisen viisivuotiskauden aikana sijoitettu kaikkiaan 1.811 milj. rpl., suunnitelman sisältäessä vain 1.250 milj. Pääomasijoituksista lankee 1.238 milj. uusien kaivosaukkojen osalle, joita mainitun ajan kuluessa on avattu n. 150 kpl., suunnitelman edellyttäessä 300. Että tuotanto kuitenkaan ei ole noussut sen huomattavammin, johtuu ilmeisesti ammattitaidottomuudesta, työn huonosta järjestelystä ja kehnoista työoloista. Hiljattain on neuvostohallitus erässä määräyksessään kiinnittänyt huomiota kaivosteollisuuden repeämiin, löytäen kuitenkin pääsyyn niihin huonossa kaivosjohdossa, joka sen sijaan, että täyttäisi puolueen ja hallituksen määräykset, pitää suunnitelmia "epäreaalisina". Johdon "lyhytnäköisyyden, avuttomuuden ja verrattoman takapajuisuuden" syyksi luetaan myös se, että kaivostyöväki alinomaa vaihtuu. V. 1932 poistui siten - ilmoitetaan määräyksessä - 423.000 työmiestä kaivoksista. Kuluvan vuoden aikana on poistuminen saatu hieman vähenemään, mutta vielä tammikuussa poistui 32.000 työmiestä kaivoksilta. Näissä olosuhteissa ei myöskään kaivostyön mekanisointi, kouliintuneen työväen puuttu-

essa, ole voinut antaa tuloksia.

Neuvostohallitus näyttää kokonaan jättävän huomiotta sen, että jos työolot ja elinehdot kaivosalueilla olisivat tyydyttävät, työväki kyllä pysyisi paikoillaan.

Pääomasijoitukset kaivosteollisuuteen on kuluvana vuonna vahvistettu 707 milj. Rpl:ksi, josta summasta 245 milj. uusien kaivosten avaamiseen ja vielä keskeneräisten rakennustyön päättämiseen.

Nafta. Tuotannon kehitys selviää seuraavasta taulukosta:

Tuotanto milj. tonneissa.					
1913	1928	1929	1930	1931	1932
9.5	12.3	14.5	18.6	22.6	21.4

Myös naftan tuotanto on siis sodanedelliseen aikaan verraten enemmän kuin kaksinkertaistunut. Kuitenkin osoittaa jo viime vuosi alaspäin menoa, joka suunnitelmaan: 27.4 milj. tonnia verraten merkitsee 20 % vajausta.

Kuluvan vuoden tuotantosuunnitelma on vahvistettu huomattavasti alhaisemmaksi, nim. 24.5 milj. tonniksi ,mikä tietää noin 2 milj. tonnin kuukausi- ja 67.000 tonnin päivätuotantoa. Tammikuussa nousi tuotanto kuitenkin vain n. 1.48 milj. tonniin, vastaten 1.86 milj. tonnia samassa kuussa v. 1932 ja helmikuussa 1.3 milj. tonniin vastaten 1.74 milj. tonnia samassa kuussa v. 1932. Sen jälkeen on tuotanto kyllä jossakin määrin noussut, tehden esim. kuluvan kuun ensimäisellä 10- päiväkaudella 548800 tonnia, mutta, kuten näkyy, on tämäkin tuotantomäärä edelleen huomattavasti suunnitelmaa alempi , eikä takaa vielä edes viime vuoden vuosituloksen saavutusta.

Näistä neljästä perusteollisuudesta on suora-

naisesti riippuvainen koko muu teollisuus, jopa osittain maatalouskin. Vajaukset niissä tuovat siten välittömästi mukanaan vajauksia myös muussa taloudellisessa tuotannossa.

A. S. Yrjö-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan lähetystön rap. n:o 9.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

1/6-33.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

№ 702.

Moskovassa, 1 p. kesäk. 1933.

Salainen.

19/263 Sal 33

3/6-33 — 1

Herra M i n i s t e r i, 5

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. Moskovan -Lähetystön raporttia № 9 tältä päivältä:

Neuvostoulkopolitiikan huolia.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

618—33

Salainen.

M o s k o v a **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 49/263 Sal. D. 33
3/6-33 — Liit. —
5. C 18.

RAPORTTI n:o 9.

Moskova *ssa* 1 *p:nä* kesä *kuuta* 19 33.

Asia: Neuvostoulkopolitiikan huolia.

Kaikista merkeistä päättäen seuraa neuvostohallitus nykyään erittäin suurella huolestumisella poliittisen tilanteen kehitystä mailmassa. Se pelkää joutuvansa yhä enemmän eristetyksi suurvaltain keskisessä politiikassa ja tähän pelkoonhan sillä ainakin näennäisesti on aihettakin.

Ennen kaikkea on tekeillä oleva "neljän vallan sopimus" sille kiusallinen. Siinäkin tapauksessa, että sopimuksesta lopulta ei tulisi mitään, katsoo se sopimuksen valmistelujen osoittavan, että Neuvostoliittoa Europan suurvaltojen kesken pidetään tekijänä, jonka europalaisessa suurpolitiikassa haitatta voi sivuuttaa - une quantité négligeable. On ymmärrettävää, että tämä sen itsetuntoa loukkaa, siitäkin riipumatta olisiko se halukas muodossa tai toisessa myötävaikuttamaan tällaisen "direktoorio -sopimuksen" aikaansaamiseen vai ei. Tämän vuoksi, jos sopimuksesta tulee tosi, kuten tällä hetkellä näyttää, on muodostuvalla suurvaltakonsernilla alustalähtien Neuvostoliitossa vihollinen.

Tämän sopimuksen yhteydessä on Neuvostoliitossa

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

T a v a l l i n e n.

erikoisesti herättänyt pettymystä se, että aloitteentekijänä on esiintynyt Mussolini, siis Italia ja että siihen on yhtynyt myös Saksa, jotka Geneven neuvotteluissa ovat aikaisemmin, suurin piirtein katsoen, olleet yhteisrintamassa Neuvostoliiton kanssa. Neuvostoliiton pyrkimyksenähän -- luonnollisista syistä -- on ollut ja on Euroopan suurvaltojen välisen yhteistoiminnan ehkäiseminen mahdollisuuksien mukaan. Ryhmitys Saksa, Italia, Neuvostoliitto, joka monissa tärkeissä kysymyksissä on voitu ylläpitää, on ollut sille erittäin mieluisa. Tämän "ryhmityksen" se pelkää nyt hajoavan, eikä syyttä, sillä se näkee hajoamisprosessista muitakin merkkejä, kuin yllämainitun. Sellaisena se pitää myös Saksan ja ennen kaikkea Italian suhtautumista sen suureen alotteeseen aseistariisumiskonferenssissa , ehdotukseen hyökkäysjäsitteen määrittelemisestä, jota täällä ylpeästi kutsutaan "kansojen paktiksi". Joskin täällä on herättänyt tyydytystä se, että ehdotus yleiskomissiossa on saanut huomattavan enemmistön, on ilmeistä, että täkäläisellä hallitustaholla jo aletaan resignoitua ehdotuksen toteuttamismahdollisuuksiin nähden. Mutta se seikka, että vastustajien joukossa avoimemmin tai peitetymmin ovat olleet myös Italia ja Saksa tekee tämän resignation katkeräksi ja lisää luonnollisesti tunnetta Neuvostoliiton isoloitumisesta europalaisessa suurpolitiikassa.

Mitä erikoisesti Saksaan tulee, seuraa neuvostohallitus nykyään suurella tarkkaavaisuudella Hitlerin poliittista loitt emista Rapallosta. Minulla oli pari päivää sitten tilaisuus pitkään keskusteluun yleispoliittisista kysymyksistä Herra Stomonjakov'in kanssa. Hän ei erikoisemmin koettanutkaan peitellä sitä huolestumista, minkä Hitlerin viimeaikainen politiikka yleensä ja kansallissosialismin expansioonipyrkimys erikoisesti on

neuvostohallituksen piireissä herättänyt.[x] Jos oikein käsitän, ei syynä tähän huolestumiseen kuitenkaan, ainakaan tällä haavaa, ole ensi sijassa, havaittavissa oleva yleispoliittinen suunnanmuutos Neuvostoliittoon nähden Saksassa, vaan pelko siitä, että kansallissosialismin expansioonipyrkimys ja menestykset siinä, vaikkakaan ne eivät Neuvostoliittoa suoranaisesti koske, tulevat siinä määrin kärjistämään olemassa olevia konfliktiaiheita Europassa, että suurvaltojen huomio niihin liiaksi kiinnittyy, jättäen Neuvostoliiton vielä enemmän yksin, kuin tähän saakka Japanin laajentumispyrkimyksiä vastaan Kaukaisessa Idässä.

Neuvostoliiton suurin toivo on nykyään Yhdysvalloissa. Sen tunnustusta odotetaan hermostuneella jännityksellä. Sillä tunnustuksen tapahduttua odotetaan täällä kaikesta päättäen -- oikeinko vai väärin, jääköön sanomatta -- Yhdysvalloista arvokasta liittolaista tapahtumain kehitystä Kaukaisessa Idässä silmälläpitäen.

A. F. Ehrnrooth

---

[x] Tässä yhteydessä hän myös tarkkaan tiedusteli lapualaisten suhteita kansallissosialisteihin, heidän mahdollisuuksiaan vaaleissa, mahdollisen menestyksen seurauksia j.n.e. Samoin, vaikkakin ylimalkaisemmin jo nelisen viikkoa sitten Litvinov.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan lähetystön rap. n:o 10.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

21/6-33.

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

Moskovassa, 21 p. kesäk. 1933.

№ 805.

ULKOASIAINMINISTE...
52 264 Sal. 33
26/6-33 2 — 1
OSASTO
5 C18

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. Moskovan - Lähetystön raporttia № 10 tältä päivältä :

Nälänhätä Neuvostoliitossa.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. F. Ehrn-Rosbiern

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

618—33

Salainen.

MOSKOVASSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

A

ULKOASIAINMINISTERIÖ
N:o 52/264 Sal. 33
26/6-33
OSASTO
5 C18

RAPORTTI n:o 10.

Moskova ssa 21 p:nä kesä kuuta 19 33.

Asia: Nälänhätä Neuvostoliitossa.

Huolimatta siitä, että neuvosto lehdistössä ei ole havaittavissa mitään mainintoja elintarvetilanteen kehnoudesta maassa, voidaan pitää täysin todettuna, että suurissa osissa Neuvostoliittoa nykyään vallitsee täydellinen nälänhätä, kaikkine sille ominaisine seurauksineen. Näin on asianlaita varsinkin vanhan Venäjän kuuluisilla vilja alueilla: Ukrainassa, Pohjois - Kaukaasiassa, Etelä - Wolgan ja osittain Keskisenkin Wolgan alueilla. Eri taholta saapuvat tiedot ovat tässä suhteessa niin yhtäpitäviä, ettei epäilykselle jää mitään sijaa. Ainoastaan kaameudessa eroavat kuvaukset jossakin määrin toisistaan.

Liioittelematta voidaan sanoa, että nälkäkuolema on nykyään hyvin tavallinen ilmiö Neuvostoliitossa. Kun keskuksissa sellaisissa kuin Moskova, ja varsinkin Kiev ja Harkov nälkään kuolleitten lukumäärä päivittäin on huomattava[+)] ja tämä määrä on yhä kasvamassa - voi käsittää, millainen tilanne on pienemmissä väestökeskuksissa ja puhtaaksi ryöste-

[+)] Moskovassakin voi, kulkemalla kaupungin syrjillä, nähdä makaavan nälästä pöhöttyneitä, ilmeisesti kuolemaa tekeviä ihmisiä viranomaisten siihen lainkaan puuttumatta.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen.

tyllä maaseudulla.

Että tilanne etelä - Venäjällä on muodostunut näin katastrofaaliseksi, johtuu suurelta osalta siitä, että neuvostoviranomaiset viljankeruuta valtiolle toimittaessaan eivät ottaneet ensinkään huomioon sitä, että näillä alueilla viime vuonna tuli osittainen kato. Vilja riistettiin tästä huolimatta talonpojilta ennakolta valmistettujen normien määriin, siitä välittämättä jäikö väestölle mitään jäljelle vai ei. Kylvöjen alkaessa tänä keväänä olikin neuvostohallitus pakotettu " lainaamaan " Ukrainan ja Pohjois- Kaukaasian neuvosto - ja kolhoositalouksille 585.000 tonnia siemenviljaa, jotteivät maat olisi kokonaan jääneet kylvämättä. Elintarvehädän lieventämiseksi sen sijaan ei ole sanottavasti mitään tehty. Ainoastaan jollekin paikkakunnalle, missä nälänhätä pahemmin raivoaa, on äskettäin järjestetty kolhoosien yhteyteen jonkinlaisia ruokintapaikkoja.

Nälän matkassa ovat luonnollisesti erilaiset, näillä alueilla muutenkin tavalliset kulkutaudit, varsinkin pilkkukuume suhteettomasti levinneet ja kuolleisuus on saavuttanut tavattomat mittasuhteet. Silminnäkijäin kertomusten mukaan tapaa Ukrainassa nykyään kokonaisia kyläkuntia autioina, johtuen tämä kuitenkin osittain myöskin siitä, että asujamet ovat lähteneet nälkää pakoon muille paikkakunnille, useimmiten kaupunkeihin, joissa toivotaan sittenkin helpommin hengissä pysyttävän.

Tämä lisääntyvä siirtolaisuus kaupunkeihin on, kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, asettanut neuvostoviranomaiset uusien vaikeuksien eteen. Työtä ei nimittäin ole tarjolla . Päinvastoin edellyttää toinen viisivuotissuunnitelma nykyisinkin käytetyn palkannauttijamäärän supistamista työn tehoa kohottamalla. Supistukset tässä suhteessa ovat jo täydessä käynnissä hallinnollisella alalla. Viranomaisten onkin senvuoksi täytynyt ryhtyä toimenpiteisiin tärkeimpien kaupunkikeskuksien suojelemiseksi yhä kasvavalta liikaasutukselta. Yrityksenä tä-

hän suuntaan on pari kuukautta sitten voimaansaatettu passipakko, jonka tarkoituksena on, kieltämällä oleskeluun oikeuttava passi, vapauttaa tärkeimmät kaupungit ja niiden ympäristö aineksista, joilla ei ole paikkakunnalla vakinaista toimeentuloa. Minne karkoitettavat joutuvat, ei viranomaisia huolestuta. Kuitenkaan ei järjestelmän vaikutuksia, ainakaan Moskovassa, toistaiseksi ole havaittavissa. Päinvastoin on kerjäläisten ja muun joutilaan väestön määrä kaduilla mielestäni pikemminkin osoittanut lisääntymistä, kuin supistunut.

Muista osista Neuvostoliittoa ei ole saapunut tietoja suoranaisesta nälänhädästä,+) joskin elintarvetilanne yleensä koko maassa on äärimäisen huono. Pari päivää sitten tekemälläni matkalla Vladimir'in pieneen kaupunkiin, joka sijaitsee n. 200 klm. Moskovasta koilliseen - vanhan mordvalaisalueen keskuksia - saatoin kuitenkin todeta, että on seutuja, jotka ainakin antavat vaikutelman suhteellisesta hyvinvoinnista. Se rajoittui kuitenkin kaupunkia lähinnä ympäröivään maaseutuun. Kuta lähemmä Moskovaa siirryttiin, sitä huonommaksi muuttui kuva.

Neuvostoliiton eteläisissä osissa alkaa piakkoin jo viljankorjuu. Se kaiketi tuo lievennyksen siellä nykyään vallitsevaan tilanteeseen - kuinka pitkäksi aikaa on kuitenkin hyvin kysymyksenalaista, sillä saatavissa olevat tiedot kylvöjen kulusta eivät ennusta ainakaan mitään helpotusta ensi kevään osalle.

A. S. Yrjö-Koskinen.

+) Länsi - Siperiassa lienee tilanne kuitenkin sillä rajalla.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön raportti n:o 11.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

6/7-33.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 873.

Moskovassa, 6 p. heinäk. 1933.

Salainen.

56/265 Sal 33
8/7-33 9 — 1
5 Cl

Herra Ministeri,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, oheenliitettyinä Moskovan - Lähetystön raporttia N:o 11, tältä päivältä, 5 kpl.:

"Kauppasodan päättyminen Englannin kanssa."

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. V. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri,
Helsinki.

3710—25

Salainen.

Moskova **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

ULKOASIAINMINISTERIÖ
56 / 265 Sal 33
8/7-33 — —
5 C18

RAPORTTI n:o 11.

Moskova *ssa* 6 *p:nä* heinä *kuuta 19* 33.

Asia: Kauppasodan päättyminen Englannin kanssa.

Englantilais-venäläisen kauppasodan äskeinen päättyminen Neuvostoliiton antautumisella antaa aiheen eräisiin jälkihuomautuksiin.

On alunpitäen ollut ilmeistä, ettei kahden englantilaisen insinöörin tuomitsemisesta lyhytaikaisiin vankeusrangaistuksiin aiheutunut kaupallisten suhteiden keskeytys Englannin ja Neuvostoliiton välillä voisi muodostua pitkä-aikaiseksi. Ei Englannin ja vielä vähemmin Sovietin etujen mukaista olisi ajan pitkään antaa konfliktin jatkua. Kauppasodan päättyminen kuluvan kuun 1 päivänä ei senvuoksi ole omansa kummastuttamaan, sillä varsinkin Sovietille on tärkeätä, ettei nykyinen purjehduskausi pääse kulumaan ohi sen voimatta käyttää sitä hyväkseen vientiään varten Englantiin.

Englantia on kauppasuhteiden keskeytys epäilemättä koskenut huomattavasti vähemmän, joskin eräät teollisuuden haarat sielläkin kipeästi kaipaavat neuvostotilauksia. Se on kuitenkin voinut tyynesti odottaa, kunnes neuvostohallitus on tullut taipuvaiseksi hyväk-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta ...]:

Tavallinen.

symään sen ehdot s.o. tuomittujen englantilaisten insinöörien vapauttamisen. Muutahan ei Englanti alunpitäen ole vaatinutkaan. Kuitenkin otaksutaan täällä, että Englanti Lontoossa käydyissä neuvotteluissa on koettanut saada Sovietilta myös joitakin ennakkolupauksia alkavia kauppasopimusneuvotteluja silmälläpitäen. Onko näin asianlaita ja mitä lupaukset koskivat, en ole voinut saadą todetuksi.

Se seikka, että neuvostohallitus nyt on hyväksynyt Englannin vaatimuksen, jota se insinööriprosessin aikana piti mitä suurimmassa määrin röyhkeämä ja suorastaan suvereniteettiään loukkaavana, osoittaa parhaiten miten välttämättömän tarpeen vaatima viennin jatkuminen Englantiin sille nykyään on. Se on jo vuosien kuluessa tottunut saamaan Englannin kaupan ylijäämästä huomattavimman osan sitä valuuttareserviä, minkä se tarvitsee maksujensa järjestelyyn muissa maissa. Englantihan on jo vuosikausia ollut Neuvostoliiton suurin ostaja. Koko Neuvostoliiton viennistä on neljännes ja eräinä vuosina huomattavasti enemmänkin suuntautunut Englantiin, jota vastoin Neuvostoliiton tuonti Englannista on aina ollut huomattavasti vientiä pienempi, v. 1931 vain vajaa neljännes siitä. Verrattuna Neuvostoliiton tuontiin Saksasta on tuonti Englannista noussut vain neljänteen à viidenteen osaan. Vielä viime vuonna, jolloin mailman talouspula tietenkin jo huomattavasti kauppavaihtoon vaikutti, oli sen vienti Englantiin arvoltaan n. 135 milj. kultaruplaa eli n. 19,7 milj. puntaa (v. 1931 - 266 milj. kultaruplaa).

Neuvostoliiton kaupasta Englannin kanssa on, kuten sanottu, viime vuosina aina jäänyt valuuttaylijäämä, joka on ollut sille erittäin tarpeellinen muissa maissa, lähinnä Saksassa lankeavien maksujensa suorittamisek-

si. Kauppasodan jatkuessa jäisi n. 80 % tästä ylijäämästä saamatta -- muihin maihin ei tätä vientiä nimittäin voi siirtää --, mikä ehdottomasti aiheuttaisi niin suuria uusia vaikeuksia Sovietin maksujen hoidossa, ettei se kaikesta päättäen erikoisitta uusitta myönnytyksittä ja järjestelyittä Saksassa niistä selviytyisi. Mikäli tietoni pitävät paikkansa, olikin Saksassa jo valmistauduttu siihen, että oltaisiin pakotettuja myöntämään Sovietille kuluvana vuonna lankeavien sitoumusten hoidon turvaamiseksi huomattavasti suurempia etumaksuja vastaisia leveransseja vastaan, kuin mitä alkuaan oli ajateltu.

On lisäksi otettava huomioon, että Neuvostoliitto jo ennen kaupankäynnin tyrehtymistä Englantiin, on elänyt yhä kasvavan finanssi- ja valuuttakriisin merkeissä, joka m.m. on ilmennyt sen tuonnin ulkomailta radikaalisessa supistumisessa kuluvana vuonna. Tällä pidättyväisyydellä sen onkin onnistunut saada kuluvan vuoden 4 ensimmäisen kuukauden kauppatase, josta tiedot tähän mennessä ovat saatavissa, näyttämään pitkistä ajoista vienti-ylijäämää - n. 28.5 milj. kultarpl. (V. 1932 samana aikana n. 69 milj. kultarpl:n ja v. 1931 n. 88.5 milj. kultarpl:n passiivisaldo). Neuvostoliiton asioissa ei tämä summa kuitenkaan paljoa merkitse, puhumattakaan siitä että on varsin todennäköistä, että 2 ½ kuukauden viennin keskeytys Englantiin jo on muuttanut kauppataseen passiiviseksi. Yhä kiristyvä valuuttapula Neuvostoliitossa on näin ollen nähdäkseni ollut tärkeimpänä syynä siihen, että neuvostohallitus, joskin se epäilemättä on ollut sille vastenmielistä ja kiusallista, on nyttemmin nähnyt olevansa pakotettu myöntymään vaatimukseen, jonka täyttämisestä kauppasuhteiden jatkuminen Englannin kanssa alunpitäen on riippunut.

Mainitsemista tuskin ansaitsee, että täkäläisessä lehdistössä koetetaan antaa kauppasodan likvidoimiselle

se väritys, kuin olisi se tapahtunut Englannin toivomuksesta tämän huomattua, ettei Neuvostoliittoa pakkokeinoilla voida taivuttaa polvilleen.[1] Tyytyväisyys konfliktin päättymisestä on samalla ilmeinen.

A. S. Yrjö-Koskinen.

---

1) Kts. samássa postissa saapuva lähetystön sanomalehtikatsaus.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 12.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

13/3 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 911.

Moskovassa, 13 p. heinäk. 1933.

S a l a i n e n.

ULKOASIAINHALLITUS
Kansl. 58 26.5 kee. 33
15/8.33
6 C 18

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä Moskovan-Lähetystön raporttia N:o 12,13 tältä päivältä, 10 kpl. :

Rautatiekriisi Neuvostoliitossa.
Kevätkylvöjen päätyttyä.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

3710—25

Salainen.

Moskova SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Nro 58/265 Lac. 33
15/2.33
LIITE
PÄIVÄ | OSASTO | ASIA
5 C 12

RAPORTTI n:o 12.

Moskova *ssa* 11 *p:nä* heinä *kuuta* 1933.

Asia: Rautatiekriisi Neuvostoliitossa.

Selostaessaan Puolueen Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean tammikuisessa istunnossa toisen viisivuotiskauden ensi vuoden taloussuunnitelmaa lausui kansankomissarien neuvoston puheenjohtaja M o l o t o v , että rautateiden kuljetuskykyä täytyy kuluvana vuonna huomattavasti kohottaa. Sensijaan että viime vuonna lastattiin ja kuljetettiin keskimäärin 50500 vaunua vuorokaudessa, on rautateiden kuluvana vuonna kuljetettava 58000 vaunua vuorokaudessa, mikä merkitsisi noin 15 % nousua edelliseen vuoteen verraten. Todellisuus ei kuitenkaan ole vastannut laskelmia. Jo maaliskuun lopulla kiinnitti Isvestija pääkirjoituksessaan huomiota rautateiden huonoon kuljetustehoon, joka, sensijaan että se viime vuodesta olisi noussut, päinvastoin osoitti heikkenemisen merkkejä. Heinäkuun 4 päivänä toteaa komissarien neuvosto, että vuoden ensimäisellä neljänneksellä koko Neuvostoliitossa rautateitse kuljetettu tavaramäärä on noussut vain 61 milj. tonniin, vastaten 67 milj. tonnia samana aikana viime vuonna. Samalla todetaan, että onnettomuudet ja muut vauriot rautateillä ovat viime vuodesta huomattavasti lisääntyneet.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
Tavallinen.

Näin syntyneen tilanteen korjaamiseksi, joka mitä suurimmassa määrässä vaikeuttaa vuosisuunnitelmien toteuttamista useimmilla tuotantoaloilla, on neuvostohallituksen ja puolueen keskuskomitean täytynyt ryhtyä päättäviin toimenpiteisiin. Mainitut elimet näkevät syyn rautateiden epätyydyttävään toimintaan ensi sijassa huonossa johdossa ja yleensä organisatoorisissa puutteellisuuksissa. Tämän vuoksi on katsottu tarpeelliseksi toimeenpanna rautateiden hallinnossa perinpohjainen uudelleen järjestely, joka lähinnä tähtää hallinnollisen määräysvallan ja vastuunalaisuuden keskittämiseen. Tässä uudestijärjestelyssä noudatettavat yleiset periaatteet on vahvistettu heinäk. 4 päivänä julkaistussa, Molotov'in ja Stalin'in +) allekirjoittamassa käskykirjeessä. Sen mukaan vähennetään virkamiehiä huomattavasti niinhyvin keskusvirastossa s.o. kulkulaitoskomissariaatissa, kuin aluehallinnoissa ja vapautuvat insinöörit ja teknikot siirretään epäitsenäisiin toimiin varikoissa, asemilla j.n.e. Samalla säädetään käskykirjeessä, että varsinkin niiden toimihenkilöiden, jotka ovat välittömästi liikenteeseen kiinnitettyjä, palkkoja tuntuvasti korotetaan. Verrattuna hallintoelimissä toimiviin on korotus vahvistettu 15%:ksi. Käskykirjeessä määrätään edelleen, että rautatielaitokselle varatut pääomat on kuluvana vuonna ensisijaisesti käytettävä pääratojen kunnostamiseen , jättämällä syrjään suunnitellut uutisrakennukset. Ehkä merkillepantavin määräys käskykirjeessä on kuitenkin se, jonka mukaan nyt myöskin rautateille, kuten niin monille hallinto - ja tuotantoaloille aikaisemmin, asetetaan erikoiset <u>poliittiset osastot</u> t.s. G.P.U:n valvontaelimet, joiden alle koko hallintokoneisto on alistettu.

+) Molotov kansankomissaarien neuvoston ja Stalin puolueen keskuskomitean puolesta.

Käskykirjeen edellyttämät yksityiskohtaiset määräykset on nyttemmin annettu kuluvan kuun 8 päivänä päivätyllä, samoin Molotov'in ja Stalin'in allekirjoittamalla asetuksella. Sen tarkempi selostus ei tässä yhteydessä tule kysymykseen. Lyhyesti sanoen sisältää se rautateiden uuden, supistetun hallintoorganisatioonin. Toisessa samanaikaisessa asetuksessa vahvistetaan uudet korotetut palkkaukset rautateiden palveluksessa olevalle henkilökunnalle, ensisijassa ratalinjoilla palveleville.

Tuleeko näistä uudistuksista koitumaan parannusta Neuvostoliiton rautateiden toimintaan, jää nähtäväksi. Todennäköisesti kuitenkaan ei. Sillä joskin epäilemättä on paljon syytä hallinnon organisatoorisissa puutteellisuuksissa, lienee pääsyy rautatiekuljetuksen huonoon tehoon kuitenkin löydettävissä materiaalin, niin hyvin rata - kuin kalustomateriaalin kehnosta kunnosta. Ja sitä ei Neuvostoliiton oma tuotanto ainakaan toistaiseksi pysty parantamaan.

A. I. Ylö-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovasta olevan lähetystön kap. n:o 13.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

13/7 1933.

10,000—X—32 3513

Salainen.

Moskovassa oleva Lähetystö.
Raportti № 13.
Moskovassa 13 p:nä heinäkuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
15/8.38
5 C 18

Asia: Kevätkylvöjen päätyttyä.

Kevätkylvöjen nyttemmin kaikkialla päätyttyä on syytä luoda katsaus niiden kulkuun, siinä määrin kuin se varsin puutteellisen tietoainehiston perusteella on mahdollista.

Kuten raportissani № 6 olen maininnut, vahvistettiin kevätkylvösuunnitelma kuluvalle vuodelle Neuvostoliitossa 95 milj. hehtaariksi s.o. 1.7 milj. ha pienemmäksi, kuin v:n 1932 todellinen kevätkylvöpintaala. Kylvöjen kulusta on maatalouskomissariaatti joka 5:s päivä julkaissut tietoja. Viimeiset näistä koskevat kylvösaavutusta kuluneen kesäkuun 15 pv:ään mennessä. Tämän jälkeen ei ole tietoja annettu, mistä voitanee tehdä se johtopäätös, että kylvöt tällöin on katsottu loppuun suoritetuksi.

Kesäkuun 15 pv:ään mennessä oli tämän tilaston mukaan Neuvostoliitossa kylvetty kaikkiaan 90.655.000 ha, mikä merkitsee kylvösuunnitelman täyttämistä vain 95.4 %:tiin. Eri maatalousryhmien välillä jakaantuu kylvöpintaala seuraavasti:

Kollektiivitaloudet	66.4 milj. ha	- 99.4 % suunnitelmasta
Valtiontilat	10.5 milj. ha	-104.8 %
Yksityistaloudet	13.7 " "	- 75.5 %

Tämän mukaan aiheutuu siis kylvösuunnitelmaan tullut repeämä yksinomaan yksityistalonpoikien huonosta kylvötuloksesta, mikä taas pääasiallisesti johtunee siemenviljan puutteesta.

Jakelu: Tavallinen.

Yllaesitettyjä numeroita arvosteltaessa on kuitenkin otettava huomioon, että ne eivät voi olla, kuin erittäin summittaisia. Neuvostoliiton suuri pintaala jo tekee nopeitten ja tarkkojen tilastotietojen hankkimisen erittäin vaikeaksi. Lisäksi on pidettävä mielessä, että tietoja antavien kolhoosineuvostojen ja paikallisten viranomaisten sivistystaso useimmiten on erittäin alhainen. Suoranaiset erehdykset ovat tämän vuoksi varsin tavallisia, puhumattakaan siitä, että vastuuhpelko suunnitelmavajauksista helposti houkuttelee paikallisia elimiä tahallisestikin ilmoittamaan korkeampia numeroita, kuin mihin kylvöt todellisuudessa oikeuttaisivat. Kokemukset edellisiltä vuosilta ovatkin osoittaneet, että kylvöjen kestäessä julkaistut ennakkotiedot säännöllisesti ovat olleet liioteltuja.

Varovaisestikin laskien näyttää siis siltä, että Neuvostoliiton kevätkylvöissä tänä vuonna on tullut n. 5 milj. ha:n suunnitelmarepeämä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna tietäisi 6.7 milj. ha:n vähennystä viljelyspintaalassa. Keskushallinnon tarkoituksena on kyllä suunnitelmanmukaisestikin alentaessaan kylvöpintaalaa, korvata se satoisuuden nostamisella. Pitkin alkukesää lehdistössä kuitenkin näkyneet tiedot osoittavat, että peltojen saattaminen kylvökuntoon monin paikoin on sujunut huonosti, että rikkaruohot varsinkin eteläisillä alueilla ovat saaneet entistä suuremman vallan ja että pellot siemenen puutteessa ovat tulleet harvaan kylvetyiksi. Voiko satoisuus näissä olosuhteissa nousta, on varsin kysymyksenalaista.

On kuitenkin eräitä seikkoja, jotka voivat vaikuttaa siihen, että sato kaikesta huolimatta tulee suhteellisen tyydyttävä. Ensinnäkin on säätilanne kuluvana kesänä Neuvostoliitossa ollut viljan kasvulle erittäin

suotuisa. Sadetta on saatu runsaasti luullakseni yli koko maan. Kuivuuden aiheuttamaa katoa, joka täällä muuten laajoillakin alueilla on miltei jokavuotisena vitsauksena, ei tänä kesänä tarvinne pelätä. Toiseksi viittaavat eräät saamani tiedot siihen, että n.s. poliittisten osastojen perustaminen kaikille kollektiivi- ja neuvostotiloille ainakin osissa valtakuntaa on antanut sikäli positiivisia tuloksia, että työt ovat luistaneet viimevuotista paremmin. Mahtikeinona ei kuitenkaan ole ollut G.P.U:n pelko, vaan nälkä. Joka työssä laiskottelee, siltä vähennetään leipäannosta. Jonka suorastaan katsotaan työtä saboteeraavan, ajetaan yhteistaloudesta pois, mikä monin paikoin, missä leipää ei sanottavasti ole muualla saatavissa, kuin mainituilla valtion valvonnassa olevilla tiloilla, merkitsee nälkäkuolemaa. Nälkäpiiska on näinollen se keino, jolla nykyään koetetaan nostaa sosialisoidun maatalouden työtehoa ja, kuten sanottu, ainakin paikotellen siinä onnistuttukin.

Kuitenkaan en voi päästä siitä vaikutelmasta, etteivät nämäkään myönteiset seikat ratkaisevammin voi muuttaa sitä vähän toivehikasta käsitystä, minkä kevätkylvöjen tuloksesta täällä on täytynyt muodostaa.

A. T. Yrjö-Koskinen.

Salainen.

Moskovassa , 16 p:nä heinäkuuta 1933.

(2) 59 265 he. 33
22/7.33
5 Cop.

Asia: Oikaisu raporttiin № 13 :
Kevätkylvöjen päätyttyä.

Maatalouskomissariaatti on tänään julkaissut lopulliset tiedot kevätkylvöjen kulusta Neuvostoliitossa. Näiden tietojen mukaan nousee kylvetty pintaala kaikkiaan 93.108.600 ha:iin eli n. 98 % vuosisuunnitelmasta. Vajaus supistuisi tämän mukaan siis kuluvana kesänä n.2 milj. ha:ksi ja vähennys edellisen vuoden todelliseen kevätkylvöpintaalaan nähden 3.6 milj. ha:ksi. Kuten mainitussa raportissani olen huomauttanut, ovat nämä ennakkotiedot kuitenkin katsottavat varsin summittaisiksi. Erikseen mainittakoon vielä, että Karjalan Autonomisessa Tasavallassa on kylvöprosentti jäänyt 86.7 ksi suunnitelmasta, käsittäen 41.600 ha.

A. S. Yrjö-Koskinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 18

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. nro 14.

Ministeri Yrjö Koskinen.

9/3 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA
~~
FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA
~

N:o 944.

Moskovassa, 20 p. heinäkuuta 1933.

S a l a i n e n.

60 265 he. 33
22/7.33
5 Cor.

Herra Ministeri.

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 10 kpl. Suomen Moskovan - Lähetystön raporttia № 14,15 tältä päivältä:

Oikaisu raporttiin № 13:
Kevätkylvöjen päätyttyä.
Nälkä Neuvostoliiton välikappaleena.
Vetovoimakysymys neuvostomaataloudessa.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri.

H e l s i n k i.

3710—25

Salainen.

Moskovassa oleva Lähetystö.

Raportti № 14.

Moskovassa, 19 p:nä heinäkuuta 1933.

60 265 Pol 33

22/7.33

5 Cc

Asia: Nälkä neuvostopolitiikan välikappaleena.

Muistettanee, miten suurina nälkävuosina 1921 - 22 koko mailman huomio neuvostohallituksen tehokkaalla myötävaikutuksella oli kiinnitettynä nälänhätään Venäjällä ja miten silloin kansainvälisessä mittakaavassa järjestettiin apua hätäkärsiville. Tänä vuonna on nälänhätä laajoilla alueilla Neuvostoliitossa ollut yhtä ankara, kuin silloin, mutta harvoja uutisia ja kirjevaihtotietoja lukuunottamatta ei siitä mitään ole puhuttu. On totta, että työttömyys on aiheuttanut hätää kaikkialla mailmassa ja luonnollisista syistä on hallitusten huomio ensisijaisesti kiinnittynyt kotoisen hädän torjumiseen. Tämä ei kuitenkaan riitä selittämään sitä tosiasiaa, että miljoonat ihmiset Neuvostoliitossa saavat kuolla nälkään sen herättämättä suurempaa huomiota mailmassa. Syy tähän on nähdäkseni löydettävissä muualta, kuin hallitusten omista vaikeuksista, ja tällöin lähinnä neuvostohallituksen omasta muuttuneesta suhtautumisesta nälänhätään. Sehän tällä kertaa vaikenee siitä kokonaan, ja mielummin kieltää sen olemassaolon. Täysin aasialaisella mentaliteetilla on se nimittäin ryhtynyt käyttämään nälkääkin välikappaleena poliittisten tarkoitusperiensä saavuttamiseksi.

On kyllä totta, että neuvostosysteemin aikana on aina löytynyt väestöryhmiä, joille ei ole jaettu leipäkortteja. Niin kauvan kun leipää maassa kuitenkin on yleisemmin ollut, on niidenkin onnistunut sitä itselleen jotenkuten kei-

notella. Periaate on tässäkin kuitenkin sama, nim. vähemmän toivottujen väestöainesten tuhoaminen, kuin mitä nyt on ryhdytty laajemmassa mittakaavassa toteuttamaan. Huomattuaan nimittäin, ettei leipävilja maassa riitä sellaiseenkaan jakeluun, mitä tähän asti oli noudatettu, vaan että syntyisi muutaman miljoonan henkeä käsittävä jakeluvajaus, ryhtyi puolue ja hallitus, sen sijaan että olisi yritettykään muuttaa jakelua tasaisemmaksi, epäröimättä käyttämään tätä tosiasiaa hyväkseen uuden, perusteellisemman " puhdistuksen " toimeenpanemiseksi väestön keskuudessa. Keinona tässä puhdistustyössä on kaupungeissa voimaansaatettu passipakko. Maaseudulla taas kollektiivi - ja valtiontiloilla sekä puolueelimissä toimeenpantu karsinta. Osaksi samoja tarkoitusperiä ajaa myös hallintoelimissä ja tuotantolaitoksissa toimitettu puhdistus. Nämä puhdistetut muodostavat suurimman osan niistä miljoonista, joille leipävilja ei riitä jaettavaksi ja jotka saavat tulla toimeen, miten voivat. Huomattava lisäksi on, että tämä politiikka kohdistuu ensi kädessä väestön parhaimpiin aineksiin. Niinpä Etelä - Venäjällä ja Kaukaasiassa joutuvat sen uhriksi paraikaa ne jäännökset ennen niin hyvinvoivasta, perinnäisesti itsenäisyysvaistoisesta kasakkaväestöstä, mitkä vielä ovat kapinayritysten jälkiseurauksilta, Siperiaan siirtoineen, säilyneet.

Nykyisen nälkäpolitiikan tarkoituksena on tietenkin voimassa olevan järjestelmän vahvistaminen. Venäjän kansa on jo niin orjuutettu ja apaattinen ja armeijakin kai niin solutettu ja valvonnan alainen, että keskusvalta ilmeisesti voi sallia itselleen mitä vapauksia tahansa. Se seikka että tyytymättömyys on yleinen, ei näissä olosuhteissa merkitse sanottavia. Päinvastoin sitäkin voidaan käyttää hyväksi. Nykyisessä elintasokurjuudessa on nimittäin väestö valmis hyväksymään, minkä systeemin ta-

---

+) Tarkkoja numeroita ei ole saatavissa.

hansa, joka voi antaa sille paremman toimeentulon, myöskin neuvostolaisen, jos se pystyy tilannetta parantamaan. Kovin suuria parannuksia ei nykyoloissa tarvittaisikaan. Yksikin hyvä sato käytettynä osittainkin väestön elintason kohottamiseen tekisi luullakseni väestön mielialaan nähden ihmeitä. Niin hetken lapsi on venäläinen, että pitkistä ajoista saatu sokeriannos jo pystyy vähäksi aikaa poistamaan asianomaisten mielistä tyytymättömyyden. Sadosta riippuu näin ollen erinomaisen paljon. Jos se onnistuu ja jos sitä tarkoituksenmukaisesti käytetään, on nähdäkseni pahin tyytymättömyyskin väestön keskuudessa toistaiseksi voitettu.

Satotoiveisiin palaan eri raportissa.

A. P. Ylö-Koskinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 15.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

9/3 1933.

10,000—X—32 3513

Salainen.

Moskovassa oleva Lähetystö.

Raportti № 15.

Moskovassa, 19 p:nä heinäkuuta 1933.

6 265/sal. 33

22/9.33

5 Ca

Asia: Vetovoimakysymys neuvosto-maataloudessa. +)

Ensimäisen viisivuotissuunnitelman alkaessa v. 1928 oli Neuvostoliitossa 24.3 milj. työhevosta ja 5.2 milj. työhärkää eli yhteensä 29.5 milj. työjuhtaa. Jo vuteen 1930 mentäessä oli tämä määrä vähentynyt 22.4 miljiksi työhevoseksi ja 4.3 miljiksi työhäräksi, yhteensä siis 26.7 milj. työjuhdaksi. Näin alkanut vetojuhtakannan vähentyminen on sitten kiihtyvällä vauhdilla jatkunut sitä seuraavina kahtena vuonna.

Useat syyt ovat kannan nopeaan alenemiseen vaikuttaneet. Ensinnäkin se, että maatalouden kollektivisoinnin alkaessa vetojuhdat miltei tyystin (95 %) riistettiin talonpojilta ++) yhteistalouksien käytettäviksi, ilman että oli lainkaan huolehdittu tällaisen joukkosiirron edellyttämistä valmisteluista kolhooseissa ja neuvostotiloilla. Puhumattakaan siitä, että tallirakennuksia ei löytynyt, ei ollut myöskään rehuja eikä eläinten hoitoon tarpeellista kalustoa. Jo tämä ruokinnan ja hoidon laiminlyönti aiheutti varsinkin aluksi, mutta on jatkuvastikin aiheuttanut huomattavaa vauriota Neuvostoliiton vetojuhtakannalle. Toinen tärkeä syy vetojuhtakannan supistumiseen Neuvostoliitossa on ollut varsomisen väheneminen. Huonon ruokinnan ja äärimäisen rasittuneisuuden vuoksi ei suuri osa tammoista ensinkään ole tullut kantavaksi tai sitten

---

+) Jälempänä seuraava esitys perustuu pääasiallisesti tietoihin, jotka Saksan Suurlähetystön Maatalousattasea toht. Otto Schiller on julkaissut Saksan maatalousministeriön aikakausjulkaisussa " Berichte über Landwirtschaft ".

++) Siemenen puutteen ohella antaa tämä tosiasia selityksen yksityistalonpoikien huonoon kylvötulokseen tänä vuonna. Kaikki tietenkin keinoja systeemin palveluksessa.

T a v a l l i n e n.

on varsoneet kesken aikojaan. Kolmantena syynä vihdoin, joka kuitenkin on vaikuttanut vain alueellisesti, ovat olleet eräät hevostaudit.

Neuvostoliiton nykyisestä vetojuhtamäärästä ei ole tarkkoja tietoja saatavissa. Ainoastaan eräät johtopäätelmälaskelmat ovat mahdollisia. Maatalouskomissaari Jakovlev ilmoittaa,+) että v. 1932 on jokaista vetojuhtaa kohti kollektivisoidussa maataloudessa tullut 7.5 ha viljelysalaa. Ottaen huomioon, että kollektivisoidun maatalouden viljelyspintaala nousi v. 1932 n. 90 milj. ha:iin, tietää tämä mainituilla tiloilla n. 12 milj. suuruista vetojuhtakantaa, mistä taas voidaan laskea, että kanta koko valtakunnassa mainittuna vuonna on noussut n. 15 milj. eläimeen. Verrattuna v:teen 1928 on kanta siis neljässä vuodessa vähentynyt suunnilleen puoleen.

On mielenkiintoista seurata Schiller'in laskelmia, mitä tulee vetovoimatehoon Neuvostoliiton nykyisessä maataloudessa. Hän lähtee siitä, että Neuvostoliitossa yleensä lasketaan 1 vetojuhdan vastaavan ½ mekanisoitua hevosvoimaa. Eläinvetovoimaa oli Neuvostoliitossa siis v. 1932 n. 7½ milj. hevosvoimaa. Samalla on kuitenkin mekanisoitu vetovoima traktorien muodossa noussut 0.3 milj. 2.3 milj:aan hevosvoimaan. Yhteenlaskien oli neuvostomaatalouden käytettävänä siis v. 1932 - 9½ milj. hevosvoimaa, mikä tietää 5½ milj. hevosvoiman vähennystä v:teen 1928 verraten.

On kuitenkin otettava huomioon toiselta puolen, että suurviljelmätaloudessa voidaan <u>säännönmukaisesti</u> vetovoimayksikön työtehoa huomattavasti nostaa. Neuvostolaskelmien mukaan vastaisi I P.S. suurviljelyksessä suunnilleen 11 ha:n viljelysalaa. Siinäkin tapauksessa, että Neuvostoliiton koko maanviljelys jo olisi saatettu suurviljelmäasteelle, mikä siis tekisi ainakin teoreettisesti mahdolliseksi hevosvoimien mak-

---

+) Isvestija 31/1 1933.

simaalisen käytön, riittäisi Neuvostoliitossa nykyään oleva vetovoimamäärä säännönmukaisesti laskien korkeintaan 110 milj. ha:n viljelemiseen. Kun Neuvostoliiton viljelyspintaala v.1932 kuitenkin, syys - ja kevätkylvöt huomioonottaen, on noussut 134 milj. ha:iin, käy ilmeiseksi miten suuri puute neuvostomaataloudessa nykyään on vetovoimasta. Tällöin ei kuitenkaan vielä ole otettu huomioon sitä, että vetojuhdat huonon ruokinnan ja hoidon vuoksi eivät pysty normaaliin työtehoon, eikä myöskään sitä, että traktorien työteho monista syistä, ennenkaikkea huonon valmistuksen, varaosien ja ammattitaitoisten kuljettajien puutteen vuoksi on keskimääräistä huomattavasti alempi.

Toinen viisivuotissuunnitelma edellyttää hevoskannan v:teen 1937 mentäessä nostettavaksi 22 milj. eläimeen. Traktorituotannon lisääntyessä vähenee samalla luonnollisesti elävän vetovoiman tarve maataloudessa. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että neuvostolaskelmienkin mukaan kaikesta lisääntyvästä traktorituotannosta huolimatta v. 1937 vielä tarvittaisiin puhtaasti maataloudellisiin tarkoituksiin 18 milj. työhevosta, osoittaa se, varsinkin jos lisäksi pidetään mielessä, että suunnitelmat eivät yleensä ole pitäneet paikkaansa, että vetovoimakysymys jatkuvasti tulee olemaan Neuvostoliitossa erittäin kipeä.

A. I. Ylö-Rostinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan lähetystön rap. n:o 16.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

26/9 1933.

2

10,000—X—32 3513

Suomen Lähetystö

Moskovassa, 27 p:nä heinäkuuta 1933.

№ 986.

S a l a i n e n.

62 266/ae 33

29/8-33

Herra M i n i s t e r i.

5 C 18

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä Moskovan Lähetystön raporttia №:ot 16 ja 17 tältä päivältä, 10 kpl.

Satotoiveet Neuvostoliitossa,
Teollisuus Neuvostoliitossa II:
Hajatietoja puutavarateollisuuden alalta.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

618—33

ULKOASIAINMINISTERIÖ
62/266 luc. 33
29/8.33 N:o
OSAST.
5 C 18

Moskovan Lähetystön
Raportti N:o 16.
Moskovassa, 26 pv. heinäkuuta 1933.

Asia: Satotoiveet Neuvostoliitossa.

Sadon korjuu on jo alkanut eteläisissä osissa maata ja samalla viljan luovutus valtiolle. Se tapahtuu tänä vuonna tammik. 19 pv:nä 1933 annetun määräyksen nojalla luontaisveron muodossa. Jokaiselle itsehallintoalueelle on siten vahvistettu luovutusvelvollisuus hehtaarilta kutakin viljalajia kohti. Itsehallintoalueen viranomaisten tehtävänä on ollut yksityiskohtaisemmin säätää alueen eri piirien ja lopulta yksityisten kolhoosien, sovhoosien ja yksityistalonpoikain luovutusvelvollisuudesta.

Edellisten vuosien kokemuksen nojalla on neuvostohallitus ryhtynyt aivan erikoisiin toimenpiteisiin, jotta talonpoikien viljanluovutusvelvollisuus todella tulisi täytetyksi. Kahdella asetuksella +), joista toinen koskee kollektiivitalouksia ja yksityistalonpoikia ja toinen neuvostotiloja, on puolueen keskuskomitea ja hallitus vahvistaneet yleiset ohjeet viljanluovutusta varten, minkä jälkeen maatalouskomissariaatti on antanut yksityiskohtaisemmat täytäntöönpanomääräykset. Niissä määrätään viljan luovutus kuluvana vuonna kokonaisuudessaan tapahtuvaksi jo korjuukauden aikana, heinä-,elo- ja syyskuussa, sen sijaan että viljan keruu aikaisempina vuosina on tapahtunut suurimmalta osalta korjuukauden jälkeen. Tällä pyritään tietenkin siihen, etteivät talonpojat enättäisi piilottaa tai muuten käyttää viljaa omiin tarpeisiinsa, ennenkuin luovutusvelvollisuus valtiolle on täytetty. Samaa tarkoittavat myös maatalouskomissariaatin määräykset viljankorjuun vartioimisesta erikoisen vartiomiehistön avulla (G.P.U.). Samaa myös kolhoosiviljakaupan kielto niin kauvan

+) 20 ja 22 kesäk. 1933.

Tavallinen.

kuin luovutusvelvollisuus valtiolle on täyttämättä.

Neuvostolehdistössä olleista tiedoista voi kuitenkin päätellä, että sadonkorjuu kaikista näistä varokeinoista huolimatta tapahtuu tänäkin vuonna erittäin vaikeiden olosuhteiden vallitessa. Ensinnäkin hidastuttaa vetovoiman puute ja huono kunto korjuuta. Toiseksi koettavat talonpojat itsepintaisesti edelleenkin kaikin keinoin kiertää luovutusvelvollisuuttaan. Milloin tilaisuutta siihen on, ilmoitetaan sato huomattavasti pienemmäksi, kuin mitä se todellisuudessa on. Myös on tavallista, että uudesta sadosta, milloin valvonta voidaan välttää, ensin jaetaan tai myydään viljaa kolhoosien jäsenille, eikä kuten määräykset edellyttävät, ensinnä täytetä luovutusvelvollisuus valtiolle. Monin paikoin on kolhooseilla myös perustettu erikoisia viljavarastoja, joista määräykset eivät myöskään mitään tiedä. Neuvostolehdistössä käydäänkin senvuoksi nykyään ankaraa taistelua tällaisia " väärinkäytöksiä " vastaan.

Satotuloksesta on ennenaikaista vielä lausua arveluja. Ensitiedot viittaavat kuitenkin siihen, että se tulee viime vuotista paremmaksi. Ilmastosuhteet ovatkin kuluvana kesänä olleet viljan kasvulle niin harvinaisen edullisia, että ainakaan säätä ei voida syyttää, jollei sato tänä vuonna onnistu. Sadetta ja lämmintä vaihdellen koko kesän, ilman että lämpö olisi noussut polttavaksi helteeksi. Keskusvalta itse laskee nyt jo keskinkertaista parempaan satoon ja on sen perusteella kiiruhtanut huomattavasti korottamaan eteläisten alueiden neuvostotilojen luovutusvelvollisuutta. Viranomaiset ovat samalla saaneet määräyksen tehdä heinäkuun loppuun mennessä ehdotuksen muissa osissa Neuvostoliittoa olevien neuvostotilojen luovutusvelvollisuuden korottamiseksi. Kollektiivitalouksia ja yksityistalonpoikia ei korotus, ainakaan toistaiseksi, koske.

Toimeenpanevan keskuskomitean tammikuisen päätöksen mukaan +) olisi jyväviljasato kuluvana kesänä viime vuoteen ver-

+) Isvestija 31.1. 1933.

raten korotettava 13 % eli 8:aan kaksoissentneriin hehtaarilta. Tämä tietäisi n. 78 à 79 milj. tonnin kokonaissatoa. Viime vuonna oli sato n. 70.8 milj. tonnia, oltuaan hyvänä viljavuonna 1930 jo 83.5 milj. tonnia. Kahdessa vuodessa osoittaa satotulos siis 15 % vähentymistä. Verrattuna aikaan ennen sotaa on v.v. 1931 ja 1932 sato suunnilleen samalla tasolla, kuin v.v. 1909 - 13 keskisato. Hyvänä viljavuonna 1913 laskettiin sato nykyisen Neuvostoliiton alueella kuitenkin jo 80 milj. tonniksi.+)

Kun otetaan huomioon, että nykyisen Neuvostoliiton rajoissa v. 1913 asui n. 138 milj. henkeä ja että väestömäärä nykyisin nousee noin 163 milj., siis n. 25 milj. henkeä suuremmaksi, käy nykyinen elintarvepula ilman muuta ymmärrettäväksi. Kuitenkin tasottuu suhde jonkun verran sen kautta, että ennen sotaa v.v.1909 - 13 vietiin maasta viljaa keskimäärin 9,7 milj. tonnia, maastaviennin ollessa v. 1931 4,6 milj. tonnia ja v. 1932 ennakkolaskelmien mukaan vain 2 à 3 milj. tonnia. Mutta vaikkakin näin ollen maastavienti on huomattavasti vähentynyt ja sisäiseen kulutukseen jäänyt yhä suurempi osa sadosta, ei se kuitenkaan ole riittänyt peittämään väestönlisäyksen aiheuttamaa vajausta. Ennensotaista mittapuuta käyttäen tulisi nimittäin nykyiselle väestömäärälle jäädä kulutettavaksi vähintäin 72 milj. tonnia, <u>kokonaissadon</u> ollessa kahtena viime vuonna vain siinä 70 milj. tonnin korvilla.

Kuluvan vuoden sadosta on, kuten sanottu, ennenaikaista vielä käydä lausumaan ennustuksia. Nähtäväksi jää, missä määrin ne monet negatiiviset tekijät, joista kevätkylvöjä koskevissa raporteissani olen tehnyt selkoa, ovat omansa tekemään tyhjäksi kuluvan kesän ilmastollisten olosuhteiden suotuisan vaikutuksen.

A. I. Ilpi-Koskinen

+) Otto Schiller: Die Krise der sozialistischen Landwirtschaft in der Sovietunion.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön raportti N:o 17

Ministeri Yrjö-Koskinen.

23/7 1933.

10,000—X—32 3513

62 266 lae. 33
29/8.33
5 C 8

Suomen Moskovan Lähetystö
Raportti № 17.
Moskovassa, 27 pv. heinäkuuta 1933.

Teollisuus Neuvostoliitossa II.
Hajatietoja puutavarateollisuuden alalta.

Kuten useimmilla muilla teollisuuden aloilla ei puutavarateollisuudenkaan alalla tuotanto tähän mennessä ole vastannut vuosisuunnitelmaa. Jo hakkuissa talven aikana syntyi repeämiä ja niitä on edelleen jatkunut ajossa, uitossa ja sahauksessa. Täydellisempien tietojen vielä uupuessa, joiden perusteella voisi tehdä ennakkolaskelmia Neuvostoliiton puutavarateollisuuden kokonaistuotannosta kuluvana vuonna ja varsinkin sen viennistä, lienee alempana olevilla hajatiedoilla mielenkiintonsa.

Puuteollisuuskomissariaatin alaiset trustit ovat 10 pv:ään kuluvaa heinäkuuta mennessä ilmoittaneet uittoon yht. 54.996.000 kkm. puutavaraa, +) mikä vastaa 93.4 % suunnitelmasta. Uittoon on laskettu kuitenkin vain 50.943.000 kkm. josta määrästä 28.375 kkm, mainittuna aikana edelleen oli uittoväylillä ja 21.743 kkm. saapunut päätepaikkoihin. ++) Viime vuonna samaan aikaan oli uittoon ilmoitettu 59.196 kkm = myös 93.4 % suunnitelmasta, joka siis on ollut huomattavasti tämän vuotista korkeampi, uittoon laskettu 55.040.000 kkm., josta uittoväylillä 29.330.000 kkm. ja päätepaikkoihin saapunut 25.287.000 kkm.

Vuosisuunnitelman mukaan olisi Arkangelin satamaan heinäkuun 10 pv:ään mennessä pitänyt olla uitettu 3.169.000 kkm. puutavaraa. +++) Todellisuudessa on saapunut ainoastaan 1..658.369 kkm., josta sahoille jaettu vasta 1.112.387 kkm. Karjalassa on uittosuunnitelmasta 6.654.500

+) Ljesnaja Promishlennost 18.7.1933
++) Tietoja ei ole siitä, minne jäännös on joutunut.
+++) Lj. Pr. 22.7. 1933

kkm. -- heinäkuun 15 pv:ään mennessä laskettu uittoon 6.343.600 kkm., josta päätepaikkoihin on saapunut 3.392.600 kkm.+) Maihin on nostettu 1.008.000 kkm.

Ammattilehdet sisältävät päivittäin valituksia puutavarateollisuuden huonosta työskentelystä. Osaksi syytetään sahojen johtoja huonosta tuloksesta, osaksi taas saavat uittotrustit kantaa syyn. Niinpä uitto Arkangelin sahoille ei peitä kuin 70 à 80 % tarpeesta.++) Ensimäisen puolen vuoden sahausvajaus näillä sahoilla nousee etupäässä tämän vuoksi 61.832 stand.+++)

Puuteollisuuskomissariaatti ei tietenkään ole voinut olla kiinnittämättä huomiota puutavaran valmistuksen kehnoon kulkuun, varsinkin maastav[illegible]mille niin tärkeillä pohjoisilla alueilla. On yritetty parannusta sillä, että Keskushallinnosta on lähetetty " spesialisteja " henkilökohtaisesti johtamaan ja jouduttamaan töitä++++), minkä lisäksi komissaari Lobov itse on käynyt tarkastusmatkalla pohjoisessa perehtyäkseen tilanteeseen ja repeämän syihin. Lukuisia töiden johdossa sahoilla ja uittoväylillä olleita henkilöitä+++++) on erotettu toimistaan ja osaksi puolueestakin. Syy huomoon tulokseen on kuitenkin ilmeisesti ainakin yhtä paljon sysissä, kuin sepissä.

Puutavaran maastavienti on repeämistä huolimatta kuluvan vuoden alkukausina voinut jatkua suunnilleen saman suuruisena, kuin viime vuonna, kokonaismäärältään hieman noustenkin. Virallisen tilaston mukaan on nimittäin Neuvostoliitosta kuluvan vuoden viitenä ensi kuukautena viety puutavaraa kaikkiaan 1.016.466 tonnia, arvoltaan 14.96 milj. klt. rpl., vastaten samana aikana viime vuonna 982.880 tonnia, arvoltaan 18.39 milj. kltrpl. Tällöin on kuitenkin huomattava, että lisäys johtuu yksinomaan pyöreän puun kasvaneesta vien-

+) Punanen Karjala 20.7.1933
++) Lj.Pr. 26.7.1933
+++) " " 22.7.1933
++++) " " 24.7.1933
+++++) " " 16.7.1933.

nistä : 508.269 tonnia, vastaten viime vuonna 435.916 tonnia.Sahattua puutavaraa on viitenä kuukautena kuluvana vuonna viety 418.719 tonnia, vastaten 437.538 tonnia viime vuonna, faneeria taas 39 tonnia, vastaten 47,567 tonnia viime vuonna.

Laivaukset Pietarista ja Arkangelista ovat nykyään viennin Englantiin jälleen avauduttua kiivaimmillaan. Heinäkuun kahtena ensi viikkona on mainituista satamista lähtenyt 76 laivaa (55 Pietarista ja 21 Arkangelista)+), näistä 31 vieden sahatavaraa yht. 24.540 stand. Päivittäin saapuu yhä kasvavassa määrässä uusia laivoja puutavaraa lastaamaan. Aluksi on lastaus mennyt moitteettomasti. Varastot satamissa ovat olleet riittäviä, niin että laivat viivytyksettä ovat saaneet lastinsa. Viime päivinä on kuitenkin alkanut Puutavaralehdessä näkyä tietoja siitä, että useille lastinhakijoille on täytynyt suorittaa makuupäivärahoja, koska sahat eivät ole ajoissa toimittaneet tavaraa satamaan. Tämä ilmiö tulee arvatenkin jatkumaan, sillä laivat kyllä saapuvat aikanaan tavaraa noutamaan, mutta tavaran kuljetus satamiin sitä vastoin todennäköisesti ei pysty seuraamaan suunnitelmia

A. S. Ylö-Kokkinen.

+) Lj. Pr. 17.7. 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 18

ASIA:

Moskovassa olevan lähetystön rap. no 18.

V. a. asiainhoitaja Ivalo.

12/2/8-33.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1060.

Moskova, 10 p. elokuuta 1933.

Salainen.

68 20) Sal 1933
12/8-33
5 C 18

Herra Ministeri,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, ohheenliitettyinä 5 kpl. Moskovan Lähetystön raporttia № 18,

Vienanmeren kanava.

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Aleksi Tuulo.

V.a. asiainhoitaja.

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri,
Helsinki.

3710—25

Suomen Moskovassa oleva Lähetystö.

Raportti № 18.

Moskova, 7 p. elokuuta 1933.

Vienanmeren kanava.

Heinä- ja elokuun vaihteessa avattiin laivaliikenteelle Äänisjärven ja Vienanmeren välinen kanava, jonka avulla on luotu yhteys Itämeren ja Neuvostoliiton pohjoisten merialueiden välille. Tälle tapahtumalle on neuvostohallituksen ja sanomalehdistön taholta omistettu aivan erikoista huomiota, ja uuden vesitien valmistumista on - epäilemättä täydellä syyllä - juhlittu suurena teknillisenä saavutuksena ja kansantaloudellisena merkkitapauksena, jolla tulee olemaan laajakantoinen vaikutus erikoisesti Neuvosto-Karjalan taloudelliseen kehitykseen, sen luonnonrikkaudet kun nyt entistä suuremmassa määrässä voidaan käyttää hyödyksi. Julkisuuteen tulleitten selostusten perusteella esitetään jälempänä eräitä tietoja kyseessäolevasta reitistä ja sen rakentamisesta.

Kanavan rakennustyö on ollut O.G.P.U:n hoidettavana, ja se on suoritettu pakkotyönä käyttämällä (palkattomana) työvoimana vankeja, sekä varsinaisia rikollisvankeja että poliittisluontoisia; pakkotyöläisten joukossa on myös ollut runsaasti insinöörejä ja teknikoita sekä muita ammattimiehiä, joiden taitoja O.G.P.U on voinut käyttää hyväkseen rakennustoiminnassa. Työn suunnittelut pantiin alulle huhtikuussa 1931, ja marraskuussa samana vuonna alettiin lähettää työvoimaa rakennuspaikoille. Varsinaiset työt on niimuodoin suoritettu 20 kuukauden kuluessa.

Koko uuden vesitien pituus Äänisjärvestä Vienanmereen on 227 kilometriä. Reitin Äänisjärven-puoleinen pää on Poventsan kaupungin kohdalla ja Vienanmeren-puoleisena päätekohtana on Sorokan satama. Reitin koko pituudesta on 20% keinotekoista kanavaa ja muu osa tarpeellisin kohdin kulkukelpoisiksi tehtyjä järviä ja jokia.

Tarvittavan syvyyden aikaansaamiseksi on paikoitellen järvien vedenkorkeutta ollut kohotettava johtamalla niihin lisävesiä ja muuttamalla entisten vesireittien kulkua. Eräässäkin Vyg-nimisessä järvessä on vedenkorkeutta virallisten selostusten mukaan lisätty 6,5 metrillä, minkä johdosta järven pinta-ala on laajentunut miltei kaksinkertaiseksi ja lähes 200 saarta joutunut veden alle.

Rakennettuja kanavia reitin varrella on kaikkiaan 33, sulkuja 19, patoja 15, rantapatoja 49. Suoritetut kaivaus- ja poraustyöt käsittivät yhteensä 21 milj. m^3, betonityöt 390.000 m^3. Betonin ja raudan sijasta on patorakennuksissa y.m. laajalti käytetty myös erikoisesti suunniteltuja puukonstruktioita.

Uuden reitin valmistuttua julkaistiin Neuvostoliiton kansankomissaarien neuvoston 2 päivänä elokuuta 1933 tekemä päätös, jolla rakennustyöt julistetaan päättyneiksi ja reitti avatuksi järvi- ja merityyppisten alusten liikenteelle. Lisäksi päätöksessä todetaan, että työ on valmistunut ennätyksellisen lyhyessä ajassa ja että O.G.P.U. on suorittanut suuren poliittis-kasvatuksellisen tehtävän käyttäessään rakennustyövoimana vankeja ja kasvattaessaan heistä hyödyllisiä työntekijöitä. Samassa komissaarien neuvoston päätöksessä ilmoitetaan, että reitin valmistumista koskevat asiakirjat tulevat julkaistaviksi ja että sen virallisena nimenä tulee olemaan "toveri Stalinin nimelle omistettu Vienanmeren-Itämeren kanava".

Samalla kertaa julkaistiin kaksi Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean päätöstä, joista toinen koskee kunniamerkkien ("Leninin kunniamerkin", "Punaisen tähden" ja "Työn punaisen lipun") jakamista erinäisille kanavan rakennustyössä ansioituneille henkilöille, ja toinen helpotusten myöntämistä töissä mukana-olleille vangeille.

Kunniamerkkejä annettiin yhteensä 31 henkilölle, joista 14 on O.G.P.U:n johtomiehiä ja kanavarakennuksen teknillisiä johtajia ja loput erilaisista rikoksista, enimmäkseen Neuvostoliitos-

sa niin tavallisesta "vahingonteosta" tuomittuja, rakennustöihin pakkotyöläisinä osaaottaneita vankeja. Mainittakoon, että dekoroitujen pakkotyöläisten joukossa luetellaan neljä henkilöä, joilla oli kärsittävänä rangaistus useammankertaisista varkausrikoksista.

Vangeille myönnettäviä helpotuksia koskevassa Toimeenpanevan Keskuskomitean päätöksessä julistetaan, että O.G.P.U. rakennustöiden päättyessä on vapauttanut enempää rangaistusta kärsimästä kaikkiaan 12.484 henkilöä, joiden on havaittu parantuneen rikollisuudesta ja kehittyneen hyödyllisiksi työntekijöiksi; 59.516 henkilön rangaistusaikaa on työssä osotettujen ansioitten perusteella lyhennetty. Näiden lievennysten lisäksi Toimeenpaneva Keskuskomitea on päättänyt vapauttaa rangaistusta kärsimästä 500 vankia, jotka määrätään O.G.P.U:n lausunnon perusteella ja joille palautetaan kansalaisen oikeudet.

Kanavarakennukseen koulutettua vankityövoimaa, jonka lukumäärästä edellämainitut luvut antavat käsityksen, tullaan edelleen käyttämään samanlaisissa tehtävissä, lähinnä Moskovan-Volgan kanavan rakennustöissä, joihin viipymättä ryhdytään.

Aleko Tanlo.

V.a. asiainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 18

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. no 19.

V. a. asiainhoitaja Ivalo.

24/23/8-33.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Moskovassa, 24 p. elok. 1933.

№ 1117.

S a l a i n e n.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
14/2685 sal. 1933
26/8-33 | D | LÄH.
5 | C 18 | ASIA

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä viisi kappaletta Moskovan-Lähetystön raporttia № 19, 23 p:ltä elokuuta:

Neuvostoliiton taloudellisia päivänkysymyksiä.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Aleo Ivalo.

V.a. asiainhoitaja.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

UE 11: A 4.

Suomen Moskova SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 19.

Moskova ssa 23 p:nä elo kuuta 1933.

Asia: Neuvostoliiton taloudellisia päivänkysymyksiä.

Keskeisenä kysymyksenä Neuvostoliiton taloudellisessa elämässä on tätä nykyä viljasato ja sen korjaaminen. Tähän kysymykseen onkin sekä valtion että kommunistisen puolueen päähuomio viime aikoina ollut kiintyneenä, ja julkisuudessa on ehtimiseen kerrottu uusista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on sadonkorjuun onnistumisen turvaaminen ja erittäinkin valtion omien viljatarpeitten tyydyttäminen. Sanomalehdet ovat olleet tulvillaan tietoja sadonkorjuutöiden edistymisestä eri tahoilla valtakuntaa, rohkaisuja jatkuviin ponnistuksiin, ylistystä kunnostautuneille "iskureille" ja moitetta ja uhkauksia hitaille työntekijöille. Muutkin tällä hetkellä etualalla olevat taloudelliset kysymykset ovat, kuten luonnollista on, joko sadonkorjuun esillenostamia tai muuten siihen läheisesti kytkeytyviä.

Neuvostolehdissä tämänvuotista satoa johdonmukaisesti nimitetään "valtavaksi" ja "suunnattomaksi". Vaikka näitä superlatiiveja osittain onkin pidettävä neuvostolehdille ominaiseen tiedotustapaan kuuluvina suurenteluina, tuntuu

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kuitenkin se käsitys asiallisestikin olevan yleinen, että sato todella on hyvänlainen. Tätä käsitystä tukevat myös Moskovaan eri tahoilta maaseudulta saapuvien matkustajain kertomukset. Eteläisillä vilja-alueilla kerrotaan tosin sadon kärsineen runsaista rikkaruohoista, mutta muilla seuduilla satotilanne luotettavain kuvausten mukaan on varsin hyvä. Käyttämällä totunnaista venäläistä 5 pisteen arviojärjestelmää täkäläiset asiantuntijat erään kertojan mukaan arvioivat tämänvuotisen viljasadon ainakin 3 - pisteiseksi, siis keskinkertaista paremmaksi. - Mitään numerotietoja, joiden perusteella voitaisiin muodostaa yleiskäsitys kertyvien viljamäärien suuruudesta, ei toistaiseksi ole saatavissa.

Valtion ja puolueen elimet ovat pontevassa toiminnassa, jotta elonkorjuutyöt saataisiin nopeasti ja tarkasti suoritetuiksi. Tämänsuuntaisista toimenpiteistä mainittakoon eri viranomaisten ja järjestöjen toimeenpanemat tarkastukset, sanomalehtipropaganda, iskuryhmien matkat teollisuuskeskuksista maaseudulle avustamaan ja innostamaan sadonkorjaajia, liikenevän kaupunkilaisväestön mobilisointi maataloustöihin j.n.e. Varsin tärkeänä osana puheenaolevaa toimintaa on viljavainioiden vartiointi "vahingontekijöiltä" - lähinnä nälkäisiltä viljannäpistäjiltä - , joka on erikoisesti kommunististen nuoriso - , jopa lapsijärjestöjen huolena. Maaseudun viimeaikaista elintarvetilannetta on omiaan kuvaamaan se seikka, että neuvostotilojen ja kollektiiviviljelysten on ollut pidettävä kivääreillä varustettuja vartioita suojelemassa peltojaan viljavarkailta.

Osotuksena siitä, että viljasadon odotetaan muodos-

tuvan huomattavan suureksi, on sekin seikka, että viljamäärää, joka neuvostotiloilta (sovhoseilta) otetaan valtion suoranaisiin tarpeisiin, on kesän kuluessa huomattavasti korotettu. Senjälkeen kuin Neuvostoliiton eteläosissa sijaitsevain neuvostotilojen luovutusmääriä jo heinäkuun keskivaiheilla oli korotettu, samanlainen korotus, joka tietää n. 28 %:n lisäystä aikaisemmin vahvistettuun suunnitelmaan, elokuussa määrättiin voimaanpantavaksi myöskin Neuvostoliiton keskisillä, itäisillä ja pohjoisilla viljelysalueilla.

Kollektiivitilojen luovutusmääriä sitävastoin ei ole korotettu, mikä seikka on todisteena siitä suhteellisesta hellävaraisuudesta, millä neuvostohallitus katsoo tarpeelliseksi kohdella kollektiiveihin kuuluvia talonpoikia. Neuvostoliiton oloillehan on yleensäkin kuvaavaa, että maataloustuotannon kannalta tärkeinä ajankohtina koetellaan hyvitellä talonpoikia ja houkutella heitä tehokkaaseen viljatuotantoon suopealla suhtautumisella, joka sitten, kun kriittillinen hetki on ohi ja hyvittelyn tulokset saavutettu, taas muuttuu kovakouraiseksi kohteluksi. Erinäisiä tällaisia suopeuden osotuksia on nykyisenkin sadonkorjuun kestäessä ollut havaittavissa. Niinpä neuvostohallitus 2 päivänä elokuuta antamallaan asetuksella kolhositalonpoikain mielihyväksi julisti, että neuvosto- ja puoluejärjestöillä ei ole oikeutta vähentää kolhosin jäsenten kesken jaettavaa viljamäärää varaamalla valtiolle luovutettavan viljamäärän lisäksi kollektiivitilan viljaa muihin tarkoituksiin. kuin siemen-, vakuutus- ja rehuvarastoiksi, ja että koko jälelle jäävä osa on jaettava kollektiivitilan yksityisten jäsenten kes-

ken heidän tekemäinsä työpäiväin perusteella. Tähän asetukseen, jolla epäilemättä oli suotuisa vaikutus kollektiivitalonpoikiin, tehtiin kuitenkin jo 18 päivänä elokuuta annetulla lainselityksellä sellainen takaportti, että, jos kollektiivitilat itse tahtovat, niillä on oikeus kokouksessa, jossa on läsnä vähintään 2/3 jäsenistä, päättää varattavaksi viljaa muihinkin kuin elokuun 2 päivän asetuksessa mainittuihin yhteisiin tarkoituksiin, kuten kollektiivitilan jakamattoman pääoman lisäämiseen, sotilasten perheiden ja invalidien avustamiseen j.n.e. Kollektiivitalonpojille asetuksella annettuja takeita on täten huomattavasti heikennetty saattamalla yksityisille jäsenille jaettavain viljaosuuksien vähentäminen riippuvaksi kollektiivien "vapaaehtoisista" päätöksistä, joita tähäläisissä oloissa virka- ja puoluekoneiston avulla helposti voidaan saada aikaan asianomaisilta kysymättäkin. - Toisena piirteenä kollektiivitalonpoikain hyvittelyssä voidaan mainita toimenpiteet "lehmättömyyden likvidoimiseksi". Eräs Stalinin julistama iskulausehan on, että jokainen kolhosilainen on tehtävä varakkaaksi, ja varakkuus alkaa siitä, että kullakin kollektiiviin liittyneellä talonpojalla on oikeus pitää yksi lehmä yksityisenä, kollektiivitalouteen kuulumattomana omaisuutenaan. Edistääkseen tämän omalehmäisyysperiaatteen käytännöllistä toteuttamista neuvostohallitus äskettäin antoi asetuksen, jolla määrätään ryhdyttäväksi toimenpiteisiin 1 miljoonan vasikan hankkimiseksi etupäässä köyhille ja ansioituneille kolhositalonpojille; tähän tarkoitukseen hallitus myönsi käytettäväksi 35 miljoonaa ruplaa. +)

+) Kts. Moskovan - Lähetystön "Pieniä Tietoja" № 19.

Sadonkorjuun välillisiä vaikutuksia on havaittavissa useillakin taloudellisen elämän aloilla. Erikoisesti kulutustarveteollisuutta koskevat kysymykset ovat sadonkorjuun aikana ja johdosta tulleet ajankohtaisiksi. Talonpojat saavat viljastaan rahaa, he tahtovat ostaa maaseutukaupoista monenlaista tarpeellista tavaraa. Näinollen kevyen teollisuuden sekä vähittäismyyntijärjestöjen tärkeänä tehtävänä on huolehtia maaseudun tavaratarpeen tyydyttämisestä, talonpojan houkuttamisesta viljanmyyntiin ja maaseudulle viljan hintana kertyvien rahamäärien saattamisesta liikkeelle. Kevyen teollisuuden toimintaa viime aikoina käsitellessään neuvostolehdet ovat todenneet sen ehdottomasti epätyydyttäväksi. Useimpain kulutustavarain tuotannossa ei kuluvan vuoden aikana ole tapahtunut suunnitelmainmukaista lisääntymistä, vaan päinvastoin eräillä teollisuusaloilla (esim. villa -, saippua -, jalkineteollisuudessa) suorastaan tuotannon vähentymistä viime vuoteen verraten. Lisäksi tuotetun tavaran laatu, jonka parantaminen on "toisen 5 - vuotiskauden" erikoisena päämääränä, neuvostolehtien todistuksen mukaan on jatkuvasti aivan epätyydyttävä. Vahvistettu vuosisuunnitelma edellyttää, että maaseudun vähittäiskauppojen olisi kuluvan vuoden kolmantena neljänneksenä - sadonkorjuun aikana ja jälkeen - saatava myytäväksi yli puolta enemmän yleisiä kulutustavaroita kuin toisen neljänneksen aikana; erikoisesti näitä tavaroita olisi levitettävä viljanviljelysseuduille. Kun asianomaisten teollisuuslaitosten tuotanto on todettu riittämättömäksi, tätä jakelusuunnitelmaa ei voitane toteuttaa muuten kuin kaupunkilaisväestön kustannuksella. Ainakaan toistaiseksi toimenpiteet maalaisväestön tavaranä-

län tyydyttämiseksi eivät ole johtaneet suotuisiin tuloksiin; maalaiskaupoista ei - lehdissä viime päivinä olleitten tietojen mukaan - ole saatavissa maalaisväestön kipeästi kaipaamia vaatetus- y.m. tarpeita, mutta sensijaan niissä on runsaasti hajuvesiä, puuteria y.m. tavaroita, joiden tarpeellisuus laajoille väestöjoukoille on yhtä kyseenalainen kuin kaupunkien elintarveliikkeiden ainoana riittävänä myyntitavarana olevien viinivarastojen.

Talonpoikain viljanmyynnit asettavat erikoisia vaatimuksia myöskin valtion finanssikoneistolle, maaseudulle kun virtaa suuria rahamääriä ja rahantarve siten lisääntyy. Julkisuudessa painostetaan senvuoksi, että valtion finanssielimien vuoden kolmannen neljänneksen aikana on kiinnitettävä erikoista huomiota kolhosien rahojen sijoittamiseen tileille valtion pankkiin ja maalaisväestön varojen mobilisointiin valtion finanssisuunnitelmain täyttämiseksi, vetämällä talonpojille kertyvät rahat takaisin valtionlainojen, säästökassasijoitusten y.m. muodossa.

Aleks Ivalo.

V.a. asiainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 20.

V.a. asiainhoitaja Iivalo.

31/8 1983.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

№ 1157.

Moskovassa, 31 p. elok. 1933.

S a l a i n e n.

25 268 lue. 33

2/9 '33

5 C 18

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä viisi kappaletta Moskovan-Lähetystön raporttia № 20, tältä päivältä:

Kommunistisen puolueen asemasta neuvostovaltiossa.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Aleo Jrnkv.

V.a. asiainhoitaja.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri.
H e l s i n k i.

UE 11: A 4.

Salainen.

M O S K O V A SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 20.

Moskova *ssa* 31 *p:nä* elo *kuuta* 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
N:o 357268/ad. 33
2/9.33 | 9 | LÄH.
OSASTO | ASIA
5 Cs

Asia: Kommunistisen puolueen asemasta neuvostovaltiossa.

Moskovassa asuvan itävaltalaisen sanomalehtimiehen N. Bassechesin äskettäin m.m. Uudessa Suomessa julkaiseman Moskovan-kirjeen johdosta, jossa kuvattiin, miten kommunistinen puolue viime aikoina on julkisestikin alkanut esiintyä neuvostovaltion johtavana elimenä, Ulkoasiainministeriö on pyytänyt Lähetystöä tiedotustoiminnassaan kiinnittämään huomiota mainittuun ilmiöön. Tämä antaa allekirjoittaneelle aiheen seuraavassa esittää eräitä huomautuksia ja lisäpiirteitä sanotussa lehtikirjoituksessa selostettuihin, kommunistisen puolueen asemaa neuvostovaltiossa koskeviin seikkoihin.

Vuoden 1931 alussa Neuvostoliiton virallisessa asetuskokoelmassa alettiin julkaista säännöksiä, jotka olivat kansankomissaarien neuvoston puheenjohtajan ja kommunistisen puolueen keskuskomitean sihteerin (Stalinin) allekirjoittamia, ja tällaisia säännöksiä on siitä lähtien tavan takaa ilmestynyt. Kuluvan vuoden aikana -- etenkin kesäisen viljelyskauden kestäessä -- tällaiset sekamuotoiset, valtion ja puolueen yhdessä vahvistamat säännökset ovat entisestään huomattavasti lisääntyneet. Nämä

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
T a v a l l i n e n.

Stalinin yhdessä neuvostohallituksen esimiehen kanssa vahvistamat asetukset ovat yleensä koskeneet taloudellisia seikkoja, nimenomaan aika-ajoittain säädettyjä tuotantosuunnitelmia ja niiden täyttämisen turvaamista. Lukuisimmin niitä on julkaistu maatalouteen kuuluvain asiain yhteydessä (vuosittaiset viljan y.m. luovutukset valtiolle j.n.e.), mutta myös teollisuuden, kulkulaitosten y.m. aloja on säännöstelty täten vahvistetuilla määräyksillä. Suureksi osaksi nämä asetukset ovat koskeneet sellaisia järjestelyjä, joiden kuuluminen lainsäädännän alaan johtuu Neuvostoliiton erikoisesta taloudellisesta rakenteesta ja joiden lainsäädännöllinen käsittely muissa maissa harvoin tulee kysymykseen. Neuvostoliiton valtiokapitalistinen talous ja säännöstelyyn suunnitelmallisuuteen perustuva tuotantojärjestelmä tietenkin edellyttää lainsäätäjä- ja hallintoviranomaisten puuttumista moniinkiin sellaisiin seikkoihin, jotka muissa maissa, säännöllisten olojen vallitessa, joko eivät lainkaan esiinny tai ovat yksityisen toiminnan varassa, ja etenkin tällaisiin seikkoihin puheenaolevat, hallituksen ja puoluejohdon yhdessä vahvistamat säännökset ovat kohdistuneet. Ne on, huomioonottaen edelläesitetyt seikat, ensi sijassa käsitettävä erikoislaatuiseksi taloudelliseksi ohjeiden säädännäksi, joka perustuu toisaalta kommunistisen puolueen teoriaan ja toisaalta neuvostovaltion konkreettiseen vallankäyttöön. Uuden Suomen Moskovan-kirjeenvaihtajan sanonta, että "Neuvostoliiton tärkeimmät lait on julkaistu varustettuina kahdella allekirjoituksella: puoluepäällikön ja kansankomissaarien neuvoston puheenjohtajan", ei näinollen, mikäli asiaa katsotaan porvarillisen lainsäädäntäjärjestelmän kannalta, ole aivan tarkka. Stalinin allekirjoittamat säännökset ovat kylläkin monasti olleet sisällöltään erittäin tärkeitä, mutta niiden merkitys on ollut erikoisesti neuvostotaloudellista eikä varsinaisesti -- ainakaan meikäläisessä mielessä --lain-

säädännöllistä laatua. Lainsäädäntään varsinaisessa mielessä, esim. rikos- tai perheoikeuden alalle, kommunistinen puolue ei ole julkisesti ulottanut vaikutustaan, vaan varsinaiset lait on edelleen julkaistu yksinomaan valtion elinten vahvistamina.

Toisena useinmainitussa Moskovan-kirjeessä kosketeltuna ilmiönä, jossa on havaittavissa kommunistisen puolueen toiminnan julkinen ulottaminen valtion viranomaisten tehtäviin, ovat n.k. poliittiset osastot, joita kuluvan vuoden alussa (kommunistisen puolueen yleiskokouksen päätöksen nojalla) perustettiin valtion maatilojen ja maaseudun traktoriasemien yhteyteen sekä äskettäin myöskin rautateille. Aiheena näiden osastojen perustamiseen oli julkisuudessa esitettyjen selitysten mukaan toisaalta etenkin maaseudulla jatkuva "luokkataistelu", s.o. kulakki- y.m. luokkavieraiden ainesten valtion etuja vahingoittava toiminta, joka vaati pontevia vastatoimenpiteitä, ja toisaalta se, että asianomaisissa valtion laitoksissa oli vallalla liiaksi "kansliamais-byrokraattinen" henki, joka heikensi taloudellisen toiminnan tehokkuutta, ja että ne oli saatava toimimaan sosialistisen rakennustyön edellyttämällä innolla ja "iskuruudella". Havaittujen epäkohtien poistamiseksi perustettujen poliittisten osastojen tehtävänä on valvoa asianomaisen laitoksen toimintaa, huolehtia vahvistettujen suunnitelmatehtäväin vilpittömästä täyttämisestä ja ylläpitää laitoksen henkilökunnassa sekä ympäristön väestössä "bolshevistista henkeä". Käytännössä ne muodostunevat puoluepuhdistuselimiä ja G.P.U:ta avustaviksi valtionvirkailijain silmälläpito- ja ilmiantoelimiksi, minkä ohessa ne ohjesääntönsä mukaan pyrkinevät osallistumaan asianomaisten laitosten käytännölliseen työhön.

Poliittiset osastot ovat olennaisesti puolueen elimiä, joiden tehtävänä on saattaa tehoisaksi se poliittinen vastuu, minkä alaisia kaikki valtionlaitosten työnteki-

jät Neuvostoliitossa ovat. Ulkonaisen organisationsa puolesta ne liittyvät määrättyjen valtionlaitosten järjestelmään, mutta niiden toiminnan sisältö määräytyy kommunistisen puolueen opinkappaleiden ja ohjeiden mukaan. Näiden osastojen valtuudet, mitä tulee asianomaisten valtionlaitosten varsinaisten tehtäväin hoitoon, ovat varsin epämääräiset. Kun jokaisella virka- ja ammattitehtävällä neuvosto-oloissa katsotaan olevan miltei ensisijaisesti poliittinen merkitys, on tietenkin erittäin vaikeata toisistaan eroittaa virka- ja ammattitehtävät, jotka edelleen ovat asianomaisten laitosten varsinaisen henkilökunnan hoidettavina, sekä poliittisluontoinen toiminta, joka on annettu uusien poliittisten osastojen huoleksi. Puolueen ja valtion elimien sekaantuminen toisiinsa ja valtion elimien tehtäväin osittainen siirtyminen puolueen käsiin näyttää näinollen olevan välttämättömänä seurauksena poliittisten osastojen perustamisesta, vaikkakin nämä osastot -- joko suorastaan tai korkeamman poliittisen hallinnon välityksellä -- ovat riippuvaisia yksinomaan puolueen määräämisvallasta. Huomattava on, että niitä ei ole tarkoitettu asetettaviksi valtion viranomaisten sijaan, vaan näiden rinnalle, eräänlaisiksi tarkkailu- ja piiskurielimiksi, joiden asema valtion elimien suhteen on samantapainen kuin kommunistisen puolueen keskuselinten asema neuvostovaltion ylimpäin hallitusviranomaisten rinnalla.

Jotenkin samoja tehtäviä, joita varten poliittisia osastoja nyt on asetettu erinäisten valtionlaitosten yhteyteen, ovat aikaisemmin ainakin teoreettisesti katsoen hoitaneet -- ja hoitavat edelleen sellaisiin valtionlaitoksiin nähden, joiden yhteyteen ei ole perustettu poliittisia osastoja -- kommunistisen puolueen vanhat paikalliset elimet (solut, piirikomiteat y.m.). Vanhojen puolue-elimien ei kuitenkaan ole katsottu riittävän menestyksellisesti pystyneen täyttämään talouspoliittisia tehtäviään maatalouden ja kulkulaitosten alalla, minkä vuoksi niiden ohelle

on perustettu poliittisa osastoja, jotka elimellisesti liittyen asianomaisiin valtionlaitoksiin näyttävät paremmin voivan toteuttaa puolueen keskusjohdon aivoituksia. Poliittisten osastojen uutena puolue-elimenä ilmestyessä kommunistisen puolueen järjestysmuotoon on niiden ja vanhojen paikallisten elimien välillä siellä täällä sattunut keskinäisestä kateudesta ja kilvoittelusta aiheutuneita hankauksia, jotka saavat varsin luonnollisen selityksen eri elimien toimialojen riittämättömästä rajoittelusta. Periaatteellinen ero poliittisten osastojen ja vanhojen puolue-elimien välillä on määritelty jotenkin niin, että edellisten tehtävät ovat etupäässä tuotannollista, jälkimmäisten taas lähinnä aatteellis-kommunistista laatua, mutta käytännössä tällaista tehtäväin eroa tietenkin on vaikea toteuttaa. Se seikka, että poliittisillä osastoilla näinollen ei näytä olevan riittävää tilaa kommunistisen puolueen puhtaassa puoluekoneistossa, tuntuu viittaavan siihen, että niiden on suunnattava toimintansa suureksi osaksi asianomaisten valtionlaitosten käytännölliseen työhön.

Edelläkosketeltuja ilmiöitä tarkastettaessa voidaan havaita, että valtion viranomaisten ja puolue-elimien yhteensulautumista osottavaa kehityskulkua epäilemättä on tapahtunut, joskaan ei aivan niin selväpiirteisesti kuin tarkastelun lähtökohtana olleen sanomalehtikirjoituksen perusteella voitaisiin olettaa. Puheenaolevan kehityskulun merkitys lienee kuitenkin todettava varsin teoreettiseksi. Jo vanhastaanhan kommunistinen puolue, erikoisesti keskuskomiteansa ja tämän poliittisen toimiston edustamana, on ollut Neuvostoliiton tosiasiallinen vallanpitäjä ja sen politiikan suunnan määrääjä, ja valtion viranomaiset ovat olleet korkeimpain puolue-elimien määräysten tottelevaisia täytäntöönpanijoita. Selvimpänä ilmauksena tästä erosta virallisten ja tosiasiallisten val-

tatekijäin välillä on se seikka, että Stalinin tunnustetun diktaattorivallan näkyvänä perustana ei ole mikään virallinen valtiollinen hallitustehtävä, vaan hänen asemansa puolueen keskuskomitean sihteerinä, missä ominaisuudessaan hän sanelee ohjeensa valtion viranomaisille. Näinollen kommunistisen puolueen julkinen puuttuminen valtion hallinto-, jopa tietyssä mielessä lainsäädäntätehtäviin asiallisesti katsoen tietää faktillisesti vallitsevan tilanteen näkyväistä ja julkista ilmentymistä ja etenkin Stalinin diktaattoriaseman julkista tunnustamista, mutta se ei sinänsä, Stalinin koko tähänastista valtakautta silmälläpitäen, ole merkkinä mistään asiallisesta muutoksesta Neuvostoliiton hallitusjärjestelmässä. Selvää on, että tämä valtion ja puolueen välisen eron hälveneminen on ristiriidassa Neuvostoliitossa aikaisemmin noudatetun käytännön ja Leninin-aikaisten periaatteiden kanssa, eikä sitä ole julkisuudessa perusteltu muulla kuin sillä, että puolue pitää tärkeänä kaikin keinoin huolehtia sosialistisen rakennustyön ja tuotantosuunnitelmain onnistumisesta sekä valvoa valtion viranomaisten toimintaa ja "bolshevistista henkeä" tässä suhteessa. Se, että puolueen huolto ja valvonta tapahtuu lyömällä puolueen näkyvä leima tuotantosuunnitelmiin ja muihin velvoittaviin ohjeisiin ja antamalla konkreettista, virallisiin muotoihin kaavautuvaa tukea erinäisten valtionlaitosten toiminnalle, on mahdollisesti jossakin määrin johtunut siitä, että on tahdottu lisätä valtion toimenpiteiden vaikuttavuutta vahvistamalla niitä puolueen ja varsinkin diktaattoriasemassa olevan Stalinin arvovallalla, joka tunnetusti on voimakas ja pelottava.

Lopuksi lienee paikallaan huomattaa, että edelläkosketeltu valtion ja puolueen sulautumisprosessi ei koske kommunistista internationaalia. Vaikkakin kehitys voi johtaa siihen, että neuvostovaltio ja Venäjän kom-

munistinen puolue vähitellen yhä suuremmassa määrässä sulautuvat yhteen ja samastuvat, Komintern kuitenkin edelleen jää neuvostovaltiosta näennäisesti riippumattomaksi, joten Neuvostoliitto tarpeen vaatiessa, esim. ulkomailla harjoitetusta kommunistisesta kiihoituksesta puheen tullen, entiseen tapaan voi selittäytyä syyttömäksi ja vierittää syyn "riippumattoman" Kominternin niskoille.

Asko Ivalo.

V.a. asiainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 21.

V.a. Asiainhoitaja Tervo.

8/9 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Moskovassa, 7 p. syyskuuta 1933.

№ 1179.

S a l a i n e n.

78 268/ae. 33

9/9. 33

Herra M i n i s t e r i,

5 Cia

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. Moskovan-Lähetystön raporttia № 21, tältä päivältä:

Italian ja Neuvostoliiton välinen hyökkäämättömyyssopimus.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Aksel Tvalo.

V.a. asiainhoitaja.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

UE 11: A 4.

Salainen.

Moskova SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 21.

Moskova *ssa* 7 *p:nä* syys *kuuta* 1933.

Asia: Italian ja Neuvostoliiton välinen hyökkäämättömyyssopimus.

Italian ja Neuvostoliiton välistä hyökkäämättömyyssopimusta koskevista, Roomassa käydyistä neuvotteluista, joista ulkomaisissa lehdissä neuvottelujen kestäessä useasti oli uutisia, ei täällä annettu julkisuuteen mitään tietoja, ennenkuin hyökkäämättömyyssopimus 2 päivänä kuluvaa syyskuuta oli Roomassa allekirjoitettu. Vasta tällöin lehdet syyskuun 3 päivänä julkaisivat uutisen uudesta sopimuksesta ja käsittelivät pääkirjoituksissaan tapahtumaa, joka täkäläisten olojen edellyttämällä yksimielisyydellä todettiin neuvostodiplomatian uudeksi arvokkaaksi saavutukseksi. Seuraavana päivänä lehdissä TASS:ille Roomasta saapuneena sähkösanomana julkaistiin sopimuksen venäjänkielinen teksti, josta suomennos on tämän tiedotuksen liitteenä.

Sopimustekstiä tarkastettaessa käy ilmi, että Italian kanssa tehty sopimus sekä sisältönsä että muotonsa puolesta on suurin piirtein samankaltainen kuin Neuvostoliiton ja muiden valtioiden välillä aikaisemmin tehdyt hyökkäämättömyyssopimukset. Se on tehty Neuvostoliiton tällaisia sopimuksia varten omaksuman kaavan mukaan ja sisältää aikaisemmista sopimuksista tunnetut hyökkäyksestä pidättäytymis-, puolueettomuus- ja sovittelumenettelysäännökset sekä selitykset siitä, että sopimusvaltain aikaisemmat sitoumukset eivät ole ristiriidassa puheenaolevan

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:
Tavallinen.

hyökkäämättömyyssopimuksen kanssa. Erikoista huomiota herättää kuitenkin Italian ja Neuvostoliiton välisen sopimuksen osana oleva taloudellisen non-agression järjestelmä, jota koskevat säännökset sisältyvät sopimuksen 3 artiklaan. Nämä taloudellisista pakkokeinoista luopumista tarkoittavat säännökset käsittävät kaksi eri kohtaa: toisaalta sopimusvaltion ei ole lupa liittyä toista sopimuspuolta vastaan suunnattuun kansainväliseen saartoon ja toisaalta sillä ei ole oikeutta ryhtyä valtion sisäisiin toimenpiteisiin (esim. tuontikieltoon), jotka tekisivät mahdottomaksi toisen sopimusvallan "osallistumisen sen ulkomaankauppaan". Voitaneen olettaa, että Englannin viimetalvisten neuvostovastaisten pakkotoimenpiteiden karvas muisto on ollut Neuvostoliitolle aiheena vaatia puheenaolevaan sopimukseen näitä turvasäännöksiä, joilla Neuvostoliiton kannalta näyttää olevan suurempi käytännöllinen merkitys kuin Italian. Mikäli Italialle sattuisi Neuvostoliiton kanssa samantapainen selkkaus kuin Englannin insinöörijuttu, se siis tässä sopimuksessa on ennalta sitoutunut olemaan ryhtymättä sellaisiin painostustoimenpiteisiin, joilla Englanti sai asiansa ajetuksi suotuisaan päätökseen. Italian suostuminen tähän taloudelliseen hyökkäämättömyyteen lienee selitettävä siten, että Neuvostoliiton ja Italian välisten säännöllisten kauppasuhteiden merkitys Italialle on paljoa olennaisempi kuin Neuvostoliitolle ja että Italia niinmuodoin tuskin missään tapauksessa olisi voinut menestyksellisesti ryhtyä taloudellisiin painostustoimenpiteisiin Neuvostoliittoa vastaan.

Jos Italian ja Neuvostoliiton välistä hyökkäämättömyyssopimusta verrataan esim. Suomen viime vuonna tekemään vastaavaan sopimukseen, voidaan edelläkosketellun, taloudellista hyökkäämättömyyttä koskevan artiklan lisäksi panna merkille pääasiallisesti seuraavat eroavaisuudet: Italian sopimuksen johdantoon sisältyy nimenomainen selitys siitä, että sopimuspuolet pidättyvät sekaantumasta toistensa sisäisiin asioihin; Italian sopimus ei määrittele hyökkäyskäsitettä niin tarkoin kuin Suomen sopimuksen 1 artiklan 2 kohta (todettakoon myös, että Litvinovin hyökkääjämääritelmää ei ole sisällytetty Italian sopi-

mukseen.); aikaisemmin tehtyjä sopimuksia koskeva deklaratio, joka Suomen sopimuksessa sisältyy johdantoon, esiintyy Italian sopimuksessa asianomaisen artiklan tekstissä; sovittelumenettelyn käytännöllisestä järjestelystä Italian sopimus ei säädä mitään, - se ei sisällä, kuten Suomen sopimus, viittausta erilliseen sovintomenettelysopimukseen.

Neuvostoliiton virallinen mielipide otti suurella tyydytyksellä vastaan tiedon uuden hyökkäämättömyyssopimuksen allekirjoittamisesta. Julkisuudessa selitettiin, että Italian ja Neuvostoliiton välit diplomaattisten suhteiden solmimisesta alkaen ovat olleet hyvät, että näitä maita yhdistävät huomattavat taloudelliset yhteisedut ja että ystävälliset suhteet vakiinnuttavan sopimuksen tekeminen oli luonnollinen johtopäätös maiden välillä yhteiskunnallisten järjestelmäin erilaisuudesta huolimatta vallitsevasta hyvästä yhteisymmärryksestä. Järjestelmäin vastakkaisuudesta riippumatta ne ovat ulkopolitiikassaan suhtautuneet toisiinsa täysin lojaalisesti. "Italia ja Neuvostoliitto - kirjoitti Izvestija - eivät ole ulkopolitiikassaan tavoitelleet toisilleen vastakkaisia päämääriä. Kapitalismin ja sosialismin, erikoisesti fascismin ja sosialismin välillä vallitseva periaatteellinen vastakohtaisuus ei ole ilmennyt fascistisen hallituksen ulkopolitiikassa. Italian fascismi ei ole saarnannut ristiretkiä Neuvostoliittoa vastaan eikä ole esittänyt neuvostolaisten maa-alueiden valtausohjelmia."

Kuten viimeksi lainatusta lauseesta näkyy, neuvostolehdistö on käyttänyt tilaisuutta verratakseen toisiinsa Italian fascistien ja Saksan kansallissosialistien suhtautumista Neuvostoliittoon, mikä vertailu on koitunut saksalaisille varsin epäedulliseksi. Izvestijan ohessa eräät muut lehdet tässä yhteydessä kohdistivat Saksaan varsin tuikeitakin huomautuksia. Toisaalta taas neuvostolehdissä haluttiin rauhoittaa neuvostohallituksen tämänhetkistä suurta suosikkia, Ränskaa ja sen

liittolaisia selittämällä, että Italian kanssa tehty sopimus ei ole suunnattu mitään valtiota vastaan; tämän sopimuksen tarkoitus on - niin selitettiin - elähdyttää rauhallisten suhteiden kehittymistä aivan samoin kuin teki Ranskan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus, joka aloitti uuden ajanjakson Neuvostoliiton ja Ranskan suhteissa.

Ilmeisellä mielihyvällä neuvostotaholta on huomautettu kyseessäolevan sopimuksen allekirjoittamisen olevan todisteena siitä, että Italia ei ole tahtonut antaa neljänvallan sopimukselle (joka on neuvostolaisille kovin vastenmielinen) Neuvostoliiton-vastaista suuntaa ja että se on halunnut tätä seikkaa nimenomaan painostaa tekemällä Neuvostoliiton kanssa hyökkäämättömyytsopimuksen.

Virallisista kommentaareista ilmenevä käsitys, että Italian ja Neuvostoliiton välisen uuden sopimuksen tekeminen on katsottava tosiasiallisesti vallitsevien, sekä ulkopoliittisiin näkökohtiin että taloudellisiin etuihin perustuvien ystävällisten suhteiden luonnolliseksi vahvistukseksi, voidaan epäilemättä todeta oikeaksi. Italia on huomattava neuvostolaisten raaka-aineiden, erikoisesti naftan ostaja, ja raaka-aineen saannin kannalta Neuvostoliiton puolueettomuus kansainvälisten selkkausten sattuessa voi käydä sille varsin tähdelliseksi. Toisaalta Italia viime vuosina on myynyt Neuvostoliittoon runsaanlaisesti tavaroita, etenkin koneteollisuuden tuotteita, mutta aivan viime aikoina Neuvostoliiton ostot Italiasta ovat tuntuvasti vähentyneet. Mainittujen taloudellisten näkökohtien ohessa, jotka ovat puhuneet suhteiden lujittamisen puolesta, lienee otaksuttavaa, että senjälkeen kuin Ranska oli tehnyt Neuvostoliiton kanssa hyökkäämättömyyssopimuksen ja viimeaikaisten tapahtumasarjain vaikutuksesta muutenkin yhä suuremmassa määrässä päässyt Neuvostoliiton suosioon, Italia katsoi tarpeelliseksi naapurinsa saaman etumatkan tasoittamiseksi vahvistaa omaa asemaansa Neuvostoliitossa ja korjata sen poliittisen - ehkäpä taloudellisenkin - hyödyn, minkä nyt allekirjoitettu sopimus näytti voivan sille taata. Tätä seikkaa silmälläpitäen oli Italian kannalta varsin onnistunut yh-

teensattuma, että sopimuksen allekirjoittaminen ja sen aiheuttamat suosionpurkaukset osuivat samaan ajankohtaan kuin Herriot'n, tämän Ranskan ja Neuvostoliiton keskinäisen lähentymisen esitaistelijan, vierailu Moskovassa.

Neuvostoliitto puolestaan, haluten korostaa ottamaansa asennetta rauhan vakiinnuttamisen päätekijänä ja laajentaa sopimuksellisia suhteitaan, jotka ovat sen nykyisen ulkopolitiikan virallisena päämääränä, on yhä uudelleen julistanut olevansa valmis tekemään rauhan säilyttämistä tarkoittavia sopimuksia kaikkien valtioiden kanssa. Näinollen on luonnollista, että neuvostohallitus on innokkaasti harrastanut sopimuksentekoa Italian kanssa ja on nyt erittäin tyytyväinen saatuaan Italian virallisesti vahvistettujen ystäviensä piiriin. Tämä ystävyyssuhde kahden niin vastakkaista yhteiskunnallista suuntaa, joskin yhdenmukaista hallitusjärjestelmää edustavan sopimuskumppanin kesken, voi epäilemättä - kuten neuvostolehdet otaksuvat varsinkin "II internationaalin surkeiden jätteiden" koettavan väittää - näyttää eräänlaisista aatteellisista päämääristä ja ohjelmista tinkimiseltä, mutta tämä seikka ei ole häirinnyt ainakaan täkäläisiä vallanpitäjiä. Izvestija selittää tästä asiasta varsin avomielisesti, että Neuvostoliitto pelkää ulkopoliittisesti eristettyä asemaa ja porvarillisten valtioitten mahdollisia neuvostovastaisia ryhmityksiä, ja haluaa senvuoksi solmia suhteita kaikkiin valtioihin riippumatta siitä, "harjoittavatko ne kapitalistista politiikkaansa porvarillisen demokratian vai fascismin merkeissä". Katsoen yhdentekeväksi, "onko porvariston diktatuuri kätketty demokratian verhoon vai esiintyykö se avoimena fascismina", Neuvostoliitto tyydytyksellä toteaa Roomassa tehdyn sopimuksen uudeksi lisäksi niihin hyökkäämättömyyssopimuksiin, joita se on tehnyt kaikkien huomattavimpien Europan maiden kanssa, paitsi - kuten Pravda hieman haikeana toteaa - yhden, nimittäin Englannin.

Aslan Tuula

V.a. asiainhoitaja.

(Liite Moskovan-Lähetystön raporttiin № 21.)

Suomennos.

(Izvestija 4.IX.1933.)

SNTL:n Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Hänen Majesteettinsa Italian kuningas, tahtoen kaikin voimin edistää yleisen rauhantilan säilymistä, silmälläpitäen molempia maita yhdistäviin ystävällisten suhteiden keskeytymättömyyttä, vakaasti aikoen vastaisuudessakin noudattaa kaikesta toistensa sisäisiin asioihin sekaantumisesta täysin pidättyvää politiikkaa, ovat yhteisesti päättäneet vahvistaa SNTL:n ja Italian välillä vallitsevia suhteita tekemällä tämän sopimuksen, ja ovat tässä tarkoituksessa valtuutetuikseen nimittäneet:

---

1 artikla. Kumpikin korkea sopimuspuoli sitoutuu siihen, että se ei missään tapauksessa, ei yksin eikä yhdessä yhden tai useamman kolmannen vallan kanssa, ryhdy toista sopimuspuolta vastaan sotaan eikä minkäänlaiseen maalla, merellä tai ilmassa tapahtuvaan hyökkäykseen, ja että se kunnioittaa toisen korkean sopimuspuolen suvereniteettiin kuuluvan alueen loukkaamattomuutta.

2 artikla. Jos toinen korkeista sopimuspuolista joutuu yhden tai useamman kolmannen vallan taholta hyökkäyksen kohteeksi, toinen korkea sopimuspuoli sitoutuu koko selkkauksen ajan noudattamaan puolueettomuutta.

Jos toinen korkeista sopimuspuolista ryhtyy hyökkäykseen kolmatta valtaa vastaan, toinen korkea sopimuspuoli voi ilman ennakkoilmoitusta sanoa irti tämän sopimuksen.

3 artikla. Kumpikin korkea sopimuspuoli sitoutuu tämän sopimuksen voimassaoloaikana olemaan osallistumatta mihinkään kansainväliseen sopimukseen, jonka käytännöllisenä seurauksena olisi kielto ostamasta toiselta sopimuspuolelta tai myymästä sille tavaroita tai antamasta sille luottoa, sekä olemaan ryhtymättä mihinkään toimenpiteeseen, josta olisi seurauksena toisen sopimus-

puolen poissulkeminen mistä hyvänsä osallisuudesta toisen ulkomaankauppaan.

4 artikla. Kumpikin korkea sopimuspuoli sitoutuu olemaan yhtymättä mihinkään toista sopimuspuolta vastaan kohdistettuun poliittis- tai taloudellisluontoiseen sopimukseen tai mihinkään sanotunsuuntaiseen yhteenliittymään.

5 artikla. Edellisissä artikloissa mainitut sitoumukset eivät voi millään tavalla rajoittaa tai muuttaa niitä oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka kummallekin korkealle sopimuspuolelle aiheutuvat sen ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tekemistä sopimuksista; tämän ohessa kumpikin puoli tässä artiklassa selittää, että se ei ole minkään sopimuksen sitoma, joka velvoittaisi sen osallistumaan kolmannen valtion toimeenpanemaan hyökkäykseen.

6 artikla. Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat alistamaan sovittelumenettelyyn kysymykset, joista niiden välillä syntyy erimielisyyttä, jota ei saada ratkaistuksi tavanmukaista diplomaattista tietä.

7 artikla. Tämä sopimus, jonka venäjän- ja italiankielinen teksti ovat yhtä päteviä, tulee ratifioitavaksi, ja ratifiointikirjat vaihdetaan Moskovassa. Se tulee voimaan sanotun vaihdon tapahtuessa ja pysyy voimassa vuoden ajan siitä päivästä, jona toinen korkeista sopimuspuolista ilmoittaa toiselle päättäneensä sanoa sopimuksen irti. Tällaista ilmoitusta ei kuitenkaan voida tehdä ennenkuin 5 vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta lukien.

Tämän vakuudeksi j.n.e.

Tehty kahtena kappaleena, joista toinen venäjän-, toinen italiankielinen, Roomassa 2 päivänä syyskuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. nro 22.

V.a. asiainhoit. Tvalo.

14/9 1933.

10,000—X—32 3513

Moskovassa, 14 p. syyskuuta 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Salainen.

№ 1208.

81 2 log luc. 33

16/9.33

Herra M i n i s t e r i,

5 C 18.

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä Moskovan - Lähetystön raporttia, № 22, tältä päivältä, 5 kpl.

"Neuvostoliiton kulkulaitosvaikeudet"

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Aslo Ivalo.

V.a. asiainhoitaja.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

UE 11: A 4.

Salainen.

Moskova SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 22.

Moskova *ssa* 14 *p:nä* syys *kuuta* 1933.

81 269/Mo 33

16/9.33

5 Cu

Asia: Neuvostoliiton kulkulaitosvaikeudet.

Neuvostoliitossa jonkun aikaa käynnissä ollut, rautateiden kuljetuskyvyn parantamiseen tähtäävä toiminta (vrt. ministeri Yrjö-Koskisen rap. № 12, 13.VII. - 33) on edelleen neuvostotalouden tärkeimpiä nykyhetken huolia, ja etenkin viljan kuljetuksen rautateille asettamat vaatimukset ovat omiaan pitämään kysymystä rautateiden riittämättömästä kuljetustehosta jatkuvasti vireillä.

Rautatielaitoksen toiminnan rationalisoimiseksi on korkeimpain neuvostoelimien viime heinäkuussa vahvistamien suuntaviivojen mukaisesti ryhdytty laajaperäisiin hallinnollisiin uudestijärjestelyihin, joiden tuloksena elokuun puoliväliin mennessä oli virkakoneistoa yksinkertaistuttamalla vähennetty virastohenkilökuntaa 11.000 henkilön verran; samanaikaisesti oli hallinnollisista ja kansliatehtävistä siirretty käytännölliseen työhön 1800 insinööriä ja yli 2300 teknikkoa. Rautatielaitoksen yhteyteen perustetut n.s. poliittiset osastot on pantu toimimaan sijoittamalla niiden toimihenkilöiksi ansioituneita kommunistisen puolueen jäseniä, etupäässä sellaisia, jotka aikaisemmin ovat toimineet joko punaisen armeijan poliittisissa tehtä-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen.

vissä tai erinäisiin maataloudellisiin laitoksiin liittyvissä poliittisissa osastoissa, ja joilla niinmuodoin on ollut kokemusta "poliittisesta hallinnosta". Ilmeisesti näiden uusien poliittisten osastojen ansiosta on viime aikoina pantu vireille lukuisia oikeudenkäyntejä leväperäisiksi tai sabotoiviksi havaittuja rautatievirkamiehiä vastaan.

Mikäli on voitu havaita rautateiden toimintaan julkisuudessa jatkuvasti kohdistetuista moitteista ja lehtien päivittäin sisältämistä tilastonumeroista, toimeenpannut järjestelyt toistaiseksi eivät ole tuottaneet toivottua tulosta, joskin tilasto viime aikoina on osottanut jonkinvertaista tehostumista tapahtuneen. Heinäkuussa lastattiin ja kuljetettiin päivittäin keskimäärin 49.500 vaunua, elokuussa n. 51.000 vaunua. Kun päivittäinen tarve kuitenkin olisi n. 58.000 vaunua, rautateiden kuljetuskyky havaittavissa olevasta vähäisestä lisäyksestä huolimatta edelleenkin on ollut riittämätön, ja Neuvostoliiton taloudellisen koneiston toiminta on kuljetuksen kohdalta jäänyt ontumaan, etenkin kun myöskään sisävesien laivaliikenne tätä nykyä ei kykene täyttämään tavarankuljetuksen sille asettamia vaatimuksia.

Vaikkakin asiaa julkisuudessa käsiteltäessä rautateiden epätyydyttävän toiminnan enimmäkseen selitetään johtuvan järjestelmällisyyden, taitavan johdon ja etenkin erinäisten bolshevististen hyveiden, kuten "iskurihengen" puuttumisesta, mihin parannuskeinoksi suositellaan tarmokasta agitatiota ja poliittista valvontaa, on kuitenkin samalla eräissä ammattilehdissä painostettu myös kuljetuskriisin aineellisia syitä ja todettu, että eräänä sen pohjimmaisena aiheena on asianomaisen teollisuustuotannon, nimenomaan liikkuvaa kalustoa valmistavien tehtaiden takapajuinen tila. Kyseessäoleva teollisuudenala - niin on ammattilehdissä painokkaasti todettu - , on neuvostolaisen konerakennusteollisuuden kaikkein kehittymättömin haara, se polkee paikallaan ja pysyy asiaan kiinnitetystä huomiosta huolimatta neuvostolaisen teollisuuskehityksen "häntäpäässä". Kuluvan vuoden tuotantosuunnitelmasta veturin- ja vaununrakennuksen alalla oli ensimmäisen vuosipuoliskon aikana täytetty vasta 36,8 % , ja tuotannon määrä oli pienempi kuin vastaavana aikana v. 1932.

Rautatievaunuja, joita suunnitelman mukaan kuluvana vuonna on valmistettava 34.000, saatiin 7 kuukauden kuluessa valmiiksi ainoastaan 11.647. Myöskin vetureita on valmistettu suunniteltua huomattavasti vähemmän, vaikka niitä erikoisen kipeästi tarvittaisiin.

Kun tarvittavan liikkuvan kaluston saanti on näin epätyydyttävällä kannalla, lienee varsin toivotonta koettaa hallinnollisilla järjestelyillä ja poliittisella yllytys- ja valvontatoiminnalla saada aikaan kuljetustehon pysyväistä korottamista tarpeita vastaavalle tasolle. Eräiden tietojen mukaan neuvostohallitus mahdollisesti tuleekin turvautumaan maahantuontiin saadakseen rautatiekalustonsa asianmukaiseen kuntoon, ja etenkin Saksassa kiinnitettäneen erinäisiä toiveita tässä suhteessa kenties tarjoutuviin myyntimahdollisuuksiin.

Nykyinen tilanne, kun päivittäin kuljetettu vaunumäärä tuntuvasti alittaa olemassaolevan tarpeen ja tavaroita siten ruuhkautuu asemille, on erittäin haitallinen etenkin viljankuljetuksen kannalta. Asemille on viljaseuduilla keräytynyt suuria määriä valtiolle luovutettua viljaa, jota rautatiet eivät pysty kuljettamaan keskuspaikkoihin, ja kun näitä viljamääriä varten ei ole olemassa varastosuojia, ne suureksi osaksi jäävät taivasalle, jolloin tietenkin pilaantumisen vaara on suuri. Lisäksi tällaista viljaa, kuten julkisuudessa on todettu, hillittömästi varastetaan, mikä on antanut aiheen johtoelimille vaatia aseellisen vartioinnin tehostamista.

Viljan, samoinkuin tehtaille toimitettavain raaka-aineiden ja eräiden muiden tärkeiden tavarain kuljetuksen turvaamiseksi on äskettäin ryhdytty ankarasti säännöstelemään rautatiekuljetuksia. Tämän säännöstelyn tarkoituksena on, että kahdeksan tärkeintä tavaralajia (vilja, kivihiili, nafta, malmit, erinäiset rakennusaineet y.m.) asetetaan etuoikeutettuun asemaan ja otetaan kuljetettaviksi muiden, vähemmän tärkeiden tavarain joutuessa odottamaan. Tämäkään toimenpide ei kuitenkaan tähän mennessä - sitä oli sovellettava kuluvan syyskuun alusta lähtien - ole tuonut lopullista parannusta tilanteeseen, sillä vielä näinä päivinä sanomalehdissä on valitettu, että viljaa

ei jakseta riittävästi kuljettaa, mistä on seurauksena asemille kasautuvain viljamäärien jatkuva pilaantuminen ja häviäminen. Vaara on näinollen tarjona, että Neuvostoliitto rautateittensä riittämättömän kuljetuskyvyn vuoksi voi huomattavalta osalta menettää ne edut, jotka kuluvan vuoden sinänsä runsaanlainen vuodentulo näyttäisi voivan sekä hallitukselle että laajoille väestökerroksille tuottaa.

Arlo Yrjö-Koskinen

V.a. asiainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 23.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

26/9 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1280.

Moskovassa, 26 p. syyskuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
.84/269/Mae. .33
30/9.33
5 C18

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä Moskovan - Lähetystön raporttia № 23, tältä päivältä, 5 kpl.:

"Neuvostoliiton ulkopoliittisista suhteista."

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

3710—25

Salainen.

Moskova **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

RAPORTTI n:o 23.

Moskova *ssa* 26 *p:nä* **syys** *kuuta* 1933.

84 269/ke. 33
30/9.33
5 C18

Asia: Neuvostoliiton ulkopoliittisista suhteista.

On ilmeistä, että poliittisen tilanteen viimeaikaisella kehityksellä Saksassa on ollut huomattava vaikutus ulkopoliittisiin suhteisiin yleensä Europassa. Neuvostoliittoonkin nämä vaikutukset ulottuvat. Kansallissosialismillehan on onnistunut verrattain lyhyessä ajassa luoda eri maissa pyrkimyksilleen vastainen, epäluuloinen mieliala ja heikentää virallisiakin suhteitaan useimpiin maihin. Voitanee liioittelematta sanoa, että Hitlerin Saksa nykyään on ulkopoliittisesti jotenkin isoloituna.

Mitä erikoisesti Neuvostoliittoon tulee, on suhteiden viileneminen Saksaan ilmeinen tosiasia. Tähän ei kuitenkaan ole syynä toimenpiteet kommunismin tukahduttamiseksi Saksassa. Neuvostoliitto on osoittanut voivansa elää hyvissä suhteissa maiden kanssa, kuten Turkin ja Italian, joissa kommunismia vainotaan ainakin yhtä ankarasti, kuin nykyään Saksassa. Syy ei näin ollen ole Saksan sisäpoliittisissa pyrkimyksissä, vaan siinä, että kansallissosialismi ei ole rajoittanut kommunismivihaansa vain sisäpolitiikkaan, vaan antaa sen melko julkisesti kohdistua myös Neuvostoliittoon tai sen elimiin. Lukuisat

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen.

kansallissosialistisen nuorison neuvostolaitoksia tai neuvostokansalaisia vastaan harjoittamat väkivaltaisuudet, erinäiset "Völkischer Beobachter'in" artikkelit sekä vastuunalaisissakin asemissa olevien henkilöiden neuvostovastaiset lausunnot ja teot ovat herättäneet paljon pahaa verta Neuvostoliiton taholla. Tällaisia ilmiöitä seurataan täällä tarkkaan, eikä niiden yhä uusiintuessa virallisille vakuutuksille suhtautumisen muuttumattomuudesta anneta sanottavaa merkitystä. Seurauksena on, kuten sanottu, Neuvostoliiton ja Saksan välisten poliittisten suhteiden huomattava kylmeneminen. Tuleeko sillä olemaan vaikutusta myös maiden välisiin taloudellisiin suhteisiin, on vielä ehkä ennenaikaista päätellä. Neuvostoliiton tilaukset Saksasta ovat tosin viime vuoteen verraten tuntuvasti vähentyneet, mutta sama ilmiöhän, riippuen Neuvostoliiton finanssivaikeuksista, on todettavissa useimpiin muihin maihin nähden. Vuoden lopulla odotettanee saksalaisella taholla kuitenkin venäläisten tilausten vilkastumista.

Suhteiden viilentyessä Saksaan on Neuvostoliitolle ollut erittäin mieluista todeta, että Ranskassa mielenkiintosita kohtaan on kasvanut. Kansallissosialistinen Saksa ei tässä suhteessa juuri olisi paremmin voinut kulkea neuvostopolitiikan asioilla, kuin mitä se on tehnyt. Kansallissosialismin yleinen agressiviteetti, sen expansionipyrkimykset ja sotaideologia eivät tietenkään ole voineet olla tekemättä vaikutustaan Ranskassa, varsinkin kun tähän aatteelliseen puoleen liittyy niin konkreettisia tosiasioita, kuin verrattain avonainen varustelu Versailles'in sopimuksen määräyksistä välittämättä. Kuitenkaan ei ole luultavaa, että nämä ilmiöt Ranskaa oman turvallisuutensa kannalta hermostuttaisivat - siksi rajoitetuthan ovat Ranskan rinnalla Saksan varustautumismahdollisuudet. Lähempänä on se olettamus, että Ranska pelkää konfliktin Itävallan kanssa johtavan aseelliseen selkkaukseen Saksan ja viimeksimainitun välillä. Keskusteltuani useiden kollegojeni kanssa kallistuisin omasta puolestani kuitenkin siihen käsitykseen, ettei Ranskakaan toistaiseksi odota mitään sotaisia seikkailuja Saksan taholta, vaan on sen lähentyminen Neuvostoliittoon katsottava yleiseksi varovaisuus-

toimenpiteeksi, jonka tarkoituksena lähinnä on hillitä kansallissosialismia Saksassa kehittymästä ilmenemismuotoihin, jotka voisivat tulla häiritsemään tai ehkäpä ehkäisemään rauhallisella pohjalla tapahtuvaa yhteistyötä ja etusovittelua Euroopan valtioiden välillä.

Viimeisenä ja näkyvimpänä merkkinä Neuvostoliiton ja Ranskan suhteiden parantumisesta ovat, kuten tunnettua, ent. pää- ja ulkoministerin H e r r i o t ' n ja nykyisen ilmailuministerin P i e r r e C o t ' in vierailut täällä. Kummankin vastaanotto on ollut ylenpalttisen sydämellinen. Mitään konkreettisia tekoja ei kummankaan vierailun aikana kuitenkaan tiettävästi tehty, vaan lienee varsinkin ensinmainitun, mutta pääasiassa myös jälkimäisen matkaa pidettävä ensi sijassa mielenosoituksen luontoisena ylempänä esitetyn vaikutuksen aikaansaamiseksi Saksassa. Kuitenkin on kaikesta päättäen ministeri Cot'in vierailun yhteydessä ollut puhetta lähinnä teknillisestä yhteistoiminnasta Neuvostoliiton ja Ranskan ilmavoimien välillä. Todennäköisesti ovat nämä keskustelut tällä kertaa olleet varsin valmistavaa laatua, mutta jos niitä voidaan kehittää, on lähellä se mahdollisuus, että tästä yhteistoiminnasta voi muodostua vastapaino tähänastiselle, tunnetulle yhteistyölle Saksan ja Sovietin ilmavoimien välillä, ehkäpä ajan pitkään tulla sen tilallekin. Syytä on tässä yhteydessä mainita, että myös Puola lienee viime aikoina etsinyt kosketusta Neuvostoliiton ilmavoimien kanssa.

Onko äskenmainituilla vierailuilla merkitystä Neuvostoliiton ja Ranskan taloudellisille suhteille ei vielä ole nähtävissä. Todennäköistä kuitenkin on, että kaupalliset kysymykset ovat yleisessä muodossa olleet vierailujen aikana keskustelun alaisina. Neuvostoliiton kannalta katsoen olisi tietenkin kaupallisten suhteiden vilkastuminen Ranskan kanssa mitä toivottavin. Sen suuri velkaantuminen ja maksuvaikeudet Saksassa ovat saattaneet sen rahataloudellisesti eräänlaiseen riippuvaisuuteen Saksasta, josta se kernaasti tahtoisi päästä. Mutta siihen se tarvitsee uutta luottoa muualta ja toivoo arvatenkin nyt saavansa sitä Ranskasta niiden jo pitkällisiksi veny-

neiden taloudellisten neuvottelujen tuloksena, joita edelleen käydään Pariisissa ja joille poliittisten suhteiden paranemisen lasketaan antavan positiivisen sysäyksen.

Mitä Neuvostoliiton ulkopoliittisiin suhteisiin muuten nykyään tulee, on syytä mainita, että Herriot'n vierailun aikana täällä, Romassa allekirjoitettu hyökkäämättömyyssopimus Italian kanssa on täällä otettu suurella tyydytyksellä vastaan merkkinä vahvistuvista suhteista myös tällä taholla. Neljän vallan sopimuksen vastapainona antaa Soviet näille viimeaikaisille ulkopoliittisille menestyksilleen suuren merkityksen.

Suhteet Turkkiin ovat vanhuudestaan hyvät, mutta niitä tehostetaan aika ajoin molemminpuolisilla vierailuilla. Niinpä lähtevät nyt vuorostaan Molotov, Litvinov, ja Voroshilov lähiaikoina vierailulle Turkkiin. Samoin lähtee Karahan näinä päivinä käynnille Persiaan merkiksi siitä, että maiden välisiä suhteita kauvan häirinneet taloudelliset erimielisyydet nyt on onnellisesti saatu sivuutetuksi.

Mitä vihdoin tulee tilanteeseen Kaukaisessa Idässä ja Neuvostoliiton suhteisiin Japaniin, ei sanottavaa muutosta toistaiseksi voida havaita. Suhteet jatkuvat kireinä, joskaan mitään sodan vaaraa nyt talven lähetessä ei liene. Kuitenkin väitetään Neuvostoliiton kesän aikana tuntuvasti vahvistaneen varsinkin ilmavoimiaan Kaukaisessa Idässä. Hirotan tulon ulkoministeriksi Ushidan tilalle katsovat täkäläiset kollegani, jotka tuntevat Hirotan hänen suurlähettiläsajoiltaan täällä, hyväksi enteeksi Japanin ja Sovietin välisissä suhteissa.

P.S. Kun ylläoleva jo oli kirjoitettu, julaistiin lehdissä tieto siitä, että neuvostolehdet ovat päättäneet kutsua pois kirjeenvaihtajansa Saksasta mielenosoitukseksi sitä vastaan, ettei heitä ole laskettu seuraamaan Leipzigin prosessia, ja samalla neuvostohallitus antanut määräyksen täällä oleville saksalaisten lehtien kirjeenvaihtajille kolmen päivän kuluessa poistua Neuvostoliiton alueelta. Tapahtuma on valaiseva näyte saksalais-venäläisten suhteiden nykyisestä tilasta.

A. S. Yrjö-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön rap. n:o 24.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

4/10 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1314.

Moskovassa, 5 p. lokakuuta 1933.

S a l a i n e n.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
87 2 Johe. 33
7/10. 33
5 Cit

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 5 kpl. Moskovan - Lähetystön raporttia № 24, tältä päivältä :

" Kirjeenvaihtajaselkkaus Neuvostoliiton ja Saksan välillä."

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. V. Ahlo-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

3710—25

Salainen.

Moskova **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

RAPORTTI n:o 24.

Moskova *ssa* 4 *p:nä* loka *kuuta* 19 33.

87/290 Sal. 33
7/10-33 | No | Liit.
5 | Cos | ASIA

Asia: Kirjeenvaihtajaselkkaus Neuvostoliiton ja Saksan välillä.

Viime raportissani huomautin jo erinäisten kansallissosialistisen liikkeen Saksassa aiheuttamien välikohtausten vaikutuksesta Neuvostoliiton ja Saksan välisiin suhteisiin. Niin kauan kuitenkin kun on ollut kysymys edesvastuuttomasta toiminnasta kansallissosialististen järjestöjen puolelta on neuvostotaholla tyydytty Berlinin hallituksen selityksiin ja valituksiin, tekemättä niistä sen suurempaa numeroa. Mutta neuvostokansalaisiin ja laitoksiin kohdistuvien väkivaltaisuuksien, kotietsintöjen ja vangitsemisien yhä jatkuessa on näilläkin välikohtauksilla luonnollisesti ollut välejä huonontava vaikutus. Suurempi merkitys tässä suhteessa on kuitenkin ollut erinäisillä vastuunalaisten elinten ja henkilöiden toimenpiteillä ja lausunnoilla.

Siten Hugenbergin " Memorandum " herätti täällä aikoinaan paljon pahaa verta, eikä sen vaikutusta suuremmassa määrässä kyennyt hälventämään se seikka, että Saksan hallitus ei tahtonut asettua sen taakse. Siinä esiintynyt viittaus kansallissosialismin expansioonipyrkimyksiin myös Neuvostoliiton kustannuksella on nimittäin myöhemminkin tullut vastuunalaisissa asemissa olevien henkilöiden lausun-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen.

noissa selvemmin tai peitetymmin esille, seikka, mikä tietenkin täällä lisää epäluuloja nykyisen Saksan ulkopoliittisia pyrkimyksiä kohtaan.

Aktuaalisin aihe, joka antaa virikettä saksalaisvastaisille mielenilmauksille täkäläisessä lehdistössä ja joka jo virallisissakin suhteissa on johtanut uuteen konfliktiin, on tietenkin Leipzig'in prosessi ja sen yhteydessä tapahtunut kirjeenvaihtajaselkkaus. Neuvostolehtien ja Tass'in kutsuttua pois kirjeenvaihtajansa Saksasta ja neuvostohallituksen karkoitettua saksalaisten lehtien edustajat Liiton alueelta, ovat maiden väliset journalistiset suhteet katkenneet +). Neuvostoliitto pitää luonnollisesti Saksaa selkkauksen yksinomaisena aiheuttajana, vedoten tällöin neuvostolehtien edustajien toistuviin ahdisteluihin Saksassa ja viimeksi siihen, että heille ei ole annettu tilaisuutta, kuten muiden maiden kirjeenvaihtajille, olla saapuvilla tuomioistuinkäsittelyssä Leipzigissä. Takana on myös kuitenkin , vaikka sitä ei virallisessa kirjeenvaihdossa esiintuoda, se erinäisistä saksalaisista lausunnoista johdettu käsitys, että koko oikeudenkäynti on järjestetty yhtä paljon Neuvostoliiton häpäisemiseksi, kuin Saksan kotoisen kommunismin tukahuttamiseksi. Neuvostolehdistö onkin tutkimusten alkuvaiheista lähtien kaikin tavoin koettanut tehdä oikeudenkäynnin naurunalaiseksi, tällöin nojautuen ensi kädessä Saksassa olevien kirjeenvaihtajiensa tiedoituksiin. Ei näin ollen ole ihmeellistä, että nämä kirjeenvaihtajat Saksan nykyisten vallanpitäjien silmissä ovat epäobjektiivisiä. Kun Neuvostoliitto puolestaan ei tietenkään voinut sietää oikeudenkäynnin yhteydessä tapahtunutta diskriminointia, oli selkkaus välttämätön. Pitkäaikaiseksi se tuskin voi muodostua, mutta Neuvostoliiton ja Saksan välisten suhteiden nykyinen tila tekee todennäköiseksi, ettei uusia konfliktin ai-

---

+) Wolff'in toimiston edustaja on luopumalla mainitusta edustustehtävästään saanut jäädä Suurlähetystön virkamiehenä Moskovaan.

heita lähiaikoina tule maiden välillä puuttumaan.

A. S. Yrjö-Koskinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Tšekkoslov. kap. n:o 25.

Ministeri Yrjö Koskinen.

10/10 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1342.

Moskovassa, 12 p:nä lokakuuta 1933.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ
88/280 Sal. 33
114/10 -33
5 C 18

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä Moskovan - Lähetystön raporttia № 25, tältä päivältä, 5 kpl.:

"Neuvostoliitto ja Japani".

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. F. Yrjö-Koskinen

Herra Tuomari A. H a c k z e l l ,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i .

3710—25

Salainen.

MOSKOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 25.

Moskova *ssa* 10 *p:nä* loka *kuuta* 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
88 270 Sal. 33
14/10.33
5 C 18

Asia: Neuvostoliitto ja Japani.

Viimeaikaiset selkkaukset Itä-Kiinan radalla ovat saattaneet venäläis-japanilaiset suhteet nykyään täkäläisen ulkopoliittisen huomion pääkohteeksi. Kuten tunnettua ovat Tokiossa käydyt neuvottelut radan myynnistä Mantšukuolle nykyään kuolleessa pisteessä. Erotus myynti - ja ostotarjousten välillä on vielä tuntuva, vaikkakin molemmat puolet ovat jonkun verran alkuperäisistä vaatimuksistaan peräätyneet. Neuvostoliitto on siten alentanut osuutensa hinnan 250 milj. kultaruplasta 200 miljoonaan ja Mantšukuo nostanut tarjouksensa 50 milj. 75 miljoonaan. Mutta suurempiin myönnytyksiin ei kumpikaan puoli näytä toistaiseksi olevan halukas.

Neuvostohallitus väittää nyt Japanin koettavan päästä tarkoitustensa perille ryhtymällä sopimusten vastaisiin toimenpiteisiin venäläisen aineksen syrjäyttämiseksi Itä-Kiinan radan hallinnosta ja radan siirtämiseksi väkivalloin kokonaan Mantšukuon hallintoon. Tässä tarkoituksessa - väittää se - ovat Mantšukuon poliisiviranomaiset 24 päivänä kulunutta syyskuuta pidättäneet 6 vastuunalaista venäläistä virkamiestä radan hallinnossa syytettyinä "luottamuksen väärinkäytöstä".

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Tavallinen.

Jo 21 päivänä samaa kuuta oli ulkoasiainkomissaarin apulainen SOKOLNIKOV kutsunut luokseen Japanin täkäläisen suurlähettilään OTAn ilmoittaen hänelle neuvostohallituksen tiedossa olevan, että Mantšukuon viranomaiset valmistelevat Itä-Kiinan radan väkivaltaista haltuunottoa sekä pitävän, jos se tapahtuu, Japanin hallitusta tästä vastuunalaisena. Kun neuvostolaisten toimihenkilöiden vangitseminen sitten pari päivää myöhemmin oli tapahtunut, sai Neuvostoliiton suurlähettiläs Tokiossa, JURJENEV, tehtäväkseen protestoida sitä vastaan ja samalla ilmoittaa, että neuvostohallituksen hallussa on virallisia asiakirjoja, jotka tarpeen tullen julkaistaan ja jotka täysin osoittavat Japanin hallituksen vastuun Itä-Kiinan radan venäläistä hallintoa vastaan kohdistetuista väkivallanteoista.

Jurjenev'in ilmoitus tapahtui kuluneen syyskuun 28 päivänä. Kun sillä ei näyttänyt olevan mitään vaikutusta, on neuvostohallitus eilen, kuluvan lokakuun 9 päivänä julkaissut neljä asiakirjaa, joita se väittää virallisiksi ja joista se katsoo Japanin hallituksen vastuun Itä-Kiinan rataan nähden nykyään harjoitetusta politiikasta selviävän. Nämä asiakirjat ovat seuraavat:

1. Japanin Mantšukuossa olevan lähettilään raportti; Japanin ulkoministerille, päivätty 4 päivänä syyskuuta 1933;

2. Saman raportti samalle, päivätty 9 päivänä syyskuuta 1933;

3. Saman raportti samalle samalta päivältä; sekä

4. Japanin Harbinissa olevan pääkonsulin raportti Japanin lähettiläälle Mantšukuossa, päivätty 19 päivänä syyskuuta 1933.

Ryhtymättä tässä lähemmin selostamaan mainittujen

asiakirjojen sisältöä - ne seuraavat liitteenä tätä raporttia - mainittakoon ainoastaan, että asiakirjoista ilmenee, miten Mantšukuon hallitus, yhteistoiminnassa Japanin diplomaattisten ja sotilaallisten edustajien kanssa Mantšuriassa, on valmistanut sen toimintaohjelman, jota Itä-Kiinan radan suhteen paraikaa toteutetaan, toimintaohjelman, jonka tarkoituksena on, syrjäyttämällä asteettain venäläiset radan hallinnosta ja siirtämällä se yhä enemmän Mantšukuon hallintoon, tehdä Soviet taipuvaisemmaksi luovuttamaan rata Mantšukuon asettamilla ehdoilla.

Asiakirjojen autenttisuus on tietenkin vaikeasti todettavissa, mutta nykyisen tilanteen Kaukaisessa Idässä huomioonottaen ei niiden sisällöstä ilman muuta voida päättää päinvastaistakaan x). Japanin ei nimittäin nähdäkseni nykyään tarvitse pelätä hyökkäystä Neuvostoliiton taholta, vaikkakin se ryhtyisi tai antaisi Mantšukuon ryhtyä toimenpiteisiin, jotka tavallisissa oloissa epäilemättä johtaisivat aseelliseen ratkaisuun. Neuvostoliitto ei toistaiseksi halua sotaa eikä se sisäisen tilanteen ja rautateiden huonon kunnon vuoksi todennäköisesti sitä Kaukaisessa Idässä pystyisi käymäänkään. Siperian rata on kyllä jo Tshitaan saakka rakennettu kaksiraiteiseksi, mutta muut liikenne-edellytykset sodan käyntiin idässä ovat peräti vaillinaiset. Kaikesta tästä on Japani luonnollisesti tietoinen eikä sen senvuoksi tarvitse erikoisemmin arastella valitessaan keinoja tarkoitusperiensä saavuttamiseksi.

Toiselta puolen on huomattava, ettei Japanikaan tällä hetkellä halunne aseellista yhteenottoa Neuvostoliiton kanssa. Tässä suhteessa on mielenkiintonsa ilmoituksella, jonka Japanin Mantšukuossa olevan lähetystön lähetystöneuvos TANI edellämainitun raportin mukaan 4 päivältä syyskuuta 1933 olisi tehnyt Mantšukuon viranomaisten ja Japanin diplomaattisten ja

---

x) Toinen kysymys on, miten neuvostohallitus on saanut ne haltuunsa.

sotilaallisten edustajain kesken saman kuun 2 päivänä pidetyssä kokouksessa, nimittäin että kun Japanilla ei ole mahdollisuuksia ennen v. 1935 aiheuttaa konfliktia kontinentilla, oli toivottavaa, että pidätyttäisiin kaikista varomattomista toimenpiteistä, vaikkakin pidetään kiinni Itä-Kiinan radan uudesta järjestelyn välttämättömyydestä. Neuvostoliittokaan ei näin ollen uskone sodan vaaraan ja uhkaa senvuoksi katkaista neuvottelut Itä-Kiinan radan myynnistä. On kuitenkin ilmeistä, että Japanilla on rataan nähden kaikki valtit kädessään, minkä vuoksi Neuvostoliiton, jollei se tahdo nähdä radan vähitellen siirtyvän korvauksetta Mantšukuon hallintoon, täytynee vielä huomattavasti tinkiä myyntitarjouksestaan.

Kaikkien yllätysten varalta on Neuvostoliitto kuitenkin verrattain hyvin varustettu Kaukaisessa Idässä. Tässä suhteessa ovat Suomenkin lehdissä 30 päivänä kulunutta syyskuuta julkaistut tiedot pääasiassa paikkansa pitäviä. Kaukaisen Idän armeija käsittänee nykyään 9 à 10 divisioonaa, n. 300 tankkia ja n. 500 lentokonetta, joista lähes 300 raskasta pommituskonetta. Täydessä lastissa ei viimeksimainittujen toimintasäde kuitenkaan liene niin suuri, että ne voisivat uhata Japanin mannerta. Huomattava on myös, että talven lähetessä on Neuvostoliitto, riittävien majoituspaikkojen puutteessa idässä, pakotettu siirtämään osan joukkoja länteen päin Novo - Nikolajevskiin ja muualle.

Neuvostolehdistö on tietenkin viime aikoina kiinnittänyt Kaukaisen Idän tapahtumiin suurta huomiota. Kaikki tärkeimmät lehdet ovat Itä-Kiinan radalla syntynyttä tilannetta käsitelleet, syyttäen Japania sopimuksen rikkomisesta, anastusaikeista, provokatoorisesta toiminnasta j.n.e. Kuitenkin on merkille pantava, että mitään uhkauksia välien katkaisemisesta ei näihin mielenpurkauksiin sisälly. Samalla seurataan lehdistössä mielenkiinnolla Japanin hallituksen keskuudessa puhjenneita erimielisyyksiä maan ulkopolitiikan suuntaviivoista ja toivotaan että ulkoministeri HIROTAn ja finanssimi-

nisteri TAKAHASIn edustama, rauhallisten suhteiden kehittämistä ulospäin tarkoittava suunta "viiden ministerin keskusteluissa" pääsisi voitolle.

A. F. Ehrnrooth

Liite. Moskovan lähetystön raporttiin
№ 25 v. 1933.

Suomennos.
(Izvestija 9.IX.1933)

1. Japanin Mantšukuossa olevan lähettilään 4.IX. 1933 päivätty tiedoitus Japanin ulkoministerille.

1. Kuluvan vuoden keväästä alkaen Mantšukuo on suorittanut eräitä Itä-Kiinan rataan kohdistuvia toimenpiteitä. Radan liikkuvan kaluston poissiirtämisen estämiseksi katkaistiin siten rautatieyhteys Pogranitšnajan aseman kohdalla. Tokion radanmyyntineuvottelujen johtamiseksi meille edulliseen suuntaan ryhdyttiin lisäksi äskettäin eräisiin muihin toimenpiteisiin. Mantšukuon taholta ei haluta levittää yleiseen tietoon, että kyseessäolevain toimenpiteiden tarkoituksena on vaikuttaa Tokion neuvotteluihin, vaan painostetaan, että ne ovat puhtaasti sisäistä laatua. Tältä pohjalta lähtien Mantšukuo aikoo vaatia: a) että Itä-Kiinan rata ja koko sen hallinto alistetaan Mantšukuon lakien ja suunnitelmain alaiseksi mikäli rata sijaitsee Mantšukuon valtioalueella, ja b) että ei tunnusteta päteviksi Mukdenin sopimuksen sekä venäläis-kiinalaisen sopimuksen kohtia, jotka ovat ristiriidassa Mantšukuon valtion suvereniteetin periaatteiden kanssa, jotka eivät vastaa Itä-Kiinan radan yleistä asemaa taloudellisena yrityksenä tai jotka eivät vastaa Itä-Kiinan radalla nykyisin vallitsevaa tilannetta ja joita senvuoksi ei voida hyväksyä (kaikki tämä mainittiin myös Tokion konferenssissa esitetyssä Mantšukuon memorandumissa). Asianomaisten suunnitelmain toteuttamista tarkoittavina konkreettisina toimenpiteinä on suunniteltu seuraavaa:

a) Vaaditaan tarmokkaasti uudistusten toimeenpanoa Itä-Kiinan radan hallintokoneistossa ja kiinteän, tariffeja ja niiden laskemista ruplissa koskevan taulukon vahvistamista; lisäksi vaaditaan, että kaikissa kysymyksissä, jotka kuuluvat radan johtajan toimivaltaan, on hankittava mantšukuolaisen apulaisjohtajan hyväksyminen, jonka puutteessa johtajan virkatoimia ei voida katsoa päteviksi. Ilmoitus tästä järjestelystä on tehtävä neuvostolaisille ja se on saatettava voimaan.

b) Meidän poliisi- ja vankilaviranomaisemme suorittavat etsintöjä ja yksityiskohtaisia tutkimuksia kommunististen puolue- ja nuorisojärjestöjen, ammattiyhdistysten ja muiden Itä-Kiinan radan turvissa toimivien illegaalisten järjestöjen keskuudessa. Riippuen järjestöjen laadusta, niihin voidaan kohdistaa pontevia tukahduttamistoimenpiteitä. Kaikkialla ryhdytään taisteluun kommunistista puoluetta vastaan. Valmistelevina, radan mahdollista valtausta tarkoittavina toimenpiteinä suoritetaan ratavirkailijain, sotilaallisen poliisin y.m. mobilisointi sekä pannaan toimeen likimääräinen joukkojen sijoittelu. Suoritetaan kuhunkin neuvostolaiseen ratavirkailijaan kohdistuvia tutkimuksia ja Itä-Kiinan rautatien klubin y.m. yleisten järjestöjen odottamattomia tarkastuksia.

c) Ottaen huomioon toistuvat rajaselkkaukset esitetään jyrkkä protesti neuvostolaisten laitonta toimintaa vastaan.

2. Kuten Te Harbinissa olevan pääkonsulimme sähkösanomasta tiedätte, Mantšukuon liikenneministeriö jo noudattaa tätä ohjelmaa; se esitti ratahallinnon äskeisessä istunnossa vaatimuksen johtajan ja apulais-

johtajain toimivaltain rinnastamisesta ja on ryhtynyt tarkastustoimenpiteisiin, jotka suorittaa radan tarkastustoimisto.

25 päivänä viime kuuta saapui hra Ohasilta +) sähkösanoma, josta ilmeni, että Tokion neuvotteluissa sattuneen viivytyksen vuoksi oli suotavaa ryhtyä aktiivisiin painostustoimenpiteisiin. Tämän johdosta pidettiin kuluvan kuun 2 päivänä kokous, jossa oli läsnä japanilaisen suunnan virkamiehiä (virastojen päälliköitä) ja sotilasviranomaisia. Lähetystöstä olivat läsnä neuvokset Tani ja Hanava. Kokous pidettiin Mantšukuon valtioneuvostossa. Ottaen huomioon Kvantungin piirin uuden päällikön saapumisen, kokous käsitteli vastaisuudessa suoritettavaa konkreettista toimintaa sekä otti tarkistettaviksi Itä-Kiinan rataan kohdistuvat toimenpiteet. Tällöin Kvantungin armeijan puolesta lausuttiin, että, vaikka me kannatamme lainmukaisia toimenpiteitä, me kuitenkin katsomme väkivallan käyttämisen tarkoituksenmukaiseksi; silti me katsomme tarpeelliseksi, ennenkuin väkivaltaan ryhdytään, ennakolta sopia kaikkien asianomaisten elinten kanssa.

Huomioonottaen, että Mantšukuon palveluksessa olevain japanilaisten virkamiesten kanta tässä kysymyksessä on varsin jyrkkä, lähetystöneuvos Tani lausui, että Tokion neuvottelujen suotuisan kulun kannalta on katsottava ilmeiseksi menestykseksi Mantšukuolle, että kahden kuukauden kuluessa on jo saatu ratkaistuksi kysymys kurssin vahvistamisesta; huomioonottaen, että Japani ennen vuotta 1935 ei katso mahdolliseksi synnyttää selkkauksia mannermaalle, olisi suotavaa, että

+) Mantšukuon valtuuskunnan puheenjohtaja Tokion neuvotteluissa. Läh. muist.

pidätyttäisiin varomattomista toimenpiteistä, huolimatta Pohjois-Mantšurian radan+) valtaamisen välttämättömyydestä. Edelleen Tani viittasi siihen, että Mantšukuon kulkulaitosviranomaisten suunnitelmat edellyttävät radan yhteistä neuvostolais-mantšukuolaista hallintoa, toisin sanoen käyvät ristiin radan ostosuunnitelman kanssa. Yleishallinnon päällikkö Endo, tehden yhteenvedon kokouksen tuloksista, huomautti, että olisi suotavaa saada kysymys konkreettisesti ratkaistuksi. Seuraava kokous on 7 päivänä.

H i s i k a r i.

2. Japanin Mantšukuossa olevan lähettilään 9. IX. 1933 päivätty tiedoitus Japanin ulkoministerille.

7 päiväksi aiottu kokous lykättiin 9 päivään. Se pidettiin Mantšukuon valtioneuvostossa.

Keskustelun jälkeen ryhdyttiin käsittelemään konkreettista toimintaa koskevaa ehdotusta; tämä ehdotus oli laadittu kuluvan kuun 8 päivänä pidetyssä kokouksessa, johon otti osaa ministeriön vastuunalaisia virkailijoita.

Loppujen lopuksi päätettiin yksimielisesti toteuttaa laadittu ehdotus, kuitenkin jälempänä mainituin ehdoin. Sotilasviranomaiset ja lähetystömme ovat asianomaisille ministeriöille lähettäneet tarkat selostukset. Pyydän Teitä kiireellisesti sähköttämään käsityksenne kaikesta edellaesitetystä.

1. Ensi osan d)-kohta. Jos poliisirazzia on pakko suorittaa suuressa mittakaavassa ja on kohdistettava myöskin huomattaviin henkilöihin, pidetään ennakolta yhteinen kokous.

2. Sikäli kuin käy vaikeaksi käytännössä toteuttaa ehdotuksen 2 osaa, se toteutetaan suotuisain olosuhtei-

---

+) Itä-Kiinan radan japanilainen nimitys. Läh. muist.

den vallitessa ja mahdollisuuksien rajoissa.

3. Ehdotuksen 5 osa pannaan täytäntöön alustavan tutkimuksen jälkeen.

H i s i k a r i .

3. Japanin Mantšukuossa olevan lähettilään 9.IX. 1933 päivätty tiedoitus Japanin ulkoasiainministerille.

Pohjois-Mantšurian radan ostoa koskevain neuvottelujen jouduttamiseksi on päätetty ryhtyä seuraaviin toimenpiteisiin.

1. Käyttämällä hyväksi Pohjois-Mantšurian radan tarkastusosastoa ja muita elimiä kerätään aineistoa radan neuvostolaisten työntekijäin laittomasta toiminnasta. Tämä aineisto annetaan tutkimuksen toimeenpanoa varten eksploatointiosastolle ja poliisihallinnolle. Tätä varten a) tarkastusosastolle on annettava lupa mainitun aineiston keräämiseen ja tutkimuksen toimeenpanoon; b) sopivana ajankohtana johtajan neuvonantaja tai päätarkastaja panee alkuun oikeusjutut; c) kun syyte on nostettu, syytetyt otetaan kuulusteluun tai tarpeen vaatiessa pidätetään; d) kiinnitetään tarpeellista huomiota siihen, ettei herätettäisi aiheetonta vaikutelmaa laajasta poliisirazziasta, Tarkoituksena on suorittaa razzia pienessä mittakaavassa ja pidättää vähemmän huomattavia henkilöitä. On kuitenkin olemassa mahdollisuus, että tutkimusta toimitettaessa on pakko laajentaa suunnitelmaa ja kohdistaa toimenpiteet tärkeisiin toimihenkilöihin (kaikki tämä suoritetaan oikeus-, poliisi- ja ratahallintodepartementin yhteistoimin).

2. Mantšukuon liikenneministeriö antaa hallinnon esimiehelle määräyksen, että radan johtajan kaikkien toimenpiteiden ja käskyjen vastedes tulee olla apulaisjohtajan hyväksymiä. Jos tätä järjestelyä ei noudateta, esimiehen

on pidettävä sellaista menettelyä oikeudettomana ja joko poistettava toimenpide tai saatettava asia oikeuteen. Esimiehelle annetaan toimeksi saattaa tämä hallinnon ja kaikkien osastonjohtajien tietoon. Sen lisäksi liikenneministeriö sopivassa tilaisuudessa antaa esimiehelle määräyksiä, jotka koskevat tariffikysymyksiä, ratavirkailijain lukumääräin tasavertaistuttamista y.m. (Tämän suorittaa ratahallintodepartementti).

3. Hankitaan selvitys Harbinissa ja Pohjois-Mantšurian radan alueella asuvain neuvostokansalaisten toimista, asuinpaikoista, maahantulon tarkoituksesta ja passeista. Toimitetaan odottamattomia tarkastuksia Harbinin kauppakoulussa ja rautatieläisten klubeissa pitkin koko rataa. Lisäksi toimeenpannaan erilaisten muiden kommunististen järjestöjen ankara valvonta (tämän suorittaa poliisidepartementti).

4. Pohjois-Mantšurian radan yhteydessä toimivan pankin ja osuusliikkeen veronmaksujen ja yleisen toiminnan tutkimiseksi kutsutaan rahaministeriön tarkastusosastoon ja tulliin kuulusteltaviksi vastuunalaisia henkilöitä mainituista neuvostolaitoksista , ja toimitetaan kirjanpitokirjojen tarkastus (nämä tehtävät suorittaa rahaministeriö).

5. Laaditaan ehdotus Pohjois-Mantšurian radan yksityisten velkojain pakottamiseksi vaatimaan rautatieltä saatavainsa maksua ja hakemaan senjälkeen rautatien omaisuutta takavarikkoon. Mitä tulee neuvotteluihin velkojain kanssa ja takavarikkoon pantavan omaisuuden valintaan, pidetään ennakolta yleinen kokous (tässä mainitut tehtävät suorittaa oikeusdepartementti yhdessä ratahallintodepartementin kanssa).

6. Joudutetaan Neuvostoliiton ja Kiinan välisen selkkauksen ajoilta vankilassa olevain valkoisten venäläisten (heidän asioitaan ei ole vielä täydelleen tutkittu) asiain tutkimista ja heidän vapauttamistaan (tämän suorittaa oikeusdepartementti).

7. Kaikkia edellämainittuja kohtia täytäntöönpantaessa kiinnitetään tarkkaa huomiota seuraaviin seikkoihin: a) Kaikkiin mainittuihin toimenpiteisiin ryhdytään nopeasti; b) Näennäisesti ne toimeenpannaan täysin riippumattomina Tokion neuvotteluista. Ne suoritetaan Mantšukuon hallituksen sisäisinä toimenpiteinä. c) Erikoista huomiota kiinnitetään kaikkien suunniteltujen toimenpiteiden salassapitämiseen ja siihen, ettei niistä leviä tietoa sivullisille; d) Suunnitelman toteuttamisen yhtenäistämiseksi Harbiniin aika ajoin saapuvat poliisi-, oikeus-, ja ratahallintodepartementin päälliköt sekä muita johtavia henkilöitä; e) paitsi kaikkien Harbinissa olevain Mantšukuon viranomaisten kanssa pidettävää yhteyttä luodaan kiinteä yhteys myöskin Japanin Harbinissa olevaan sotilasvaltuuskuntaan ja sen välityksellä Mantšuriassa olevaan japanilaiseen divisioonaan sekä santarmijoukkoihin; f) Suunnitelman täytäntöönpanosta annetaan selostukset Mantšukuon sisäministeriölle ja muille asianomaisille elimille.

H i s i k a r i

4. Japanin Harbinissa olevan pääkonsulin 19. IX. 1933 päivätty tiedoitus Japanin Mantšukuossa olevalle lähettiläälle.

Tänään 19 päivänä sotilasvaltuuskunnan huoneistoon kokoontuivat poliisidepartementin päällikkö Nahao,

oikeusdepartementin päällikkö Kuritana, liikenneministeriön edustaja Morita sekä eräät muut Harbinissa olevat japanilaisten ja mantšukuolaisten elimien virkamiehet (paitsi kansallisuudeltaan mantšurialaisia) käsittelemään Teidän edellämainitun sähkösanomanne sisältämäin ohjeiden täytäntöönpanoa, ja päättivät toteuttaa ne paikallisin voimin.

1. A. Mitä tulee Teidän sähkösanomanne 1 kohtaan, päätettiin kuluvan kuun keskivaiheilla pidättää ja pitää vangittuina kuusi henkilöä syypäänä veturien poiskuljettamiseen ja yksi syypäänä rautatien varojen luvattomaan käyttelyyn: a) salaisen osaston päällikkö Kalin, b) veturivarikon päällikkö Lavrov, c) liikkuvan kaluston hankintaosaston päällikkö Ablov, d) raha-asiain osaston päällikkö Kubli (kaikki Harbinista); e) Mantšurian aseman varikon päällikkö Sitsenko; f) Mantšurian aseman päällikkö Abramenko; g) Pogranitšnajan aseman päällikkö Katylj.

B. Pohjois-Mantšurian radan tarkastusosasto nostaa oikeudessa syytteen mainittuja rikkomuksentekijöitä vastaan.

C. Mantšurian ja Pogranitšnajan asemilla asuvat henkilöt pidättää rajavartiosto; senjälkeen heidät lähetetään Harbiniin, missä toimitetaan kaikkien pidätettyjen yhteinen kuulustelu.

D. Toiminnan yhtenäistämiseksi muodostetaan toimeenpanokomitea.

E. Edellämainittujen toimenpiteiden yhteydessä huolehtii kaikkien tiedoitusten antamisesta poliisidepartementin päällikkö; minkäänlaista yksityisten erillistä esiintymistä lehdistössä tai propagandantekoa ei sallita.

F. Jos joku pidätettäessä tekee vastarintaa tai ryhtyy hävitystoimiin, voidaan viipymättä käyttää aseita.

G. Pohjois-Mantšurian rautatien tarkastusosaston suoritettua tutkimuksensa toimeenpannaan toinen sarja pidätyksiä.

H. Koska on tarjona vaara, että sopiva hetki menetetään, jos jokaisessa yksityistapauksessa kysytään ohjeita keskuksesta, annetaan yksityiskohtain suunnittelu paikallisten elimien tehtäväksi.

2. Teidän sähkösanomanne 3 kohta pannaan toimeen senjälkeen kuin saman sähkösanoman 1 kohta lokakuun 10 ja 15 päivän välillä on saatettu täytäntöön.

N o r i s i m a .

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovaesa olevan Lähetystön rap. n:o 26.

Ministeri Yrjö-Koskinen

18/10 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Moskovassa, 18 p:nä lokakuuta 1933.

№ 1379.

89 270 Kre. 33
21/10.33

Herra Ministeri,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, oheenliitettyinä Moskovan-Lähetystön raporttia № 26 tältä päivältä, 5 kpl.:

" Eräitä huomioita Geneven tapahtumain vaikutuksesta Neuvostoliitossa".

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. J. Ehrnrooth

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri,
Helsinki.

UE 11:A 4.

Salainen.

M o s k o v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 2 6 .

Moskova ssa 18 p:nä loka kuuta 1933.

Asia: Eräitä huomioita Geneven tapahtumain vaikutuksesta Neuvostoliitossa.

Saksan luopuminen Kansainliitosta ja varustusten supistamiskonferenssista on Neuvostoliitossakin luonnollisesti herättänyt suurta huomiota. Isvestija, Pravda ja Krasnaja Svjesda, muista mainitsematta, ovat käsitelleet asiaa johtavissa kirjoituksissa,+) alleviivaten syntyneen tilanteen kriitillisyyttä. Täkäläiselle lehdistöllehän tapahtuma antaa kiitollisen aiheen jälleen pureskella mieliteemaansa sodan vaaran läheisyydestä.

Neuvostoliitto näkee tietenkin kernaasti, että suhteet kapitalististen valtojen välillä ovat huonot ja että niiden kesken syntyy selkkauksia, joita se sitten ehkä voi käyttää hyväksi omiin tarkoituksiinsa. Sillä on myös mieluista kaikki, mikä on omansa heikentämään Kansainliiton arvovaltaa. Mutta joskin Saksan ottama askel tässä suhteessa on sen pyrkimysten mukainen, ei muodostunut tilanne kuitenkaan ole sille yksinomaan mieluisa. Kuten aikaisemmin jo olen tiedoittanut, herättää kansallissosialistisen Saksan äkkijyrkkä aktiivisuus neuvostohallituksen piireissä eräänlaista

---

Kts. Lähetystön sanomalehtikatsaus N:o 58
19 p:ltä lokakuuta 1933.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen.

levottomuutta, joka pohjimmiltaan johtunee siitä, että Neuvostoliitto e i o l e v a l m i s näyttelemään osaa europalaisessa sodassa. Yhtä vähän kuin se nykyään haluaa sotaa Kaukaisessa Idässä, yhtä vähän se halunnee sotaisia selkkauksia Europassa. Kansainvälisten suhteiden tähänastinen kehitys Europassa, latentti jännitys voitettujen ja voittajavaltojen välillä on ollut sen pyrkimyksille erittäin otollinen. Se on sallinut sen rauhassa antautua sisäiseen rakennustyöhön, jonka se epäilemättä toivoo, jos se saa rauhassa jatkaa, ennen pitkää johtavan siihen, että sillä paitsi sotilasteknillisiä,on myös sisäiset edellytykset tärkeän osan näyttelemiseen maailman politiikassa. Missä määrin näillä toiveilla on todellisuuspohjaa, jääköön tässä harkitsematta, mutta niissä on nähdäkseni löydettävissä pääasiallinen selitys Neuvostoliiton nykyiselle rauhanrakkaudelle ja samalla pelolle, että tilanne maailmassa kehittyy aseellisiin ratkaisuihin ennen, kuin Neuvostoliitto on siihen valmis.

Neuvostoliitolla on tietenkin sitäpaitsi erikoinen syy, miksi se ei nykyään halua selkkauksia Europassa, nimittäin kriitillinen tilanne Kaukaisessa Idässä. Tähän saakka on Neuvostoliitto voinut verrattain rauhallisesti suhtautua Kaukaisen Idän tapahtumiin, vakuutettuna siitä, että suoranaista hyökkäyksen vaaraa siellä ei toistaiseksi ole. Mutta tilanne saattaisi muuttua toiseksi, jos sen selän takana, Europassa, syttyisi sota, jonka olosuhteiden pakosta ja riippumatta siitäkin, osallistuisiko Neuvostoliitto siihen vai ei, täytyisi sitoa sen päähuomion puoleensa. Epätietoisuus siitä, mitä Japani näissä olosuhteissa tekisi, herättää täällä tietenkin levottomuutta. Tässä yhteydessä on syytä vielä mainita täkäläisten lehtien uutisista, että Japanin hallituksen

sisäisissä erimielisyyksissä Saksan poistuminen varustusten supistamiskonferenssista on antanut sota- ja meriministereille aiheen entistä jyrkemmin pitää kiinni vaatimuksestaan Japanin varustelun lisäämisestä.

On tietenkin varovaisuudella suhtauduttava hälyytystietoihin sodan vaarasta Europassa, mutta kieltää ei sovi, että tulenarkoja kohtia löytyy ja että Saksan poistuminen Kansainliitosta on tulenarkuutta lisännyt. Tuskinpa erehdytään, jos pidetään tilanteen sähköisyyttä Itävallassa europalaisen sodan vaaran mittarina nykyään. Jos paine siellä laskee, vähentynee myös sotaisten selkkausten vaara. Jos taas kansallissosialistit pääsevät valtaan Itävallassa, puhumattakaan siitä, että Habsburgit astuisivat näyttämölle siellä ja ehkä Unkarissa, lienee aseellinen ratkaisu lähellä. Tulisivatko Italia ja Ranska tällöin kulkemaan samaa tietä, on varsin epätietoista.

Eräät pilkahdukset täkäläisessä lehdistössä viittaavat siihen, että neuvostohallitus pelkää jotakin tällaista.

A. J. Yrjö-Koskinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön tap. n:o 27.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

28/10-33.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1424.

Moskovassa 30 päivänä lokakuuta 1933.

Salainen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
PK 95/1271/ao. 1933
4/11 '33 9 LHL
KIRJE 5 C. ASIAK. Cs ASIA

Herra Ministeri,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, oheenliitettyinä Moskovan - Lähetystön raporttia n:o 27, 6 kpl., tältä päivältä:

"Neuvostoliitto ja Yhdysvallat".

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. T. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri,
Helsinki.

3710—25

Salainen.

MOSKOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
K 95 12 21 ae. 1933
4/a 33 9
RYHMÄ 5 OSASTO C 8. ASIA

RAPORTTI n:o 27.

Moskova *ssa* 28 *p:nä* loka *kuuta* 1933.

Asia: Neuvostoliitto ja Yhdysvallat.

Täällä kauan jännityksellä odotettu virallinen yhteys Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välillä on nyt presidentti Rooseveltin aloitteesta otettu. Sen aiheuttama mielihyvä tuodaan täkäläisessä lehdistössä peittelemättä julki. Välitön tunnustus olisi tässä suhteessa tuskin mitään voinut muuttaa. On ilmeistä, että lopullista tunnustusta pidetään varmana ja sitä edeltäviä neuvotteluja muodollisuutena, josta suuremmitta vaikeuksitta selvitään.

Tunnustuksen saaminen Yhdysvaltojen taholta on jo vuosikausia ollut Neuvostoliiton ulkopolitiikan tärkeimpiä pyrkimyksiä. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on neuvostohallitus ensi kädessä koettanut käyttää taloudellisten etujen houkutusta, tähän asti kuitenkaan siinä onnistumatta. Ja nytkin täytynee katsoa, jos Rooseveltin alotetta tunnustus seuraa, poliittisten seikkojen sangen määräävällä tavalla vaikuttaneen asiain ratkaisuun.

On tietenkin täältä käsin vaikeata käydä arvioimaan, mitkä näkökohdat lähinnä ovat määränneet Rooseveltin kannanoton. Lähellä on kuitenkin otaksuma, että kansainvälisten poliittisten suhteiden nykyinen kriisi ja ennen kaikkea tilanteen kehitys

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen.

Kaukaisessa Idässä ja ehkä Saksassa ovat olleet myötävaikuttamassa Rooseveltin päätökseen. Vermana sen sijaan voidaan pitää, että Neuvostoliiton taholla annettaisiin säännöllisten suhteiden aikaansaamiselle Yhdysvaltoihin aivan ensiluokkainen poliittinen merkitys, jonka rinnalla kaupallisten suhteiden todennäköinen elpyminen maiden välillä jäisi varjoon.

Olen eräässä aikaisemmassa raportissani huomauttanut, neuvostohallituksen toivovan saavansa Yhdysvalloista, niiden tunnustettua Neuvostoliiton, arvokkaan liittolaisen Japanin expansionipyrkimyksiä vastaan Kaukaisessa Idässä. Missä määrin nämä laskelmat osoittautuvat paikkansa pitäviksi, jää nähtäväksi, mutta kieltämätöntä on, että molemmat maat pitävät näiden pyrkimysten vastustamista etujensa mukaisena ja että niillä siis tässä on huomattava yhteinen intressi valvottavana. Mutta siitäkin riippumatta johtaisiko tämä etujen rinnakkaisuus lähempään poliittiseen yhteistoimintaan maiden välillä Tyyneen valtameren ja Kaukaisen Idän kysymyksissä, on ilmeistä, että tunnustuksen saaminen Yhdysvalloilta jo semmoisenaan olisi omansa vahvistamaan Neuvostoliiton asemaa Japanin suhteen, samalla kun se epäilemättä lisäisi sen merkitystä kansainvälisissä suhteissa yleensä.

Joskin siis Neuvostoliiton todennäköistä tunnustamista lähiaikoina Yhdysvaltojen taholta mielestäni ensi sijassa on katsottava poliittista taustaa vastaan, ei voida kieltää, etteikö sillä olisi huomattava kauppapoliittinenkin merkitys. Tunnustuksen jälkeen tulisi epäilemättä osa tilauksia, jotka muuten annettaisiin Europan markkinoille, sijoitettavaksi Yhdysvaltoihin. Kuitenkin on tässä suhteessa laskelmia tehtäessä syytä olla varovainen. Neuvostoliiton ostokyky on nimittäin nykyään heikko ja kokonaan riippuvainen luottoehdoista hankintamaassa. Jos luottosuhteet Yhdysvalloissa voidaan järjestää Neuvostoliitolle edullisiksi, on mahdollista, että

sen tilaukset voivat alkuaikoina saavuttaa huomattavatkin mittasuhteet. Muussa tapauksessa jäänevät ostot verrattain vaatimattomiksi ja joka tapauksessa riippuvaisiksi siitä, että se saa ostonsa suorittaa tavarassa.

Neuvostoliiton hankinnat Yhdysvalloista ovat ajottain jo aikaisemmin olleet huomattavat, joskin ne viime ja kuluvana vuonna ovat jyrkästi laskeneet, kuten näkyy seuraavasta tilastosta:

	Tuonti Yhdysvalloista.		Vienti Yhdysvaltoihin.	
V. 1923	4.5	milj. doll.	1.4	milj. doll.
" 1924	42.1	" "	8.2	" "
" 1925	68.9	" "	13.1	" "
" 1926	49.9	" "	14.1	" "
" 1927	64.9	" "	12.9	" "
" 1928	74.1	" "	14.0	" "
" 1929	85.0	" "	22.5	" "
" 1930	114.4	" "	24.4	" "
" 1931	103.7	" "	13.1	" "
" 1932	14.1	" "	9.5	" "
" 1933 (8 kk)n.	7.3	" "	n. 6.0	" "

Ensimäisen viisivuotissuunnitelman vaikutukset ovat ylläolevissa numeroissa selvästi havaittavissa.

Kysymyksillä, jotka tulevat esille niissä neuvotteluissa, joita käymään ulkoasiainkomissaari LITVINOV täältä toissa iltana matkusti, on tietenkin mielenkiintonsa. Arveluna mainitaan täällä kysymys Yhdysvaltojen ja sen kansalaisten tsaarivallan aikuisista saatavista sekä kysymys Yhdysvaltain kansalaisten oikeudellisesta asemasta Neuvostoliitossa tunnustuksen jälkeen. Täältä käsin ei tästä asiasta kuitenkaan voida mitään sen tarkempaa sanoa.

A. S. Yrjö-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön raportti N:o 28.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

11/11 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1489.

Moskovassa 15 päivänä marraskuuta 1933.

S a l a i n e n.

98 27½ hac. 33
18/11. 33

5 C 18

Herra M i n i s t e r i ,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä Moskovan - Lähetystön raporttia, n:o 28, 6 kpl. tältä päivältä.

"Neuvostoliiton ja Japanin väliset suhteet".

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. V. Ehrnrooth

Ministeri.

Herra Tuomari A. HACKZELL,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i .

3710—25

Salainen.

MOSKOVA **SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.**

98 2/2 a.a. 33

15/11-33

OSASTO

5 C 18.

RAPORTTI n:o 28.

Moskova *ssa* 11 *p:nä* marras *kuuta* 19 33.

Asia: Neuvostoliiton ja Japanin väliset suhteet.

Kun Neuvostoliiton ja Japanin välisillä suhteilla on erikoinen mielenkiintonsa kaikille Neuvostoliiton naapureille lienee syytä taas viimeaikaisten tapausten valossa niitä lyhyesti käsitellä. Kieltää ei tällöin saatettane, että sitä jännityksen laukeamista, mitä voitiin odottaa HIROTAn ulkopolitiikan seurauksena, ei ainakaan toistaiseksi ole tapahtunut, vaan että päinvastoin suhteet nykyään ovat entistäänkin kireämmät.

Todennäköisesti kuitenkin erehdytään, jos tämän perusteella vedetään johtopäätöksiä ministeri Hirotan tarkoitusperiin nähden. Päinvastoin viittaavat keskustelut Japanin hallituksen keskuudessa, sikäli kuin niitä täältä käsin on voinut seurata, siihen, että hän haluaisi suhteiden rauhoittumista Neuvostoliittoon päin. Kun kuitenkin tapahtumat osoittavat päinvastaista, lienee selitys - edellyttämällä, että edelläesitetty käsitys Hirotan omista pyrkimyksistä on oikea - löydettävissä siitä, että nykyisessä Japanissa sotilaspiirit ja niiden edustajina sota- ja meriministerit sangen ratkaisevasti vaikuttavat myös ulkopolitiikan hoitoon.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen

Viime aikoina on jälleen sattunut useita tapauksia, jotka ovat olleet omansa lisäämään sitä ärsytystä, minkä Itä-Kiinan radan vastuunalaisten venäläisten virkamiesten edelleen selvittämätön vangitseminen täällä on aiheuttanut. Näistä ansaitsee mainitsemista pari, nim. Neuvostoliiton väittämä, yhdeksän japanilaisen lentokoneen suorittama tiedustelulento 25 à 30 km. syvälle Neuvostoliiton alueelle Amurin lahden rannikolla luoteeseen Vladivostokista sekä eräs japanilaisen sähkösanomatoimiston "Simbun Rengon" levittämä sensatiotiedoitus. Edellisen johdosta on Neuvostoliiton suurlähettiläs JURENEV 6 päivänä kuluvaa kuuta jättänyt Japanin hallitukselle muodollisen protestin, vaatien syyllisten rankaisemista. Jälkimäinen taas ei, ainakaan toistaiseksi, ole aiheuttanut virallisia toimenpiteitä, mutta neuvostolehdet kiinnittävät siihen samoin kuin yleensä japanilaisen lehdistön sensatiouutisiin suurta huomiota. Tiedoituksessa väitetään x) "auktoritatiivisesta lähteestä" saatujen tietojen perusteella Neuvostoliiton tehostavan sotavalmistuksiaan Japania vastaan m.m. rakentamalla linnakkeita eri paikkoihin Mantšukuon rajan läheisyyteen. Samalla Komintern - jatketaan tiedoituksessa - saatuaan vakoiluteitse tietoja Mantšukuon "poliittisista, taloudellisista ja sotilaallisista" suunnitelmista, on päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin sisäisen rauhan häiritsemiseksi Mantšukuo'ssa osaksi kommunistista toimintaa tehostamalla, osaksi tukemalla irrallisten rosvojoukkojen taistelua japanilais-mantšukuolaista valtaa vastaan, edelleen häiritsemällä liikeyhteyksiä j.n.e. Näitä tarkoitusperien toteuttamista varten on useita tiedoituksessa nimeltä mainittuja Itä-Kiinan radan entisiä toimihenkilöitä määrätty johtoasemiin erinäisissä kommunistisissa järjestöissä Mantšukuo'ssa.

Missä määrin näissä väitteissä - paitsi mitä tulee Neuvostoliiton varusteluun Kaukaisessa Idässä - on perää, on vaikeata käydä sanomaan, mutta mitään kovin epätodennäköistäkään

---

x) Neuvostolehtien tietojen mukaan, joista lähempi selostus seuraa Lähetystön sanomalehtikatsauksessa.

niissä ei ole. Täällä tietenkin ne väitetään keksityiksi.

Toiselta puolen on huomattava, että eräiden neuvostohallituksen virallisiksi väittämien japanilaisten asiakirjain, joista aikaisemmin olen tiedoittanut, julkaiseminen taas Japanissa on herättänyt pahaa verta. Mihinkään virallisiin toimenpiteisiin ei Japani kuitenkaan ole asian johdosta ryhtynyt, jollei oteta lukuun sitä, että Japanin ulkoasiainministeriö lienee väittänyt ne väärennetyiksi tätä väitettä kuitenkaan tietääkseni mitenkään perustelematta. Vastaotteeksi voidaan tuskin katsoa sitäkään, että Hirota olisi keskusteluissaan Jurenev'in kanssa keinoista tilanteen parantamiseksi, täkäläisten ulkomaalaisten kirjeenvaihtajien kertoman mukaan, myrkyllisesti huomauttanut, että Neuvostoliiton osoittaakseen rauhantahtoaan ja seuratakseen Yhdysvaltojen esimerkkiä, mitä tulee laivaston sijoitukseen, täytyisi vetää pois joukkonsa Kaukaisesta Idästä. Onko tässä perää, ei kuitenkaan ole täältä käsin todettavissa.

Venäläis-japanilaisten suhteiden viimeaikainen kiristyminen sai erittäin selvän ilmaisun myös Komissaarien neuvoston puheenjohtajan MOLOTOVin lokakuun vallankumouksen XVI-vuotisjuhlassa kuluvan marraskuun 7 päivänä pitämässä puheessa. Sen ulkopolitiikkaa koskeva osa oli miltei yksinomaan omistettu Japanille ja sen, maiden välisistä suhteista käyttämä kieli odottamattoman suora ja samalla mahtipontinen. Täydellisyyden vuoksi otettakoon siitä tähän seuraava kohta, vaikkakin puhe jo on ollut Suomenkin lehdissä selostettuna: -"Jos nykyään näemmekin pääasiallisen tehtävämme kaikenlaisten seikkailujen torjumisessa, jotka tähtäävät rauhan rikkomiseen sekä huolenpidossa punasen armeijan ja puolustuksemme vahvistamisesta, ja vaikkakin myös vastaisuuteen nähden tulemme järkkymättä harjoittamaan rauhanpolitiikkaa ja pyrkimään säännöllisten suhteiden vahvistumiseen naapuriemme kanssa, niin jos Neuvosto-

liiton kimppuun hyökätään, on tehtävämme vain yksi: vastustajan täydellinen murskaaminen ja punasen armeijan voitto.

Me seuraamme erikoisella kiinnostuksella tapahtumia Kaukaisessa Idässä. Me olemme vakuutettuja siitä, että rinnan Neuvostoliiton yleisen voimistumisen kanssa on kasvanut ja voimistunut myös punanen armeija. Meidän täytyy kiinnittää yhä kasvavaa huomiota huolenpitoon punasesta armeijasta ja me olemme vakuutettuja siitä, että hyökkääjä nopeasti saa huomata, mitä merkitsee olle tekemisissä punasen armeijan kanssa, jota koskaan vielä ei ole voitettu."[1]

Edelläselostamistani tapahtumista ja mielialanilmauksista voisi helposti johtua päättelemään, että sodan puhkeamisen vaara jo nyt on ilmeinen. Niin ei kuitenkaan liene asianlaita. Ensinnäkin tekee talven tulo sotatoimet näillä kummankin maan keskuksista etäällä olevilla alueilla erittäin vaikeiksi, joskaan ei mahdottomiksi. Sitä paitsi ei kummallakaan maalla liene nykyään sodan alkamiseen halua eikä nähdäkseni Japanilla siihen vielä syytäkään. Täkäläisessä diplomaattikunnassa onkin se käsitys yleinen, että Japani toistaiseksi tyytyy vain vahvistamaan asemaansa Kaukaisessa Idässä.[2] Mutta samaa tekee myös Neuvostoliitto. Se joka tässä kilpailussa - yleiset sodankäyntimahdollisuudet tietenkin samalla huomioonottaen - katsoo päässeensä voitolle, se alottanee sodan, sillä ilman aseellista ratkaisua ei tilanne Kaukaisessa Idässä voine ajan pitkään selvitä.

A. I. Yli-Luukkonen

---

1) Ilmeisesti on sotaretki Puolaa vastaan unohtunut.

2) Suomen lehdissä mainituille japanilaisille joukkosiirroille en ole täällä voinut saada vahvistusta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön raportti n:o 29.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

24/11 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1542.

Moskovassa 24 päivänä marraskuuta 1933.

Salainen.

100 272 Kre. 33
2/12.33
5 C18

Herra Ministeri,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, oheenliitettyinä kuusi kappaletta Moskovan-lähetystön raporttia n:o 29 tältä päivältä:

Kuluvan hakkuukauden metsätöiden valmistelu Neuvostoliitossa.

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus

A. V. Ehrn-Rokkinen

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri,
Helsinki.

3710—25

Salainen.

MOSKOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

100 272 he. 33
2/12 33
5 @ 05

RAPORTTI n:o 29.

Moskova ssa 24 p:nä marras kuuta 19 33.

Taloudellisia tiedoituksia n:o 1.

Asia: Kuluvan hakkuukauden metsätöiden valmistelu Neuvostoliitossa.

Kuten tunnettua, ovat metsätyöt Neuvostoliitossa edellisinä vuosina tulleet suoritetuiksi normeihin verrattuna huomattavin vajauksin, joskin puutavaratuotannon kokonaismäärä on noussut. Parannusta on koetettu aikaansaada yhä yksityiskohtaisemmin säännöstelemällä väestön työvelvollisuus metsäalueilla, mutta repeämät ovat tästä huolimatta vuodesta vuoteen jatkuneet. Tällöin on kuitenkin huomioonotettava, että vahvistetuille normeille tuskin on annettava sitä merkitystä, että niiden täyttäminen Neuvostoliiton taloudellisissa laskelmissa vakavasti otettaisiin lukuun. Ne sisältävät pikemminkin eräänlaisen maksimiohjelman, jonka pohjalla voidaan, tai ainakin koetetaan kiristää työtehoa, mutta jonka rinnalla keskuselimillä varmaankin on todellisuuspohjaisemmat laskelmansa. Tähän viittaa sekin, että jos poikkeustapauksissa jollakin tuotantoalalla tuotanto todella näyttää menevän eteenpäin, vuodeksi vahvistettuja normeja vuoden varrellakin nostetaan, välistä pariinkin kertaan. Toisin sanoen normia käytetään kannustimena yhä suurempiin työsuorituksiin.

Metsätöiden alkaessa kuluneen lokakuun 1 päivänä eivät keskuselimet vielä olleet saaneet valmiiksi määräyksiä metsätyö-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen ja lisäksi min. Koskenmaa ja Yhtra
E. F. Vrede.

velvollisuuden uudeksi järjestelyksi kuluvan talven hakkuukautta varten. Metsätöihin lähdettiin näinollen viime talvena voimassaolleen, työväen mobilisointiin perustuvan järjestelmän pohjalla, jonka syyksi nyt tahdotaan lukea, ettei metsätöihin ole saatu riittävää määrää työväkeä eikä hevosia. Nyttemmin on kuitenkin tämäntalvinen työvelvollisuus vahvistettu kansankomissaarien neuvoston määräyksellä 19 päivältä kuluvaa marraskuuta. Se sisältää pääasiassa seuraavaa:

Metsäteollisuuskomissariaatti, Metsäteollisuuden vetovoimaliitto, Liikennekomissariaatin metsätyöelimet, liitto- ja autonomisten tasavaltojen hallitukset sekä aluepiirien ja alueiden toimeenpanevat komiteat velvoitetaan 15 päivään tulevaa joulukuuta mennessä pitämään huolta siitä, että metsäteollisuusjärjestöjen (ljespromhos) ja yksityisten kolhoosien kesken tehdään kaksipuoliset sopimukset, joissa tarkalleen määrätään, mitä tehtäviä kuuluu kullekin kolhoosille ja minkä ajan kuluessa sen on valmistettava ja poisvietävä puutavara. Sopimuksilla on oikeudellisesti sitova voima ja ovat sopimuspuolet edesvastuussa sen täyttämisestä. Samalla velvoitetaan metsäteollisuuskomissariaatti, liitto- ja autonomisten tasavaltojen hallitukset sekä alueelliset toimeenpanevat komiteat pitämään huolta siitä, että jokaiselle metsäteollisuuspiirille, kyläneuvostolle ja kolhoosille 25 päivään marraskuuta mennessä toimitetaan tieto alueen lopullisesta hakkuu- ja ajosuunnitelmasta niin hyvin kuluvan vuoden viimeisellä neljänneksellä kuin koko alkaneella hakkuukaudella. Tämän ohella on pidettävä huolta siitä, että jo ensivuoden ensimmäisellä neljänneksellä saadaan vedetyksi 75 à 80 % koko vuosisuunnitelmasta.

Palkanmaksuun nähden vahvistetaan määräyksessä kaksi vaihtoehtoista maksutapaa, nim. joko välitön maksu työssä olleelle kolhoositalonpojalle, vähentämällä kuitenkin 20 % rahapalkasta, mitkä asetetaan kolhoosin käytettäviksi rekien, valjaiden y.m. työvälineiden korjaamista varten, taikka kaiken kol-

hoosin jäsenille tulevan palkan suoritus kolhoosille, joka kunkin jäsenen metsätyöpäivien mukaan sitten jakaa sen heille. Viimeksimainittu maksutapa tulee käytäntöön milloin kolhoosi yleisessä kokouksessa on niin päättänyt. Tässä tapauksessa on metsäteollisuusjärjestön yhdessä kolhoosin kanssa tarkalleen vahvistettava työnormit metsätöille työpäivässä. Palkkio työsuorituksesta yli normin jää kolhoosin jäsenen vapaasti käytettäväksi. Kolhoosinhallinnolla on edesvastuu normien täyttämisestä.

Metsäteollisuuskomissariaatti velvoitetaan pitämään huolta leivän, ryynien ja kauran täsmällisestä hankinnasta ja Hankintakomissariaatti taas muiden elintarpeiden ja tarvikkeiden.

Kolhoosien hallintojen tulee muodostaa metsätöitä varten erikoisia joukkueita, "brigadeja", joita kutakin johtaa kolhoosin jäsenistä valittu työnjohtaja, "brigadiiri". Kuukausisuunnitelman ylittämisestä saa brigadiiri laskea hyväkseen 2 % koko brigaadin työansioista.

Metsäteollisuusjärjestön on sopimuksia kolhoosin kanssa tehtäessä sitouduttava, paitsi täsmälliseen palkanmaksuun ja tavarain jakeluun, myös kolhoosien varustamiseen rakennustarpeilla, haloilla, kulutustavaroilla, maanviljelyskoneilla j.n.e.

Metsätöitä ja uittoja ensi vuoden toisella ja kolmannella vuosineljänneksellä, jolloin pääosa kolhoosien jäsenistä tarvitaan maanviljelystöissä, silmälläpitäen velvoitetaan Metsäteollisuuskomissariaatti kuukauden kuluessa määrittelemään yhdessä alueellisten toimeenpanevien komiteojen kanssa, miten paljon vakinaista työvoimaa tarvitaan kunkin metsäteollisuuspiirin työmailla sekä 1 päivään maaliskuuta 1934 mennessä pitämään huolta siitä, että työkaaderit ovat täydennetyt.

Yksityistalonpoikien on määräyksen mukaan yksitellen tehtävä vastaavanlaatuisia sopimuksia asianomaisen metsäteollisuusjärjestön kanssa.

Ylläselostettujen sopimusten tekemisen helpoittamiseksi on

Metsäteollisuuskomissariaatin toimesta "Ljesnaja Promishljennostj"-lehdessä julkaistu mallisopimus, jossa yksityiskohdittain määritellään kummankin sopimuspuolen velvollisuudet.

Samoihin aikoihin yhteisesti antamallaan määräyksellä ovat metsäteollisuuskomissariaatin kollegio, metsä- ja uittotyöläisten ammattiliiton keskuskomitea ja yleisvaltakunnallisen kommunistisen nuorisoliiton keskuskomitea julistaneet 1 päivänä tulevaa joulukuuta alkavan yleisvaltakunnallisen kilpailun hakkaajien ja ajajien välillä suunnitelman nopeasta täyttämisestä niinhyvin määrän kuin laadun puolesta. Palkintoihin tässä kilpailussa on osoitettu 500.000 ruplaa.

On tietenkin turhaa käydä arvailemaan, voiko tämä uusi järjestelmä aikaansaada tarkoitettua nousua metsätöissä, mutta joka tapauksessa nämäkin määräykset osoittavat osaltaan, että metsäteollisuuden johtavat elimet koettavat tehdä parhaansa tuotannon kohottamiseksi kuluvalla hakkuukaudella. Joskin siinä osittain onnistuttaisiin - mikä ensinkään ei ole mahdotonta, vaan päinvastoin jotenkin todennäköistä - niin en uskoisi, että siitä maailman puutavaramarkkinoille koituu suurempaa vaaraa. Puutavaran kokonaistuotanto Neuvostoliitossa on nimittäin tähänkin asti vuodesta vuoteen osoittanut nousua - Isvestijan antamien tietojen mukaan olisi se ensimmäisellä viisivuotiskaudella noussut 97 milj. m^3:stä 175 milj. m^3:iin - mutta maastaviennin lisäämiseen on siitä riittänyt vain vähäinen osa. Selitys on tietenkin siinä, että sisäinen puutavaran tarve kasvaa vielä nopeammassa tahdissa ja väitetään sen nykyään olevan suuremman kuin koskaan ennen.

A. S. Yli-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön raportti n:o 30.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

27/11 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA
~~
FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA
~

N:o 1544.

Moskovassa 27 päivänä marraskuuta 1933.

Salainen

101/232 kk. U. 1933
2/12.33
SAAPUNUT
5
LIITE
ASIA

Herra Ministeri,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, oheenliitettyinä kuusi kappaletta Moskovan - lähetystön raporttia n:o 30 tältä päivältä:

Neuvostoliiton ulkopoliittinen asema.

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri,
Helsinki.

3710—25

Salainen.

MOSKOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

VALTION[illegible]STE
101/232 D. 1933
2/12-33 | No | Liit.
PÄIVÄ | OSASTO | ASIA

RAPORTTI n:o 30.

Moskova ssa 27 p:nä marras kuuta 19 33.

Asia: Neuvostoliiton ulkopoliittinen asema.

Kuluva vuosi on ollut täynnä erittäin merkityksellisiä tapauksia kansainvälisen politiikan alalla. On luonnollista, että niiden vaikutukset ulottuvat myös Neuvostoliittoon, silloinkin kun Neuvostoliitto ei välittömästi ole ollut niihin myötävaikuttamassa. Näyttää sen vuoksi aiheelliselta luoda katsaus Neuvostoliiton ulkopoliittiseen asemaan näin muodostuneen kansainvälisen tilanteen taustaa vastaan katsottuna.

Ei voida tällöin välttää sitä toteamusta, että Neuvostoliiton asema on kansainvälisissä suhteissa kuluvan vuoden aikana huomattavasti vahvistunut. Jos luodaan silmäys taaksepäin vuoden alkupuolelle, nähdään Neuvostoliitto vielä verrattain isoloituna. Sillä oli tosin hyvät suhteet Turkkiin, Saksaan ja Italiaan, mutta tästä huolimatta täytyy pitää sen asemaa tällöin ulkopoliittisesti katsottuna varsin heikkona. Neljän vallan pakti, konflikti Englannin kanssa, jo alkanut välien kylmeneminen Saksaan päin ja tilanteen kärjistyminen Kaukaisessa Idässä sen asemaa tässä suhteessa vielä heikensi. Mutta vuoden jälkipuoliskolla on kansainvälisen tilanteen kehitys, Neuvostoliiton tähän kehitykseen paljoakaan myötävaikuttamatta, johtanut siihen, että

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Tavallinen

sen asema on vähitellen ulkopoliittisesti vahvistumistaan vahvistunut.

Neuvostoliiton omaksi ansioksi tässä on tietenkin katsottava sen pyrkimysten onnistuminen hyökkäämättömyyssopimusten teossa. Tällä se jo vuoden alkupuolella sai luoduksi otollisen maaperän myöhemmälle kehitykselle. Tällä se myös saavutti sen itselleen suuriarvoisen tuloksen, että se nyt voi katsoa itsensä läntisellä rajallaan suhteellisen turvatuksi. Näitä sopimuksia seurannut hyökkääjän määrittelysopimus kuuluu myös samaan luokkaan. Mutta tuskin erehdytään jos näidenkin sopimusten aikaansaannin yhteydessä Neuvostoliitosta riippumattomille poliittisille vaikuttimille annetaan huomattava sija.

Olen kerran jo aikaisemmin huomauttanut siitä, että kansallissosialismi Saksassa tuskin olisi, ulkopoliittisesti katsoen, paremmin voinut kulkea Neuvostoliiton asioilla, kuin mitä se on tehnyt. Sen aiheuttama levottomuus ja epävarmuus kansainvälisissä suhteissa Europassa on saattanut monet valtiot etsimään itselleen rauhantakeita uusista kombinatioo-neista ja tällöin ovat katseet kääntyneet Neuvostoliittoon. Ennen kaikkea lienee tämä näkökohta ratkaisevasti vaikuttanut Puolan ja Ranskan lähentymispyrkimyksiin Neuvostoliittoon nähden, mutta todennäköistä on myös, että se tärkeältä osalta on ollut myötävaikuttamassa Pienen Ententenkin muuttuneeseen kannanottoon. Tulos tästä tilanteen kehityksestä on joka tapauksessa se, että Neuvostoliitto nykyään voi katsoa olevansa hyvissä tai ainakin normaaleissa suhteissa kaikkien sille merkitsevien Europan valtioiden kanssa, Saksaa toistaiseksi lukuunottamatta. Suhteet Englantiin ovat tosin viileät, mutta tässä suhteessa se ilmeisesti toivoo ennen pitkää parannusta, jollei muuten niin työväen puolueen valtaanpääsyn kautta Englannissa.

Suurin saavutus Neuvostoliiton ulkopoliittisen aseman vahvistumisen kannalta katsottuna on luonnollisesti kuitenkin tunnustuksen saaminen Pohjois-Amerikan Yhdysvalloilta. Täällä ymmärretään tämän saavutuksen merkitys täysin, eikä salata sen aiheuttamaa tyytyväisyyttä. Nyt vasta katsoo Neuvostoliitto lopullisesti saaneensa porvarilliselta maailmalta tasa-arvoisuustunnustuksen poliittisena tekijänä kansainvälisessä elämässä. Mutta tämän ambitionäkökohdan rinnalla se antaa tunnustukselle ensiluokkaisen käytännöllisen merkityksen niin hyvin vaikutustaan kansainväliseen politiikkaan yleensä, kuin varsinkin tilanteen kehitystä Kaukaisessa Idässä silmälläpitäen. Ja siinä se kaiken todennäköisyyden mukaan laskee oikein.

A. K. Cajander

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 8.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön raportti n:o 31.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

30/11 1933.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1547.

Moskovassa 30 päivänä marraskuuta 1933.

Salainen

ULKOASIAINMINISTERIÖ
102 282 kre. 33
2/12-33
HYLKÄ | OSASTO 5 | ASIA C18

Herra Ministeri,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra Ministeri, oheenliitettyinä kuusi kappaletta Moskovan - lähetystön raporttia n:o 31 tältä päivältä:

Neuvostolaisia toiveita kauppavaihtoon nähden Yhdysvaltojen kanssa.

Ottakaa vastaan, Herra Ministeri, täydellisen kunnioituksen vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. Hackzell,
Suomen Ulkoasiainministeri,
Helsinki.

3710—35

Salainen.

MOSKOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
102272 he. D. I 33
2/12 -33
LIIT.
ASIA
5 C 18

RAPORTTI n:o 31.

Moskova ssa 30 p:nä marras kuuta 1933.

Taloudellisia tiedoituksia n:o 8.

Asia: Neuvostolaisia toiveita kauppavaihtoon nähden Yhdysvaltojen kanssa.

Seuratessa täkäläisten lehtien kirjoittelua Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen välisen kaupan elvyttämismahdollisuuksista ei voi välttää sitä vaikutelmaa, että täällä suhtaudutaan asiaan varsin huomattavalla optimismilla. Pidetään selvänä, että kaikki Neuvostoliiton vientiä Yhdysvaltoihin tähän saakka vaikeuttaneet poikkeusmääräykset nyt ilman muuta kumotaan ja että Neuvostoliiton tuotteille sen kautta avautuu huomattavat markkinat Yhdysvalloissa.

Toiselta puolen kuvataan, mitenkä varsinkin Amerikan teollisuudelle nyt avautuu uudet, suuret mahdollisuudet niin hyvin Neuvostoliiton teollisuuden tarvitsemien varusteiden hankinnassa kuin henkilökohtaisen teknillisen avun antamisessa teolliselle rakennustyölle täällä.

Määräävämmällä taholla - sikäli kuin tällaisia lausuntoja ja on näkynyt julkisuudessa - kuitenkin tehostetaan, että Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen välinen kauppa voi ratkaisevasti ja pysyväisesti kehittyä vain tasa-arvoisuuden ja vastavuoroisuuden pohjalla s.o. voidakseen jatkuvasti tehdä tilauksia Yhdysvallois-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta]:

Tavallinen

ta tulee Neuvostoliiton myös vastaavasti voida myydä Yhdysvaltoihin. Tähän asti vallinnut epäsuhde Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen välisessä kauppavaihdossa - viennin Yhdysvaltoihin muodostaessa viimeisinä 7 à 8 vuotena vain keskimäärin 20 à 25 % tuonnista sieltä - ei voi jatkua, jos tahdotaan kaupankäynnin kehittyvän suotuisasti.

Suunniteltaessa vientiä Yhdysvaltoihin mainitaan ensi sijassa mangaanimalmi, asbesti, puutavarat (varsinkin paperipuut), synteettinen kautsukki, tuhka, rikki, erinäiset kumituotteet, kalipatiitti, harjakset ja tupakka. Tuonnista puhuttaessa taas pidetään silmällä ensi kädessä niitä teollisuuden haaroja, joissa amerikalainen vaikutus tähänkin asti on ollut tuntuvin, nim. naftateollisuus, automobiiliteollisuus ja traktoriteollisuus. Vielä nytkin toimii Neuvostoliiton automobiili- ja traktoriteollisuudessa n. 600 amerikalaista insinööriä, teknikkoa ja työläistä. Mutta näiden teollisuuden haarojen ohella mainitaan muitakin, jotka voivat varustuksensa hankkia Yhdysvalloista, kuten kullankaivuuteollisuus, vuoriteollisuus, työkaluteollisuus ja sähköteollisuus. Varsinkin viimemainituilla aloilla koskee kysymys sangen läheisesti Saksan vientiteollisuuden etuja.

Yllaselostettujen toiveiden toteutuminen riippuu nähdäkseni oleellisesti osaksi siitä, missä laajuudessa Yhdysvallat ovat halukkaat ottamaan vastaan neuvostovenäläisten tilausten suoritukseksi tavaraa, osaksi taas Neuvostoliitolle myönnettävän luoton laajuudesta ja ehdoista. Kummassakin suhteessa toiveet täällä todennäköisesti ovat liioiteltuja.

A. S. Yrjö-Koskinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan lähetystön raportti n:o 32.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

5/12-33.

10,000—X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA
~~
FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA
~

N:o 1568.

Moskovassa 5 päivänä joulukuuta 1933.

S a l a i n e n

104/273 Sal. 33
9/12-33

Herra M i n i s t e r i ,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i , oheenliitettyinä Moskovan - Lähetystön raporttia n:o 32, 6 kpl. tältä päivältä:

Rautateiden tila Neuvostoliitossa v. 1933 lopulla.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i , täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l ,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i

3710—35

Salainen.

MOSKOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

104 - 273 Sal 33

9/12-33

5 C 18

RAPORTTI n:o 32.

Moskova *ssa* 5 *p:nä* joulu *kuuta* 1933.

Taloudellisia tiedoituksia n:o 3.

Asia: Rautateiden tila Neuvosto-liitossa v. 1933 lopulla.

Kulkulaitosten huono teho tuottaa jatkuvaa huolta neuvostohallitukselle. Varsinkin on näin laita rautatiekuljetuksiin nähden. Kulkulaitoskomissariaatin julkaisemien tietojen mukaan on päivittäinen kuormaus viime aikoina keskimäärin noussut n. 53.000 vaunuun, normin ollessa - tosin vuoden varrella korotettuna - 60.200 vaunua. Mutta aivan viime päivinä on kuormaus pyrkinyt huomattavasti alittamaan edellämainitunkin keskimäärän. Marraskuun 29 ja 30 sekä joulukuun 1 päivinä kuormattiin siten vastaavasti vain n. 46.000, 48.000 ja 46.000 vaunua.[1)]

Sitäpaitsi on syytä mainita, että Raskaan teollisuuden komissariaatin äänenkannattaja "Sa Industrialisatsiju" väittää Kulkulaitoskomissariaatin julkaisemia kuormauslukuja erehdyttäviksi. Teollisuuslaitoksista saadut tiedot nimittäin osoittavat, että niiden käytettäväksi on asetettu prosenttuaalisesti normiin verraten paljoa vähäisempi määrä vaunuja, kuin mitä Kulkulaitoskomissariaatin julkaisema tilasto edellyttää. Selitys ei lehden mukaan

1) Isvestija 4/XII 1933.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Tavallinen.

ole löydettävissä siitä, että vaunut ensisijaisesti käytettäisiin neuvostohallituksen määräämien tärkeimpien kuljetusten, kuten viljan, hiilen, koksin, naftan, malmin j.n.e. normien täyttämiseen, koskapa tässäkin kuljetuksessa on huomattavia vajauksia havaittavissa, vaan joko siinä, että toisarvoisiin kuljetuksiin, joita kaikkia on mahdoton kontrolloida, luovutetaan vaunuja liiemmälti tai suorastaan siinä, että Kulkulaitoskomissariaatin julkaisemat kuormausnumerot ovat tekaistuja. Todennäköistä samalla on, että kuormausnumeroihin on laskettu rautatiehallinnon sisäiset kuljetukset, joiden ei tule sisältyä vahvistettuihin normeihin. "Sa Industrialisatsijun" syytöksien johdosta ei Kulkulaitoskomissariaatti ole voinut antaa tyydyttävää selitystä.

Syyt rautatiekuljetuksen huonoon tehoon ovat tunnetut: vanhan, osaksi ulkomailta hankitun materiaalin yhä suurempi kuluneisuus ja uuden riittämätön tuotanto ja laadullinen huonous, joka huonossa hoidossa sitäpaitsi nopeammin tulee näkyviin. Neuvostolehdistön julkaisemien tietojen mukaan on kuluvan vuoden 9 ensi kuukautena Neuvostoliiton vaunutehtaissa valmistettu 12.672 rautatievaunua, mikä vastaa vain 43,7 % vuosisuunnitelmasta. Veturituotannossa on tilanne miltei yhtä huono eikä se kuluvana vuonna vastaa edes tuotantoa v. 1932.[1] Isvestijan 4/XII 1933 julkaisemien tietojen mukaan on veturien puutteesta aiheutunut, että esim. marraskuun 16 ja 25 päivän välisenä aikana 920 tavarajunaa on jäänyt lähettämättä.

Sikäli kuin Neuvostoliiton toisen viisivuotiskauden suunnitelmista toistaiseksi on tietoa, kuuluu niihin ensiluokkaisesti myös kulkulaitostilanteen parantaminen. Kysymys tulee arvattavasti esille tulevan tammikuun 25 päivänä alkavassa yleisvaltakunnallisessa puoluekokouksessa, jossa MOLOTOVin ja KYBYISHEVin on määrä luonnehtia toisen viisivuotiskauden taloussuunnitelma. Sangen kysy-

---

1) Vuoden 7 ensi kuukauden kuluessa: höyryvetureita 87,9 % suunnitelmasta, dieselvetureita 12,5 % ja sähkövetureita 70,5 % suunnitelmasta. Verrattuna edellisen vuoden tuotantoon tekee tämän vuoden 7 kk:n tuotanto siitä 96,1 %. Osittain - huomauttavat neuvostolehdet - ovat rautatiet itse tähän vajaukseen syypäitä jättämällä toimittamatta tarpeellisia määriä raaka-aineita veturi- ja vaunutehtaisiin.

myksenalaista kuitenkin on pystyykö Neuvostoliitto, uusista tehtaista[1] huolimatta, tarkoitetulla nopeudella siihen omin voimin. Päinvastoin on todennäköisempää, että jos nykyiseen kulkulaitostilanteeseen todella tahdotaan lähiaikoina aikaansaada ratkaisevampaa parannusta, on kasvavassa määrässä turvauduttava tilauksiin ulkomailta. Neuvostoliiton viime aikoina jossakin määrin helpottunut finanssitilanne voi ehkä antaa siihen tilaisuuden, jota Suomenkin teollisuuden silloin olisi syytä koettaa käyttää hyväkseen.

A. S. Yrjö-Koskinen.

---

1) Äskettäin on valmistunut Luganskin suuri veturitehdas, jonka olisi määrä valmistaa 1080 veturia vuodessa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan Lähetystön raportit n:o 33.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

12/12-33.

10,000--X—32 3513

SUOMEN LÄHETYSTÖ
MOSKOVASSA

FINLANDS BESKICKNING
I MOSKVA

N:o 1608.

Moskovassa 12 päivänä joulukuuta 1933.

S a l a i n e n.

106 273 Sal 33
16/12-33
5 C 18

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 6 kpl. Moskovan - lähetystön raporttia n:o 33, tältä päivältä:

"Lisää tilanteen kehitykseen Kaukaisessa Idässä".

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. E. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

3710—25

Salainen.

MOSKOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

106 273 Sal 33
15/12-33
5. C 8

RAPORTTI n:o 33.

Moskova *ssa* 12 *p:nä* joulu *kuuta* 1933.

Asia: **Lisää tilanteen kehitykseen Kaukaisessa Idässä.**

Neuvostoliiton ja Japanin välinen jännitys jatkuu entisellään. Itä-Kiinan rataa koskeva selkkaus ei osoita mitään selviämisen merkkejä. Päinvastoin ovat Mantšukuon viranomaiset toimittaneet yhä uusia vangitsemisia radan neuvostolaisten virkamiesten keskuudessa.

Neuvostoliiton asema Kukaisessa Idässä on nykyään sikäli varsin epäkiitollinen, että sen, julistauduttuaan kaikkialla maailmassa erikoiseksi rauhan apostoliksi, on erittäin vaikeata ryhtyä mihinkään tehokkaisiin toimenpiteisiin Japanin valtauspyrkimyksiä vastaan. En uskalla varmuudella väittää, pelkääkö Neuvostoliitto omasta puolestaan sotaa Japanin kanssa. Milloin heidän kanssaan sodan mahdollisuudesta Japanin kanssa keskustelee, he yleensä ovat varsin ylimielisiä, väittäen, sotalaitoksensa suureen kehitykseen viitaten, että Japani tulisi yhteenotossa joutumaan tappiolle. On kuitenkin useita syitä, jotka tekevät todennäköiseksi , että he todellisuudessa pelkäävät sotaa. Tärkeimmät näistä kuten tunnettua, ovat: Neuvostoliiton sisäinen heikkous ja kulkulaitosten huono teho. Mutta toiselta puolen on Neuvostoliitto puolueettomainkin asiantuntijain arvostelun mukaan nyttemmin todel-

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Tavallinen.

la saattanut sotalaitoksensa erittäin korkealle tasolle. Varsinkin mekanisoidussa varustelussa ja ennen kaikkea lentovoimissa lienee Neuvostoliitto nykyään huomattavasti edellä Japania. Sen oma varustelu ei kuitenkaan riitä pitkällisempään sotaan Japanin kanssa vaan tarvitsisi se siihen sotatarve- ja luultavasti elintarvekin apua ulkoapäin. Sitä sillä mahdollisesti olisikin saatavissa, mutta ainoastaan Euroopan kautta, Siperian rataa pitkin, jollei oteta lukuun sitä, toistaiseksi epätodennäköistä mahdollisuutta, että Pohjois-Amerikan Yhdysvallat yhtyisivät sotaan sen liittolaisena.

Luultavasti molemmista näistä syistä, jotka tosin epäilemättä ovat riippuvaisuussuhteessa toisistaan, s.o. neuvostohallituksen demonstratiivisesta rauhanpolitiikasta, joka, tuudittamalla vähitellen kansat uskomaan siihen, on ollut tärkeänä tekijänä Neuvostoliiton viimeaikaisessa ulkopoliittisessa menestyksessä, ja epävarmuudesta, mikä täällä todennäköisesti vallitsee Japania vastaan alotetun sodan seurauksista, johtunee, että Neuvostoliitto ilmeisesti hinnalla millä tahansa nykyään tahtoo välttää sotaa.

Tämä ei tietenkään kuitenkaan estä sitä, että Neuvostoliitto samalla varustautuu Kaukaisessa Idässä. Nyttemmin, kun se voi olla verrattain turvallinen lännessä, ei sillä ole estettä pitää parhaimpia joukkojaan Kaukaista Itää varten varattuina. Mutta paitsi sotilaallisesti, se koettaa muutenkin vahvistaa asemaansa Kaukaisessa Idässä. Siitä on todistuksena m.m. kuluvan kuun 11 päivänä annettu, MOLOTOVin (neuvostohallituksen puolesta) ja STALINin (yleisvaltakunnallisen kommunistisen puolueen keskuskomitean puolesta) allekirjoittama asetus, jossa myönnetään erinäisiä taloudellisia helpotuksia Neuvostoliiton alueella asuvalle väestölle Kaukaisessa Idässä. Siten kaikki Kaukaisen Idän alueella (Dalnje Vastotshnij Krai) asuvat kolhoosien jäsenet vapautetaan 10 vuoden

ajaksi velvollisuudesta luovuttaa viljaa ja riisiä hallitukselle ja yksityistalonpojat samoin 5 vuodeksi. Edelleen erinäiset alueet ja piirit Kaukaisessa Idässä vapautetaan samaksi ajaksi velvollisuudesta luovuttaa lihaa, perunoita, auringonsiementä, villaa, maitoa ja voita. Toisten alueitten ja piirien luovutusvelvollisuus taas vähennetään 50 % norminmukaisesta. Työpalkat korotetaan 10-30 % ja Kaukaisessa Idässä palvelevain joukkojen päivärahat nostetaan: sotilaiden ja aliupseerien 50 % ja sitä korkeampien 20 %.

Tällä toimenpiteellä pyritään tietenkin vahvistamaan Kaukaisen Idän väestön tunnetusti horjuvaa uskollisuutta Neuvostoliittoa kohtaan.

A. I. Ypjö-Korkinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 18.

ASIA:

Moskovassa olevan lähetystön raportti n:o 34.

Ministeri Yrjö-Koskinen.

18/12-33.

10,000—X—32 3513

Moskova SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ N:o 1643

Moskova SSA 18 P:NÄ joulu KUUTA 19 33.

VIITTAUS: ..... D. U. M. ...../..... 19.....

ULKOASIAINHALLITUS
107/275 Sal 33
27/12-33 — LIIT. 1
5. C 18.

..... LLE

ASIA: .....

Herra M i n i s t e r i,

Kunnioittavimmin lähetän Teille, Herra M i n i s t e r i, oheenliitettyinä 6 kpl. Moskovan - lähetystön raporttia n:o 34, tältä päivältä:

Taloudellisia tiedoituksia n:o 4.

Satotulos Neuvostoliitossa v. 1933.

Ottakaa vastaan, Herra M i n i s t e r i, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen.

Herra Tuomari A. H a c k z e l l,
Suomen Ulkoasiainministeri,
H e l s i n k i.

Salainen.

Moskova SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

107/273 Sal 33
27/12-33
5.. £18.

RAPORTTI n:o 34

Moskova ssa 18 p:nä joulu kuuta 19 33.

Taloudellisia tiedoituksia N:o 4.

Asia: **Satotulos Neuvostoliitossa v.1933.**

Kuluvan vuoden viljasatotulos alkaa yleispiirteittäin olla selvillä. Se on osoittautunut huomattavasti vaatimattomammaksi, kuin mitä kesällä saattoi odottaa ja miksi neuvostoviranomaiset sen vielä viljankorjuun alkaessa laskivat.

Saatavissa olevien tietojen mukaan lasketaan nyttemmin viljasatotuloksen Neuvostoliitossa nousevan tänä vuonna arviolta n. 65 milj. tonniin, mikä viime vuotiseen huonoon satoon verrattuna kyllä osoittaa nousua, mutta ei lähimainkaan vastaa v. 1930 hyvää satoa, joka nousi 83,5 milj. tonniin, eikä seuraavan vuodenkaan 70 milj. tonniksi laskettua satoa. Mitä viime vuoden satoon taas tulee, ovat aikaisemmin siitä tehdyt arviolaskelmat osoittautuneet liian optimistisiksi. Todellisuudessa lienee lopputulos jäänyt sinne 60 milj. tonnin korville[1], muodostaen siten huonomman satotuloksen Neuvostovallan aikana ainakin vuoden 1927 jälkeen.

Kuluvan vuoden sato, tehden vain n. 6,5 kaksoissentneriä hehtaarilta, on tuntuvasti alittanut ennakkosuunnitelmat, joiden mukaan samalta viljelyspinta-alalta, kuin edellisenä

1) Siksi 70 milj. tonnia, niinkuin kesällä laskettiin.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi ..... 3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

Tavallinen.

vuonna piti satoisuutta lisäämällä saada huomattavasti enemmän eli 8 kaksoissentneriä ha:lta, mikä olisi vastannut n. 79 milj. tonnin kokonaissatoa. Kuitenkin on eräissä osissa maata, kuten suurimmassa osassa Ukrainaa, Nishnij-Novgorod'in alueella, Tataari- ja Bashkiiritasavalloissa todella saatu hyvä sato, toisissa osissa taas, kuten Pohjois-Kaukaasiassa, Keskisen Wolgan alueella ja Keskisellä mustanmullan alueella, niukasti keskinkertainen sato, jota vastoin paikotellen, kuten Kasakstanissa, Alisen Wolgan alueella ja osittain Pietarinkin alueella on tullut suorastaan huono sato.

Osittain johtunee huono satotulos, sillä muuksi sitä ei nyttemmin voitane sanoa, siitä, ettei neuvostovalta ole kuluvanakaan vuonna voinut poistaa sadonkorjuussa ilmenneitä epäkohtia, jotka aikaisemminkin ovat satotulosta suuresti huonontaneet. Nytkin on osa sadosta paikotellen jäänyt korjaamatta pelloille, osa taas varastohuoneiden puutteessa päässyt asemilla pilaantumaan, minkä lisäksi huono puinti on sadon arvoa monin paikoin alentanut.

Näissä olosuhteissa ja ottamalla lisäksi huomioon, että talonpoikaisväestön tänä vuonna on luovutettava valtiolle luontaisveron muodossa 2 milj. tonnia enemmän viljaa, kuin edellisenä ja että erinäiset muutkin suoritukset on tehtävä viljassa, kuten jauhatusmaksu ja maksut kone- ja traktoriasemille niiden antamasta avusta, on tuskin uskottavaa, että tilanne maaseudulla tulee ensi talven aikana viimevuotisesta sanottavammin paranemaan. Nälänhädän vaara näyttää näin ollen tänäkin talvikautena olevan monin paikoin uhkaava. Jo nyt, talven vasta alkaessa, väitetään elintarvetilanteen eräin paikoin etelä-Venäjällä olevan erittäin kärjistyneen. Kaupungeissa, ainakin suuremmissa, sensijaan tulee tilanne todennäköisesti olemaan viimetalvista helpompi. Viljankeruu valtiolle on

nimittäin tänä vuonna sujunut paremmin kuin edellisenä, riippuen osaksi siitä, että viljanluovutus kuluvana vuonna on määrätty tapahtuvaksi aikaisemmin kuin ennen, nim. pääosaltaan jo viljankorjuun aikana heinä-, elo- ja syyskuussa, osittain taas viljaverolakiin sisältyvistä ankarista rangaistusmääräyksistä. Siten on valtiolle jo saatu kerätyksi huomattavasti enemmän viljaa, kuin koko viime satokautena, eikä näytä mahdottomalta, että talonpoikaisväestöltä saatavaksi laskettu määrä 22.5 milj. tonnia lähimain saadaan kerätyksi.

Viljanluovutuksen tyydyttävästä kulusta johtuu myös, että monilla alueilla jo nyt viljakauppa on julistettu vapaaksi. Herättää huomiota, että niiden alueiden joukossa, jotka jo ovat täyttäneet viljanluovutus- ja siemenvarastoimisvelvollisuutensa, on myös eräitä, joissa sato ei ole ollut erikoisemmin hyvä, jopa sellaisia, joissa se on ollut keskinkertaista huonompi. Tällaisia ovat esim. Keskisen mustanmullan alue, Keskisen Volgan alue ja Pietarin alue. Tämän suotuisan tuloksen rinnalla on kuitenkin mainittava, että on toisaalta olemassa toisia alueita, joissa viljanluovutuksessa ja siemenvarastojen karuussa ollaan suuresti jäljessä suunnitelmista, mutta joissa siitä huolimatta viljakauppa kieltoa ja rangaistusta uhmaten on varsin vilkas. Kyseenalaista kuitenkin on, voiko vapautuva viljakauppakaan, kokonaissatotuloksen keskinkertaisuuden ja kuljetusvaikeudet huomioonottaen, elintarvetilannetta puutteenalaisilla alueilla lieventää.

A. S. Yrjö-Koskinen.